

Bewegwijzeringsplan

Project: Toeristische voetgangersbewegwijzering Hoorn
Opdrachtgever: Gemeente Hoorn
Datum: 29 augustus 2024
Team: Roos Petrovskyi, Thoas Hooning van Duyvenbode, Nienke Temmink

MIJKSENAAR

Foto: Wouter Kloos, Unsplash

Inhoudsopgave

1 Onderzoek **5**
1.1 Introductie 6
1.2 Benchmark 7
1.3 Bureau-onderzoek 16

2 Analyse **20**
2.1 Introductie 21
2.2 Korte enquête 22
2.3 Kennismaking Hoorn 26
2.4 Workshop #1 38
2.5 Workshop #2 41
2.6 Bezoekersprocessen 44
2.7 Workshop #3-5 52
2.8 Workshop #6-7 53

3 Strategie **54**
3.1 De rol van bewegwijzering 55
3.2 Visie 57
3.3 Uitwerking 61

4 Ontwerp **77**
4.1 Introductie 78
4.2 Typografie 79
4.3 Kleur 80
4.4 Pictogrammen 86
4.5 Plattegrond 94
4.6 Familie van elementen 95

5 Bijlagen **105**
5.1 Bijlage 1: enquête 106
5.2 Bijlage 2: verwijsstrategie 107
5.3 Bijlage 3: locatiestrategie 126

Introductie

Toeristische voetgangersbewegwijzering Hoorn
Om de weg te vinden maken mensen gebruik van de volgende vaardigheden: ze moeten zich kunnen **oriënteren** in een gebied, **navigeren** door dit gebied en moeten het gebied **ervaren**. De kernvragen bij het vinden van een bestemming zijn:

- Waar ben ik en waar is mijn bestemming?
- Hoe kom ik bij mijn bestemming?
- Wat zijn mijn mogelijkheden en wat kan ik doen?

Bewegwijzering gaat dus over meer dan alleen het plaatsen van borden. Het gaat om een eenduidige visie waarbij alle (inrichtings-)elementen betrokken worden die bijdragen aan het vindbaar maken van de gezochte bestemmingen.

Doelen van dit project
De doelstellingen voor dit project zijn:

- Een bezoek aan Hoorn – op weg naar, in en terug – zo soepel mogelijk te laten verlopen.
- Bezoekers op hun gemak te stellen, door het geven van duidelijke informatie en verwijzingen.
- Bezoekers informatie te verschaffen over de diverse mogelijkheden en de parels van de stad.
- Dit alles te doen op een wijze die de beleving van de sfeer van Hoorn versterkt.
- Bezoekers vertrouwen te geven in het verwijssysteem.

Geraadpleegde bronnen

Ontvangen stukken

- *Leefstijlatlas Hoorn*
  The SmartAgent Company i.o.v. Gemeente Hoorn
- *Programma waterfront*
  Koers voor de kust
  Gemeente Hoorn (2013)
- *Binnenstad in beweging*
  Integrale visie voor de binnenstad
  Urhahn & Gemeente Hoorn (2016)
- *Hoorn, erfgoed als fundament*
  Visie op erfgoed 2017-2025
  Team Erfgoed (2017)
- *Toekomst van Hoorn*
  Urhahn i.o.v. Gemeente Hoorn (2019)
- *Raadsvoorstel 1670561*
  Uitgangspunten voor 'meer stad worden'
  Gemeente Hoorn (2019)
- *Poort van Hoorn*
  Stedenbouwkundig plan
  Gemeente Hoorn & projectpartners (2020)
- *Detailhandelnota 2020-2025*
  Eindconcept
  DTNP i.o.v. Gemeente Hoorn (2020)
- *Welstandsnota 2020 Hoorn*
  Gemeente Hoorn (2020)
- *Leidraad inrichting openbare ruimte*
  Stadsbeheer gemeente Hoorn (2021)
- *Bestemmingsplan Poort van Hoorn*
  BügelHajema i.o.v. Gemeente Hoorn (2021)
- *Positionering Hoorn*
  Branddoctors i.o.v. Gemeente Hoorn (2022)
- *Strategische Merkanalyse van de stad Hoorn*
  Hendrik Beerda i.o.v. Gemeente Hoorn (2022)
- *Omgevingsvisie Hoorn*
  Meer stad om van te genieten
  KuiperCompagnons & Gemeente Hoorn (2022)
- *Raadsvoorstel 1961081*
  De marketing van Hoorn in 2023
  Gemeente Hoorn (2023)
- *Verrommeling binnenstad*
  Vereniging Oud Hoorn (2023)

Vergaderingen, werksessies en rondlopen

- *Kick-off project*
  Kernteam (juli 2023)
- *Rondloop in Hoorn*
  Mijksenaar & kernteam (aug 2023)
- *Rondloop in Hoorn, noord/oost/zuid/west*
  Mijksenaar (sept 2023 - april 2024)
- *Workshop 1: wat kan bewegwijzering betekenen voor Hoorn?*
  Kernteam & interne stakeholders (okt 2023)
- *Workshop 2: wat kan bewegwijzering betekenen voor Hoorn?*
  Kernteam & externe stakeholders (okt 2023)
- *Workshop 3: bestemmingen in Hoorn*
  Kernteam & interne stakeholders (nov 2023)
- *Informatieve bijeenkomst Gemeenteraad*
  Mijksenaar & kernteam (jan 2024)
- *Workshop 4: bestemmingen in Hoorn*
  Kernteam & interne stakeholders (feb 2024)
- *Rondvaart haven & verdiepende rondloop Roode Steen en Kerkplein*
  Mijksenaar, kernteam & havenmeester (mrt 2024)
- *Workshop 5: bestemmingen in Hoorn*
  Kernteam & interne stakeholders (mrt 2024)
- *Workshop 6: verwijsstrategie & locatiestrategie*
  Kernteam & externe stakeholders (apr 2024)
- *Workshop 7: kleurstelling & ontwerp*
  Kernteam & interne stakeholders (apr 2024)
- *Presentatie & bespreking Welstandscommissie*
  Kernteam & externe stakeholders (aug 2024)

Kernteam toeristische bewegwijzering

Gemeente Hoorn

- Jasper Bulteel - Netwerkregisseur Economie & Levendigheid, Projectleider
- Jos van Putten - Beleidsmedewerker Toerisme / Leisure
- Boy Boukens - Verkeerskundige

Mijksenaar

- Roos Petrovskyi - Design Lead
- Thoas Hooning van Duyvenbode - Design Lead
- Nienke Temmink - Junior Designer

1 Onderzoek

1.1 Introductie

De onderzoeksfase is een oriënterende fase, waarin een korte benchmark is uitgevoerd en gestart is met bureau-onderzoek over Hoorn.

In de onderzoeksfase is een benchmark uitgevoerd. Er is gekeken naar andere steden en de oplossingen die daar bedacht zijn, waarbij steden die vergelijkingen tonen met Hoorn centraal staan.

Het tweede deel van de onderzoeksfase bestaat uit bureau-onderzoek, waarbij allerlei bestaande documenten en websites zijn bekeken om een eerste indruk te krijgen van Hoorn. Deze informatie is gebruikt om gerichter de analysefase in te gaan.

1.2 Benchmark

Middels een benchmark zijn verschillende systemen van bewegwijzering in andere steden bekeken en vergeleken.

Aanpak

Bewegwijzering in stedelijke omgevingen bestaat vaak uit een paar vaste elementen: verwijzingen, identificaties en plattegronden. Verwijzingen helpen bezoekers van plek A naar B te navigeren, identificaties worden gebruikt om publieke gebouwen, straten en parken te identificeren, en plattegronden worden als verdiepende laag gebruikt en helpen bezoekers zich te oriënteren in een stad of omgeving. De manier waarop deze elementen zijn vormgegeven wisselen echter sterk. De omgeving, de cultuur, de weersomstandigheden en de identiteit van een stad spelen hierbij allemaal een rol.

In deze korte benchmark zijn verschillende systemen van bewegwijzering vergeleken, waarbij gekeken is naar de componenten van het systeem, kleurgebruik en bijzonderheden.

Bevindingen

De volgende pagina's bevatten enkele systemen die zijn onderzocht.

CONCEPT

Adelaide (Australië)

Twee systemen, voor voetgangers en fietsers, die op sommige punten gecombineerd worden.

Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur geel (voetgangers) en blauw (fietsers)
- Materiaal: houten palen, plaatmateriaal en stickers
- Montage: nieuwe en bestaande palen zijn gebruikt

Bijzonderheden

- Het is een flexibel systeem door de vele verschillende uitingen en vormen.
- Door bewegwijzering voor voetgangers en fietsers te combineren zijn er minder losse elementen op straat nodig.
- Door de verschillende uitingen en de twee kleursystemen die zijn gebruikt is het soms minder duidelijk dat het gaat om één systeem.

Amersfoort (Nederland)

Twee systemen, voor voetgangers en fietsers, die naast elkaar bestaan maar wel op elkaar aansluiten.

Elementen

- Kleur: basis antraciet, signaalkleuren rood en oranje
- Materiaal: gepoedercoate metalen palen, vanen en totems
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- De signaalkleuren zijn gebaseerd op de kleuren van historische elementen.
- De kleur voor fietsparkeren (groen) sluit aan op andere steden in Nederland.
- De stad is opgedeeld in drie gebieden, die altijd worden verwezen.
- De kop van elke uiting toont het gebied waar men zich bevindt.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

CONCEPT

Londen (Engeland)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit brede en smalle totems, handwegwijzers en losse plattegronden.

Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur geel
- Materiaal: RVS totems met vervangbaar plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- In dit systeem is veel aandacht voor plattegronden.
- Er wordt vooral genavigeerd op straatnamen, minder op bestemmingen.
- Het systeem is niet alleen bedoeld om lopend te navigeren, maar ook om te gebruiken in het openbaar vervoer.
- Door de gele bakens vallen de elementen goed op in het straatbeeld.

Cleveland (Verenigde Staten)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit brede en smalle totems, wandborden en plattegronden.

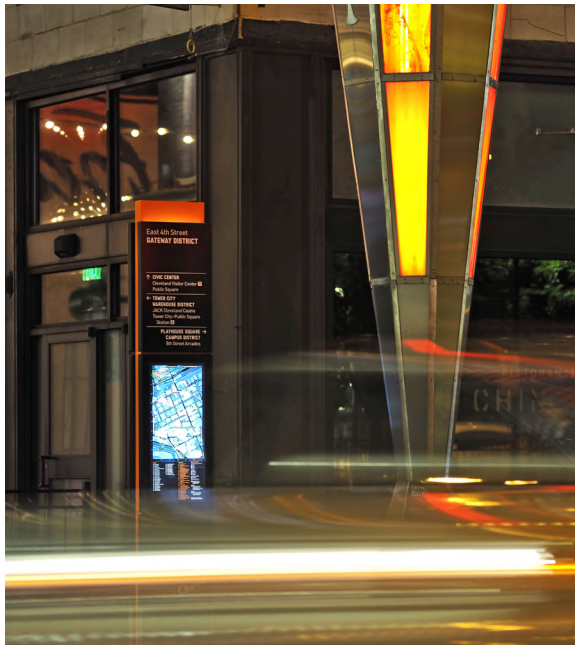
Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur geel
- Materiaal: gepoedercoat metaal met vervangbaar plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- In dit systeem is veel aandacht voor plattegronden.
- Een deel van de totems en wandborden zijn dynamisch, zodat plattegronden makkelijk gewijzigd kunnen worden.
- De gele bakens zijn intern verlicht, evenals de schermen van de plattegronden, waardoor het systeem ook 's avonds goed te gebruiken is.

Port Phillip (Australië)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems en wandborden.

Elementen

- Kleur: zwart met verschillende steunkleuren
- Materiaal: plaatmateriaal met een glanzende afwerking
- Montage: een deel van de informatie is op bestaande elementen geplaatst

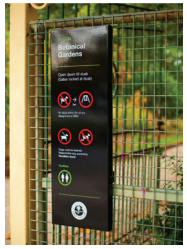
Bijzonderheden

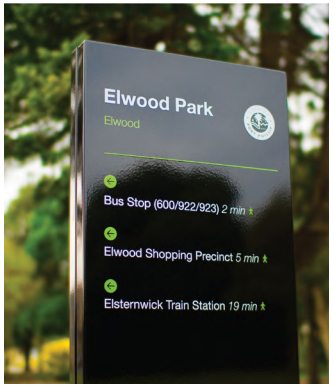
- Het systeem is heel herkenbaar omdat de basis altijd bestaat uit een zwart vlak.
- Wandborden zijn vaak geplaatst op vuilnisbakken zodat er geen nieuwe elementen geplaatst hoeven te worden.
- Omdat de plattegronden opvallende steunkleuren hebben (met vooral blauw in stedelijke gebieden en groen in parken) is een signaalkleur niet nodig.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Springvale (Australië)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems en wandborden.

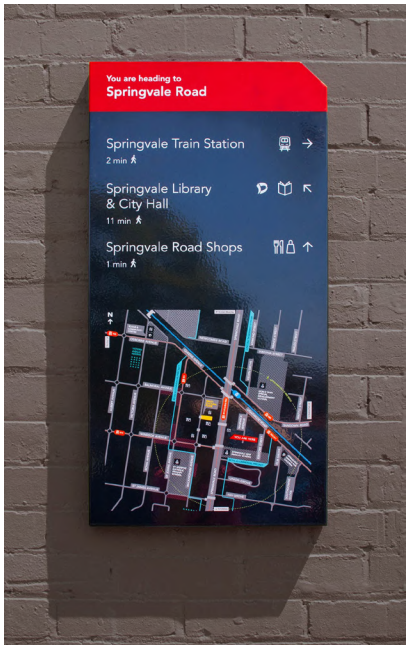
Elementen

- Kleur: basis zwart, signaalkleur rood
- Materiaal: plaatmateriaal met een glanzende afwerking
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Het systeem is heel herkenbaar omdat de basis altijd bestaat uit een zwart vlak.
- De rode balk met een hoekje eraf maakt de elementen goed zichtbaar.
- Illustratieve pictogrammen ondersteunen de verwezen bestemmingen.
- Er worden grote plattegronden gebruikt op de totems, en lokale plattegronden op de wandborden.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

CONCEPT

Merano (Italië)

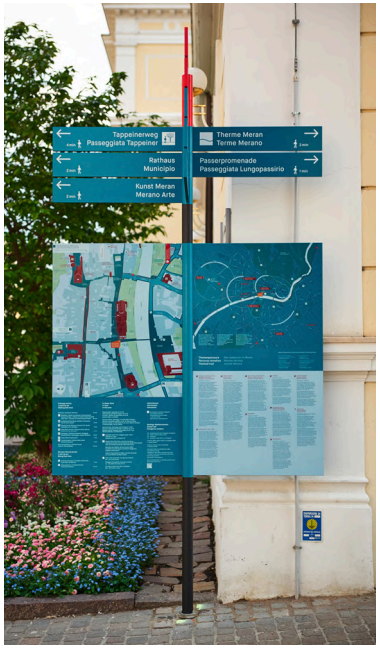
Een systeem voor voetgangers én fietsers bestaande uit handwegwijzers met grote plattegronden, kleine verwijzingen en identificaties.

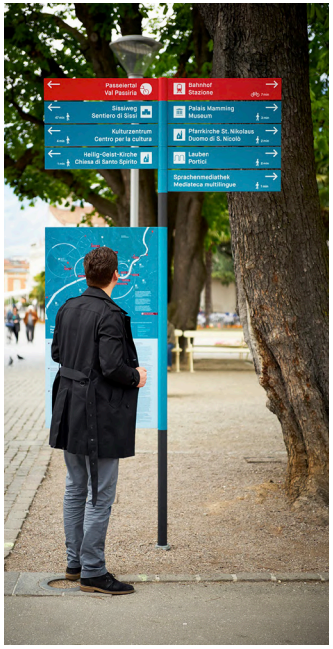
Elementen

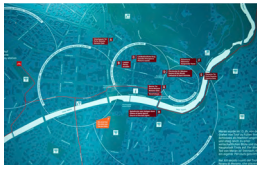
- Kleur: basiskleuren blauw (voetgangers) en rood (fietsers)
- Materiaal: metalen palen met mat plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Zeer uitgebreide plattegronden met veel informatie, zoals loopcirkels.
- Illustratieve pictogrammen ondersteunen de verwezen bestemmingen.
- Voetgangers- en fietsers informatie in één systeem te herkennen aan de kleur
- Kleurrijke verwijzingen helpen fietsers om fietsparkeerfaciliteiten te vinden.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Rio (Brazilië)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit handwegwijzers, grote totems met plattegronden en routeoverzichten.

Elementen

- Kleur: basiskleur blauw, signaalkleur rood
- Materiaal: roestvrijstalen totems met mat plaatmateriaal en wissellijsten
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bevat veel informatie: verwijzingen, plattegronden, een route met hoogtepunten en een verdiepende laag met plattegrond.
- De grote rode bakens vallen goed op in de omgeving en toont de doelgroep.
- De hoogtepunten worden in een chronologische route weergegeven.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

CONCEPT

Bath (Engeland)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems met plattegronden.

Elementen

- Kleur: (roest)bruin
- Materiaal: totems van cortenstaal met uitsparingen en plaatmateriaal ertussen
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bestaat volledig uit totems met plattegronden.
- De ommuurde stad is weergegeven in een cirkelvormige plattegrond, waarbij de plattegrond meedraait met de oriëntatie van de gebruiker.
- Rondom de plattegronden zijn verwijzingen verwerkt.
- Het materiaal dat gebruikt is oogt natuurlijk en past goed in de omgeving.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Lancaster (Engeland)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems met plattegronden.

Elementen

- Kleur: bruin en wit met goudkleurige omlijsting
- Materiaal: metalen frame met plaatmateriaal op betonnen voet met logo
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bestaat uit smalle en brede totems met verwijzingen, een plattegrond en wisselende informatie die context geeft over een gebied, bestemming of landmark.
- Geschiedenis is een belangrijk onderdeel van dit systeem, een verdiepende laag geeft daarom informatie en context.
- Loopminuten geven waardevolle informatie aan voetgangers.

CONCEPT

Brighton (Engeland)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems met plattegronden.

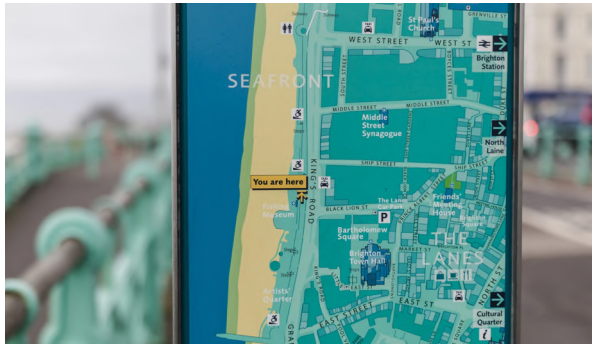
Elementen

- Kleur: blauw
- Materiaal: RVS totems met vervangbaar plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met een smalle voetplaat

Bijzonderheden

- Dit systeem is ontwikkeld voor een kustgebied, het strand en de zee spelen een belangrijke rol in de vorm en het ontwerp.
- Het aantal bestemmingen dat wordt verwezen is klein, de plattegrond speelt een belangrijke rol bij het vinden van een bestemming.
- Loopminuten en een loopcirkel op de plattegrond geven waardevolle informatie aan voetgangers.

Lunenburg (Canada)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems en borden met plattegronden.

Elementen

- Kleur: grijs
- Materiaal: metalen totems met plaatmateriaal in verschillende lagen
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem bestaat uit zeer smalle totems die weinig ruimte in beslag nemen.
- De totems tonen zeer gedetailleerde plattegronden van een wijk, met straatnamen en huisnummers.
- Op de totems staat verdiepende informatie, zoals geschiedenis van een wijk.
- Op locaties met meer ruimte staat een grotere plattegrond met een index.
- Noord, oost, zuid en west worden gebruikt als oriëntatiemiddel.

CONCEPT

Dresden (Duitsland)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit totems met plattegronden.

Elementen

- Kleur: basiskleur grijs, signaalkleur lichtgrijs
- Materiaal: metalen plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde verankering

Bijzonderheden

- De plattegrond wordt altijd in dezelfde uitsnede weergegeven.
- De verwijzingen op de totems zijn tweetalig.
- In dit systeem worden weinig kleuren gebruikt.
- De 'u bent hier' aanduiding is geel, en is goed te zien op de plattegrond en op de voet van de totem.
- De stad Dresden met logo is duidelijk de afzender van de informatie.

Minneapolis (Verenigde Staten)

Een systeem voor voetgangers bestaande uit verwijzingen, totems met plattegronden, kleine plattegronden en inrichtingselementen zoals lantaarnpalen.

Elementen

- Kleur: basiskleur wit, signaalkleur geel
- Materiaal: metalen frames met plaatmateriaal en gevouwen plaatmateriaal
- Montage: nieuwe elementen met blinde montage en verankering

Bijzonderheden

- Dit systeem heeft zeer uitgebreide plattegronden met veel informatie, waaronder een uitgebreide index.
- Er wordt genavigeerd op straatnamen en minder op bestemmingen.
- Kleine uitsneden van de plattegrond worden om bestaande palen geplaatst.
- Onderdeel van dit systeem is een duidelijke huisstijl met een eigen logo.

CONCEPT

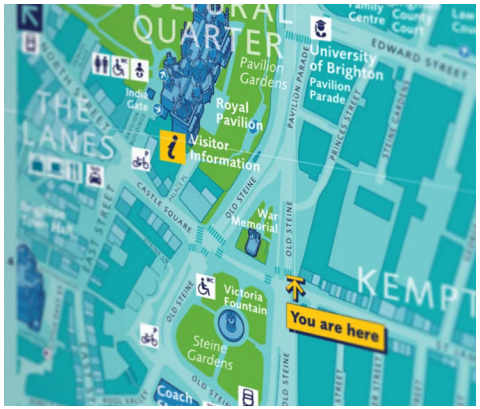
Plattegronden

De gebruikte plattegronden uit de benchmark projecten verschillen zeer.
In dit overzicht verschillende uitvoeringen en de onderdelen waarop ze verschillen:

- Vorm (rechthoek, vierkant, rond)
- Weergave (overzicht, lokaal, detail, pictogram)
- Oriëntatie (kijkrichting, noord-pijl)
- Schaal bestemmingen (op de kaart, verder weg)
- Basiskleur (bebouwing, groen, water)
- Signaalkleur (wel/geen signaalkleur)
- Algemene detaillering (veel/weinig details)
- Landmarks (kleur, tekenstijl, 2D/3D)
- You are here (wel/niet gecentreerd)
- Loopafstanden (weergave, eenheden, schaal)
- Bestemmingen (weergave, aantal, context)
- OV-informatie (stations, haltes, lijnen, spoor)

Plattegrond Bath

Plattegrond Brighton

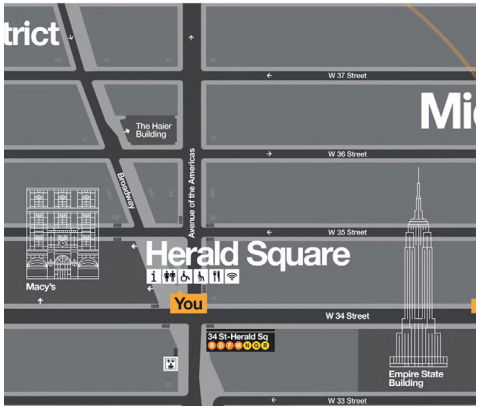
Plattegrond Londen

Plattegrond Rio

Plattegrond Dresden

Plattegrond New York

Plattegrond Merano

Plattegrond Springvale

CONCEPT

1.3 Bureau-onderzoek

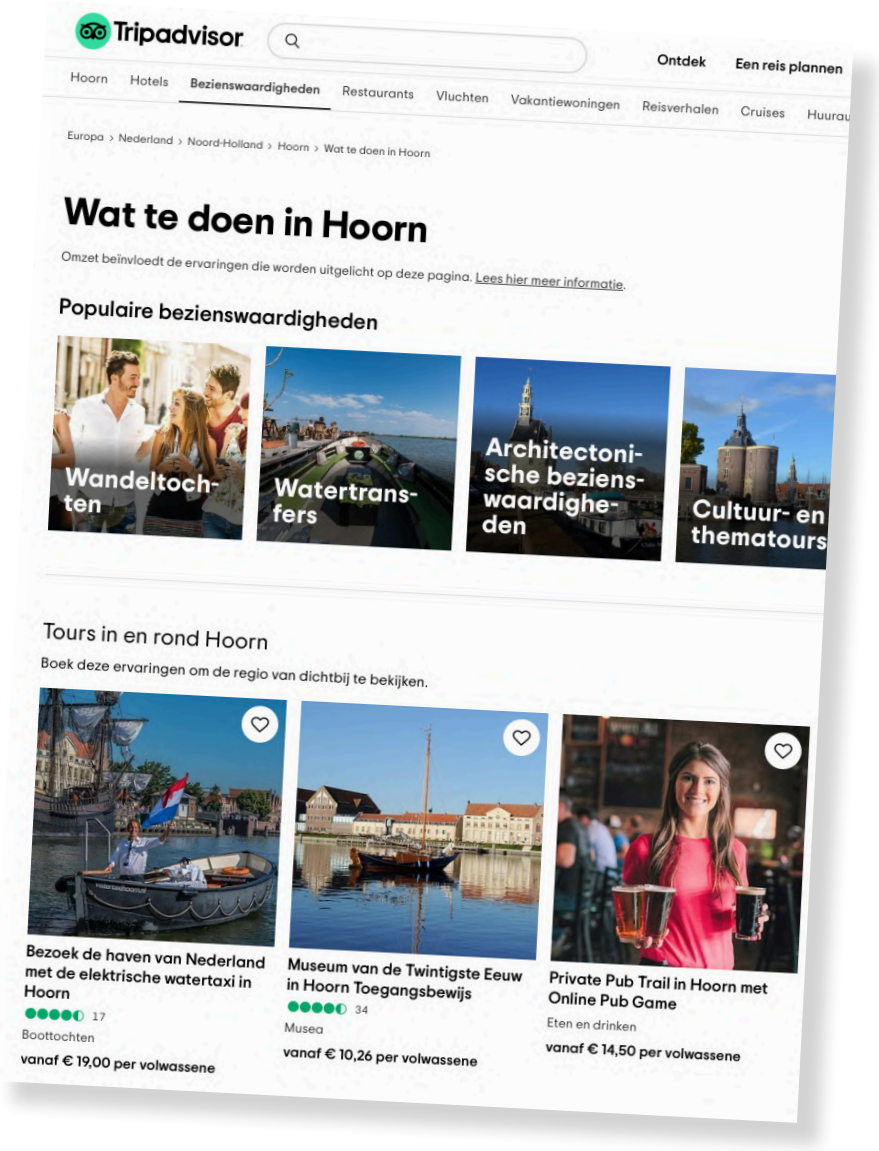
Bureau-onderzoek is een essentiële stap om alle informatie die reeds beschikbaar is over Hoorn in kaart te brengen.

Informatie en initiatieven

Tijdens het brueau-onderzoek is informatie verzameld uit bestaande offline en online bronnen. Denk hierbij aan plattegronden (zoals de stadsplattegronden en Google Maps), informatiewebsites (zoals gemeentewebsites en online archieven) en review-websites (zoals Tripadvisor en Google).

Bevindingen

Door deze bestaande informatie als basis te nemen ontstaat een beeld van de specifieke kenmerken, behoeften en uitdagingen voor Hoorn. Door te begrijpen hoe de stad is gestructureerd, waar bestemmingen zich bevinden en hoe mensen zich verplaatsen, wordt de basis gelegd voor de strategie van de bewegwijzering. Verder biedt het onderzoeken van initiatieven in de stad waardevolle inzichten over de gemeenschap en de specifieke gebieden en bestemmingen die de moeite waard zijn om te verkennen en te benadrukken.

CONCEPT

Schaal van de stad

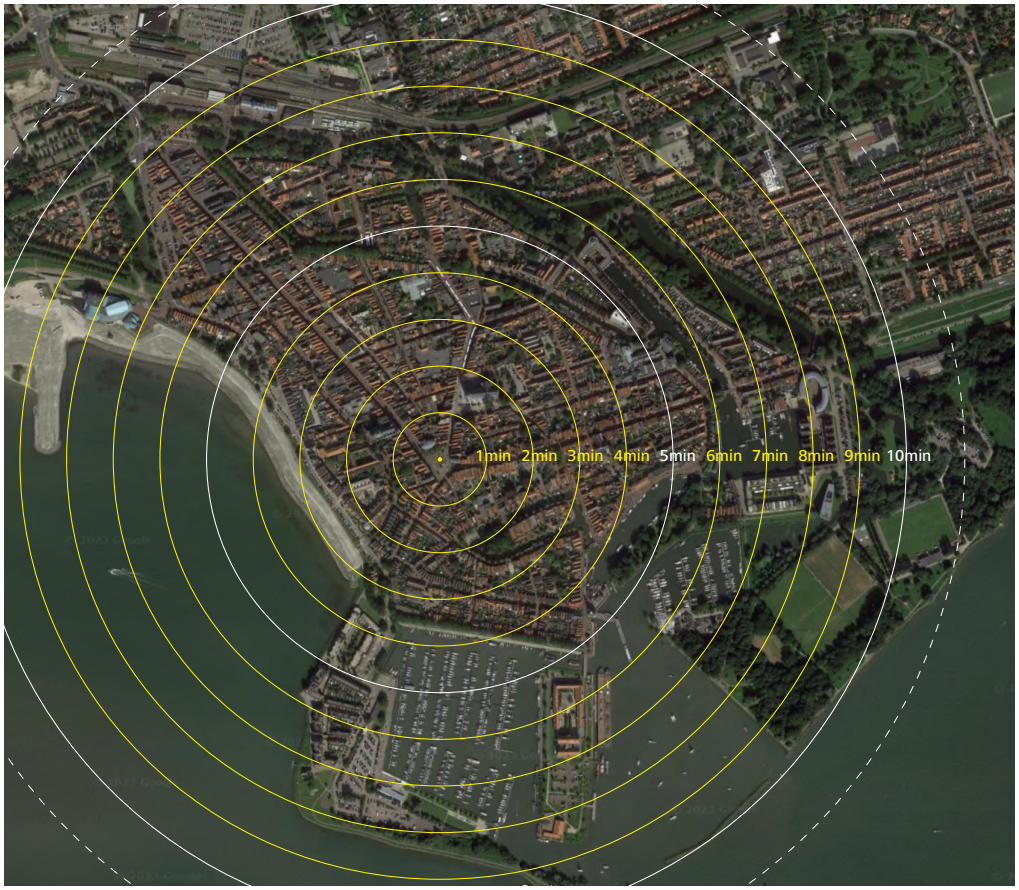
Deze satellietfoto van de binnenstad van Hoorn geeft een goede indruk van de schaal van de stad. De binnenstad van Hoorn is voor de bewegwijzering ingekaderd in een loopcirkel vanaf de Roode Steen. Grofweg kan gesteld worden dat vanaf de Roode Steen de gehele binnenstad te belopen is binnen zo'n tien minuten.

Indeling

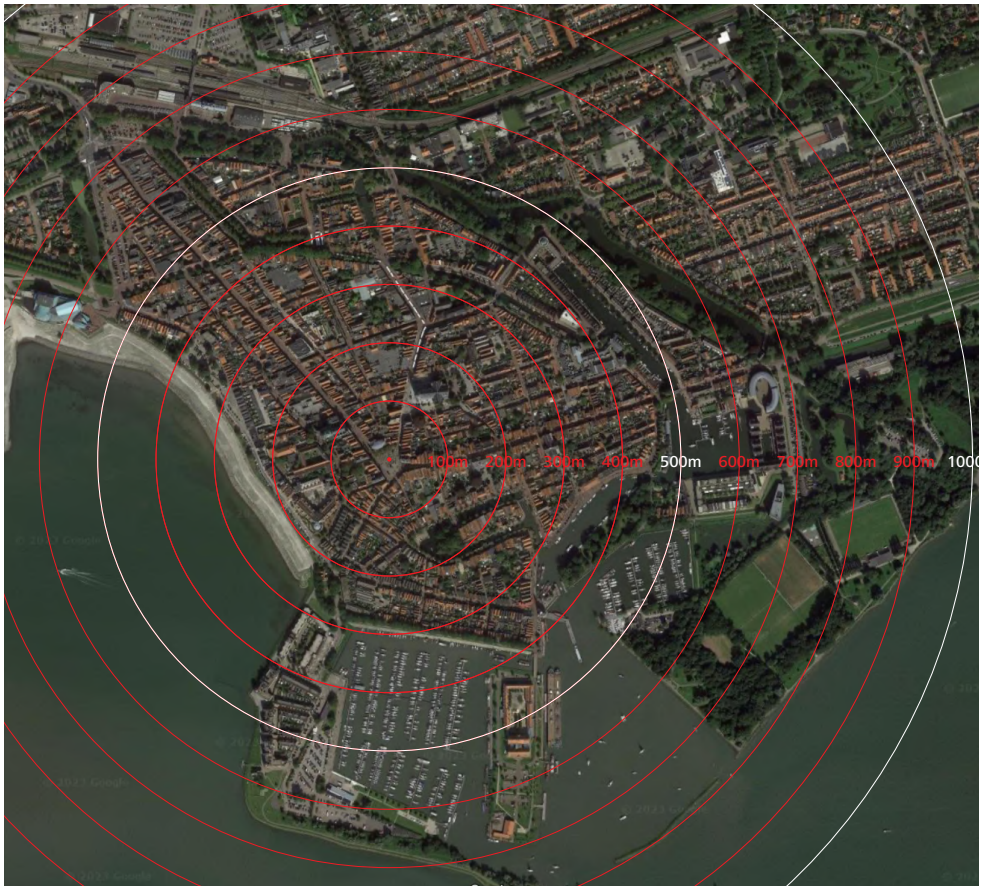
De binnenstad is een soort driehoek, afgesneden door het spoor, de oude stadswal (Draafsingel) en het water. De oude structuren van de stad zijn nog goed zichtbaar, met een paar lange assen verbonden door kleinere straten en steegjes. De Grote Kerk, Roode Steen, Veemarkt en Oostereiland vallen vanuit de lucht direct op, net als de verschillende havens.

Loopbaarheid

Het centrum van de loopcirkel is geplaatst op de Roode Steen. Uitgaande van een rustig looptempo van 80 meter per minuut (trager dan 5km/u) is de gehele binnenstad vanaf dit punt binnen 10 minuten te belopen. Tussen twee van de verste punten, het Station en het Julianapark, is het zo'n 20 minuten lopen - ook dit is een beloopbare afstand.

Hoorn in loopminuten. Elke cirkel is – hemelsbreed – een extra minuut lopen vanaf de Roode Steen.

Hoorn in afstand. Elke cirkel is – hemelsbreed – 100 meter vanaf de Roode Steen.

CONCEPT

Bestemmingen in Hoorn

Op basis van verzamelde gegevens zijn bestemmingen in de binnenstad ingetekend op de kaart rechts.

Indeling

Op de kaart is te zien dat bijna alle bestemmingen zich onder het spoor bevinden. De bestemmingen zijn redelijk goed verspreid tussen het station en de uiterste punten van de binnenstad, zoals het Julianapark, het Stadsstrand en Oostereiland. Toch zijn er ook bestemmingen die door de ligging minder goed te bereiken zijn. Dit heeft vooral te maken met de structuur van Hoorn, bestaande uit bebouwing, straten en stegen, maar ook uit water, havens, bruggen, dijken en eilanden.

Loopbaarheid

De meeste bestemmingen in Hoorn bevinden zich binnen 15 minuten lopen van de Roode Steen. De parkeergelegenheden zoals Nieuwe Wal, Pelmolenpad en Transferium liggen daar soms net iets buiten. Parkeergarage 't Jeudje en het parkeerterrein Westerdijk liggen binnen zo'n 6 minuten lopen van de Roode Steen.

Bewegwijzering

Op de kaart zijn alle verzamelde bestemmingen ingetekend. Niet al deze bestemmingen zullen worden verwerkt in de stadsbewegwijzering.

CONCEPT

Gemeente Hoorn

Op de toeristische informatie pagina van Gemeente Hoorn wordt verwezen naar de websites van *Kom naar Hoorn* en *Holland boven Amsterdam*. Ook staat er een korte tekst en worden evenementen getoond.

Kom naar Hoorn

Op deze website worden allerlei middelen geboden om een bezoek aan Hoorn te plannen. Er worden bestemmingen getoond, er is een agenda met evenementen en er is ook praktische informatie te vinden.

Holland boven Amsterdam

Deze website (opgeheven juni 2024) verwijst door naar andere websites met regionale informatie.

Google Maps

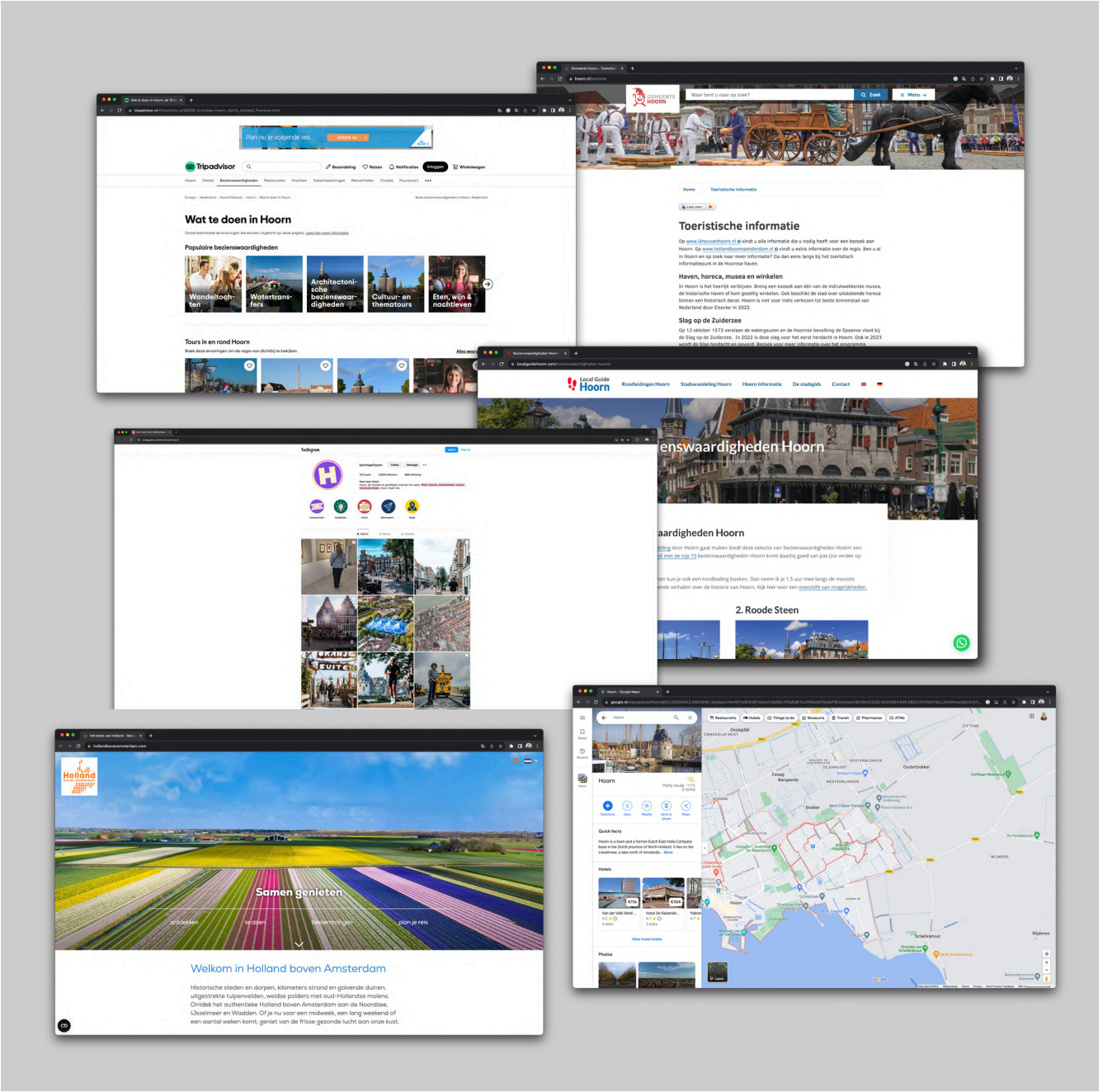
Bij populaire bezienswaardigheden wordt de stadswandeling van Local Guide Hoorn bovenaan getoond. Verder zijn het Oostereiland en de musea populair.

Local Guide Hoorn

De website van Local Guide Hoorn is een van de eerste zoekresultaten op Google als er gezocht wordt naar uitjes in Hoorn. Op deze website worden rondleidingen en interessante bestemmingen getoond.

Tripadvisor

Tripadvisor toont een selectie van verschillende activiteiten in Hoorn op basis van beoordelingen en bezoeken. Bovenaan de lijst staan een paar van de musea bovenaan, samen met de Hoofdtoren.

CONCEPT

2 Analyse

2.1 Introductie

Hoe *werkt* Hoorn voor bezoekers?

Om hier gevoel voor en inzicht in te krijgen is een uitgebreide analyse uitgevoerd.

In de analysefase zijn de stadsindeling, bestemmingen, processen, bezoekers en bezoekersstromen geanalyseerd. Verder zijn de huidige bewegwijzering, de aanwezige informatie, de behoefte van gebruikers en de ambitie en wensen van verschillende stakeholders onder de loep genomen.

Onderdeel van de analyse zijn een rondloop, een korte enquête onder stakeholders en meerdere workshops. Vervolgens is een deel van de verzamelde gegevens in kaart gebracht op de plattegrond van Hoorn.

CONCEPT

2.2 Korte enquête

Er is een korte enquête uitgestuurd om de eerste ideeën over stadsbewegwijzering te verzamelen bij stakeholders van het project.

Aanpak
In een korte enquête zijn 15 vragen gesteld aan een groep interne en externe stakeholders van het project. De enquête is door 24 mensen ingevuld.

Een aantal vragen in de enquête ging over bestemmingen in Hoorn, om zo een completer beeld te krijgen van alle bestemmingen die in en om het stadscentrum te vinden zijn.

Een deel van de enquête ging over eigen ervaringen bij het bezoeken van een nieuwe stad, waarbij gevraagd is naar voorbereiding en transport, maar ook naar de middelen die gebruikt worden in een stad zelf (stadsbewegwijzering, digitale middelen, plattegronden, landmarks, etc.).

Ook zijn in de enquête vragen gesteld over de (ideale) verwachtingen van bezoekers aan de stad, en naar het beeld van Hoorn dat idealiter vertaald wordt naar de bewegwijzering.

Bevindingen
De volgende pagina's bevatten enkele conclusies uit deze enquête.

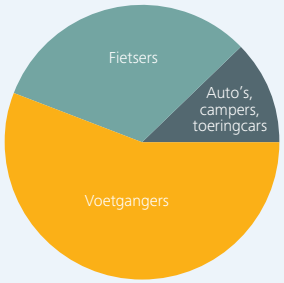

CONCEPT

Het gebruik van bewegwijzering

Een aantal vragen in de enquête ging over het gebruik van bewegwijzering. Interessant is dat de deelnemers aangeven dat de stadsbewegwijzering niet alleen voor bezoekers maar in mindere mate ook voor bewoners bedoeld is. Ook geven deelnemers aan digitale middelen (zoals Google Maps) te raadplegen om te navigeren in een onbekende stad, maar ook de stadsbewegwijzering wordt hiervoor gebruikt.

Stadsbewegwijzering is bedoeld voor:

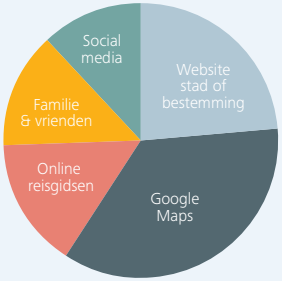

Stadsbewegwijzering is bedoeld voor:

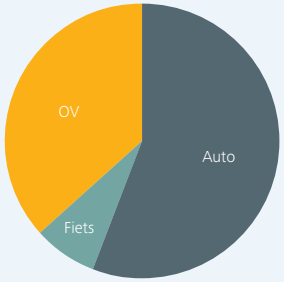

Vragen over de doelgroepen van bewegwijzering.

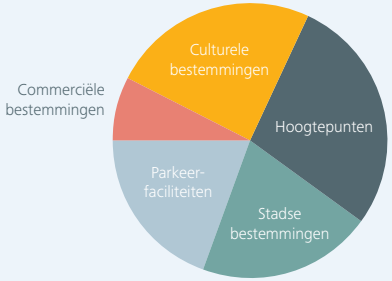
Als ik een dagje naar een (nieuwe) stad ga raadpleeg ik:

Als ik een dagje naar een (nieuwe) stad ga reis ik met:

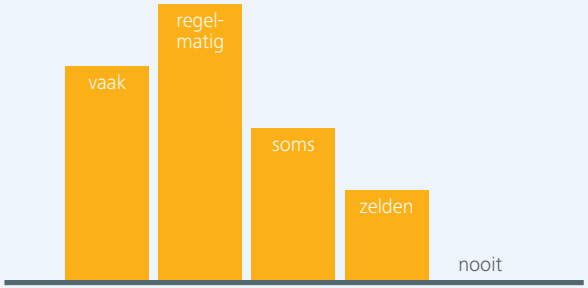

Op de stadsbewegwijzering zoek ik:

Vragen over persoonlijke beleving van een onbekende stad.

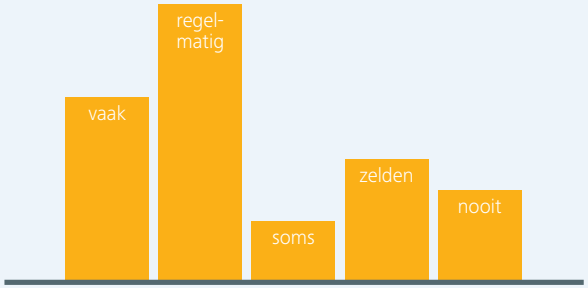
Als ik een stad bezoek gebruik ik **stadsbewegwijzering** om de weg te vinden.

Als ik een stad bezoek gebruik ik **digitale middelen** om de weg te vinden.

Als ik een stad bezoek gebruik ik **landmarks** om de weg te vinden.

Vragen over het navigeren en oriënteren in een onbekende stad.

CONCEPT

Verwachtingen van bezoekers

Een onderdeel van de enquête was het schetsen van de ideale verwachtingen waarmee bezoekers naar Hoorn komen. Een paar van de reacties:

"Dat ze verrast worden en/of positief bevestigd worden in hun verwachting. Een stad met veel historie, mooie binnenstad en niet massaal, maar warm en persoonlijk."

"Een relatief kleine historisch stad aan het water met groots monumentaal erfgoed, waar de historie beleefbaar en levendig gehouden wordt."

"Een hoogwaardige historische binnenstad met de mooiste haven van Nederland."

Verder wordt meerdere keren genoemd dat Hoorn een authentieke, historische stad is, met veel erfgoed en monumenten, en veel interessante en mooie gevels. Hoorn is een stad vol verhalen. De Gouden Eeuw en het VOC verleden van Hoorn zijn goed zichtbaar in de stad, de historie is goed geconserveerd. Er is bovendien een breed aanbod: historie, winkelen, goede horeca, groen, havens, een stadsstrand – Hoorn heeft voor elke bezoeker iets te bieden, met een goede balans tussen rust en reuring.

Eigenschappen die worden genoemd om Hoorn te omschrijven:

- Ambitieus
- Degelijk
- Dynamisch
- Gezellig
- Nuchter
- Persoonlijk
- Sympathiek
- Verrassend
- Warm

Stadsbewegwijzering

Als mogelijk interessante uitgangspunt van de bewegwijzering zijn de volgende thema's aangevinkt, in volgorde van het aantal stemmen:

- Monumenten en bezienswaardigheden
- Culturele bestemmingen
- De geschiedenis van Hoorn
- Winkelbestemmingen
- Tentoonstellingen
- Evenementen

Verder zijn de volgende thema's genoemd, in alfabetische volgorde:

- Havens
- IJsbaan en zwembaden
- Natuur
- Openbare sportruimte
- Pleinen en parken
- Recreatieve bestemmingen en recreatiegebieden
- Stadsstrand

Bestemmingen

In de enquête zijn ook allerlei bestemmingen genoemd. Zo werd er gevraagd naar highlights, verborgen parels en gebieden en wijken die meer aandacht verdienen. Alle bestemmingen die genoemd zijn in de enquête zijn verwerkt in de bestemmingenlijst.

Knelpunten
Een onderdeel van de enquête was het blootleggen van de grootste knelpunten bij een bezoek aan Hoorn.

Ligging en indeling van de binnenstad
Een van de knelpunten die genoemd wordt, is de excentrische ligging van de binnenstad. Een van de belangrijke aankomstlocaties, het station, ligt niet in het centrum van de binnenstad en de bijbehorende bestemmingen. Ook is een aantal locaties 'verstopt', met name de historische haven en Oostereiland. Bezoekers komen regelmatig niet verder dan het winkelgebied, waarbij soms de Roode Steen niet eens bereikt wordt. Er wordt vanaf de Roode Steen vervolgens lang niet altijd doorgelopen naar de havens en Oostereiland.

Verkeer en parkeren
Een ander knelpunt dat meerdere keren is genoemd is het verkeer in de binnenstad. De binnenstad van Hoorn is te veel ingericht op autogebruikers en te weinig op voetgangers. Autoverkeer wordt door de binnenstad geleid, waar veel eenrichtingsverkeer is, wat weer zorgt voor relatief veel zoekverkeer. Ook zijn er locaties zoals de Roode Steen, het Kerkplein en de Historische Haven die een deel van hun verblijfsfunctie verliezen door het vele autoverkeer.

Parkeren en bewegwijzering
Ook wordt er in relatie tot parkeren genoemd dat bezoekers vanaf de parkeerplaatsen de binnenstad niet goed kunnen vinden, of dat ze na een bezoek aan de binnenstad de parkeerplaats niet meer terug kunnen vinden.

Voorzieningen
Als laatste wordt ook het gebrek aan bepaalde voorzieningen genoemd, zoals pendelbussen van en naar parkeerplaatsen en de binnenstad, parkeerroutes voor musea, openbare toiletten en zitgelegenheid zoals bankjes. Hoewel dit niet direct met bewegwijzering te maken heeft, is het gebrek aan voorzieningen wel van invloed op de beleving van de stad.

CONCEPT

2.3 Kennismaking Hoorn

Op 31 augustus en 27 september is Mijksenaar op de eerste twee locatiebezoeken geweest in Hoorn. Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen.

Aanpak en route

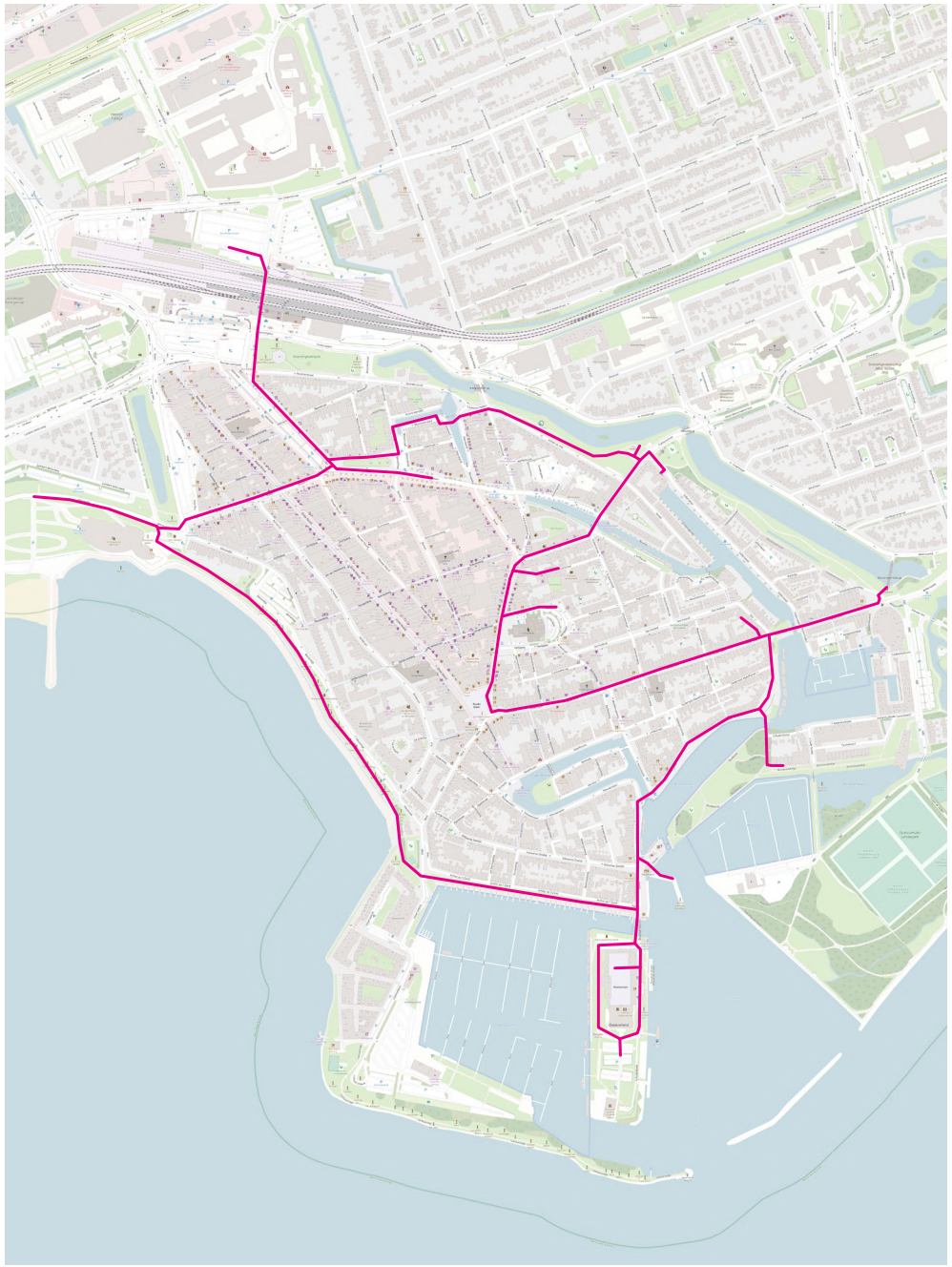
Op donderdag 31 augustus heeft een rondloop plaatsgevonden met Mijksenaar en het kernteam van de gemeente Hoorn. Tijdens deze rondloop zijn belangrijke bestemmingen, interessante gebieden en grotere knelpunten bezocht.

Op woensdag 27 september is een team van drie afgereisd naar Hoorn voor een rondloop en eerste verkenning van de stad. Voor één van deelnemers was dit een eerste kennismaking met de stad, de tweede deelnemer is slechts een enkele keer in Hoorn geweest, de derde deelnemer was al beter bekend met de stad. In deze samenstelling was het mogelijk om zowel met een frisse blik als met iemand met kennis van de stad Hoorn te ervaren.

Na aankomt op Station Hoorn is een groot deel van een stadswandeling gelopen die langs de hoogtepunten van Hoorn loopt. Op bepaalde punten is van de stadswandeling afgeweken om bestemmingen of knelpunten te bekijken. Op de kaart rechts is de route te zien die gelopen is.

Bevindingen

De volgende pagina’s bevatten enkele observaties van deze eerste twee locatiebezoeken.

Aankomst op het station

Er gebeurt veel op het stationsgebied. Trein, bus, taxi, auto en fiets komen aan de zuidkant van het station samen, te midden van een groot voetgangersgebied. Dit gebied is erg onrustig, met veel verschillende elementen en bestrating, het voelt niet als een prettig verblijfsgebied. Het historische stationsgebouw en het park tegenover het station worden door deze onrust makkelijk over het hoofd gezien.

Rommelig straatbeeld

De vele borden, geparkeerde fietsen en sterk wisselende gevelreclames leiden af van de mooie elementen in straten, zoals bomen en plantsoenen, historische gevels, mooi straatmeubilair en seizoenselementen, zoals bloembakken aan lantaarnpalen. Hoewel een deel van deze elementen sfeerverhogend werkt, gebeurt er te veel op straat, waardoor een rommelig totaalbeeld ontstaat.

CONCEPT

Autogebruik in de binnenstad

Auto's krijgen veel ruimte in de historische binnenstad. Je kan vrijwel overal komen met de auto, er is dan ook veel autoverkeer in de binnenstad. Op de winkelstraat na voelt niet veel van de binnenstad als voetgangersgebied. Ook verblijfsgebieden, zoals de Roode Steen, het Kerkplein en de Historische Haven, voelen door het autoverkeer niet echt als voetgangersgebied.

Autoparkeren

Er lijkt veel ruimte te zijn voor autoparkeren op straat. Hoewel dit in aantallen mogelijk meevalt, zijn er in veel straten parkeervakken aanwezig. Ook als dit er maar een paar zijn voelt het door de spreiding alsof er veel parkeerplekken zijn. De grotere parkeerfaciliteiten zijn niet altijd goed vindbaar, in combinatie met de vele straten met eenrichtingsverkeer ontstaat er zo meer autoverkeer dan nodig.

CONCEPT

Fietsgebruik in de binnenstad

Er is veel ruimte voor de fietsers in de binnenstad, hoewel deze ruimte vaak gedeeld moet worden met automobilisten. De schaal en charme van de binnenstad leent zich goed voor het gebruik van de fiets. Er lopen meerdere fietsroutes door de stad, zoals knooppuntenroutes en de Zuiderzeeroute (een Langeafstand Fietsroute). Er is verder weinig tot geen bewegwijzering aanwezig die specifiek op fietsers gericht is.

Fietsparkeren

Verspreid door de stad zijn veel fietsenrekken aanwezig. Op locaties waar geen rekken staan wordt het snel rommelig, omdat fietsen tegen palen, bomen en gevels worden geparkeerd. De grote stallingen bevinden zich aan de noordzijde van het centrum: de Veemarkt en de fietsenstallingen bij het station. Voor scooters en bakfietsen zijn geen aparte faciliteiten aanwezig, waardoor deze vaak naast fietsenrekken geparkeerd worden.

Bestrating

Er zijn veel verschillende soorten bestrating aanwezig in de binnenstad. Dit draagt bij aan de unieke identiteit en het karakter van de verschillende straten en gebieden in Hoorn, en voegt visuele variatie toe die het straatbeeld interessant maakt. Door de grote verscheidenheid aan bestrating is het echter wel lastig om elementen in de straat te gebruiken om routes of bestemmingen duidelijk te maken, zoals de natuurstenen band die naar de bibliotheek leidt.

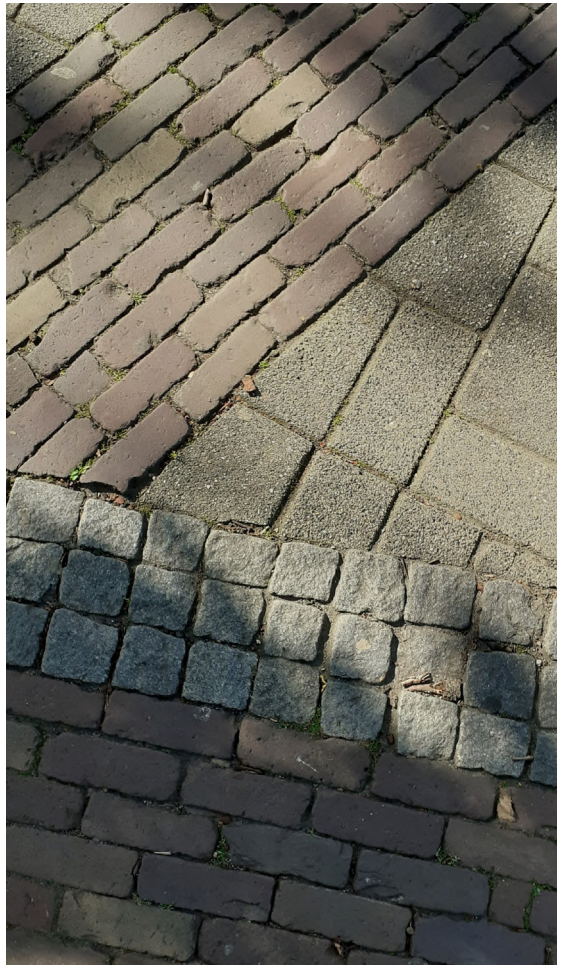

Geleidestrook

In delen van Hoorn loopt een geleidestrook. Deze strook bestaat niet uit de voorgeschreven tegels met ribbels, maar uit keien, en wordt aangekondigd met een vlakke tegel. De strook ligt te dicht langs de gevels en is niet vrij van obstakels (van lantaarnpalen en stoepborden tot geparkeerde fietsen). De strook voldoet niet aan de richtlijnen waarbij een geleidelijn garandeert dat er een veilige route is voor blinden en slechtzienden (obstakelvrij binnen een vastgestelde afstand van de lijn).

Groen in de stad

Hoorn heeft veel groen. De 'groene gordel' rondom de binnenstad is belangrijk voor de beleving van de stad, evenals voor de oriëntatie. De paden langs de haven en de waterkant zijn omzoomd met gras, bomen en beplanting, waardoor de natuur nog dichter bij de stad komt. Verder zijn er veel plantsoenen, parken en hofjes verspreid door de stad te vinden en te ontdekken.

Julianapark

Tegen de binnenstad aan bevindt zich het Julianapark. Er zijn verschillende manieren om als voetganger vanaf de binnenstad het park te betreden. Vanaf het station is het zo'n 20 minuten lopen naar het park, vanaf de Roode Steen slechts 10 minuten. Het park wordt verwezen op de huidige handwegwijzers, echter is niet zichtbaar hoe dicht het park zich bij de binnenstad bevindt.

CONCEPT

Havenstad

Hoorn is een havenstad met een rijke maritieme geschiedenis. Er zijn veel elementen die dit gevoel versterken: scheepssymbolen, vissymbolen, watergoden, schelpen, uitzicht op de jachtmasten van veraf, VOC-logo's en houten dekken. Ook zijn er verschillende havens die bezocht kunnen worden of waar je zelfs kan aanmeren. Toch is het bij bepaalde aankomstlocaties niet meteen zichtbaar dat Hoorn een havenstad is, bijvoorbeeld als je aankomt op het station.

Zeventiende eeuw

Hoorn groeide uit tot een rijke en invloedrijke havenstad tijdens de 17e eeuw, met een kamer in de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC) in de Munstraat. De rijkdom van de *Gouden Eeuw* is terug te zien in architectuur, op de gevels, en natuurlijk in de musea van Hoorn. Er worden stadswandelingen en tours aangeboden, maar ook als je 'gewoon' rondloopt door Hoorn krijg je veel van de deze geschiedenis te zien.

CONCEPT

Kleine en Grote Noord als toegang tot de stad

Vanaf het station zijn er twee hoofdroutes richting het stadscentrum: via de winkelstraat of via de Veemarkt. De winkelstraat loopt via Kleine Noord naar Grote Noord, en komt uit op de Roode Steen. Hoewel deze straten voor winkelende bezoekers een goede route zijn, ligt de toegang ervan niet recht tegenover het station, en is de straat bovendien niet zichtbaar vanaf het station. Naast Kleine en Grote Noord zijn er in de De Hoornse straatjes winkels en speciaalzaken te vinden.

Veemarkt als toegang tot de stad

De Veemarkt is door de ligging tegenover het station een logische entree tot de binnenstad. De Veemarkt bestaat uit twee straten met een laan in het midden. Hoewel deze laan veel potentie heeft om te dienen als een aantrekkelijke en groene entree tot de binnenstad (linkerkant foto), staat de parkeerfunctie van de laan dit in de weg (rechterkant foto). Bovendien is de laan niet makkelijk te bereiken, waardoor je eerder een van de straten naast de laan in loopt.

CONCEPT

Historische Haven en Oostereiland

Vanaf de Roode Steen kan je doorlopen naar de Historische Haven en naar het Oostereiland. Dit is niet goed zichtbaar als je op het plein staat, waardoor deze bestemmingen onbedoeld overgeslagen kunnen worden bij een bezoek aan de stad. Ook is het moeilijk een idee te krijgen van hoe groot de stad is en hoe ver deze uiterste bestemmingen van de stad lopen zijn.

Historische panden zonder openbare toegang

Er zijn veel historische en monumentale panden in Hoorn die een particuliere of commerciële functie hebben, zoals woonhuis, restaurant, hotel, bed & breakfast, galerie, vergaderruimte, etc. Deze bestemmingen zijn lang niet altijd (openbaar) toegankelijk. Toch zijn deze panden (of gevels) interessant om op te zoeken vanwege de historische waarde.

Groene (wandel)routes

Er is een aantal groene (wandel)routes die om het stadscentrum heen lopen, zoals de Westerdijk en het Oosterplantsoen. Deze routes worden niet gebruikt om bezoekers over te verwijzen, terwijl sommige routes hier wel geschikt voor zijn. Zo kan de Westerdijk een verbinding zijn tussen Oostereiland en het Stadsstrand, en kan dit als alternatieve route dienen voor een route dwars door de binnenstad.

Eilanden, kades en dijken

Vanaf de binnenstad zijn een paar (schier)eilanden te bereiken, zoals Visserseiland, Oostereiland, evenals verschillende kades en dijken, zoals rondom de Karperkuil en WSV Hoorn. Deze eilanden, kades en dijken zijn mooi om over te wandelen, maar lastig om te navigeren of om over te verwijzen, omdat niet alle routes aan elkaar verbonden zijn en sommige routes zelfs doodlopen.

Systemen van informatievoorziening

In de stad bevinden zich verschillende systemen van informatievoorzieningen. Ze hebben deels overlappende functies maar richten zich op verschillende doelgroepen. Hieronder een lijst van voorbeelden die we in onze rondloop tegen kwamen met hiernaast enkele foto's van deze uitingen.

- Stadsplattegronden
- Stadsbewegwijzering
- Fiets- en wandelroutes
  (met en zonder knooppuntensysteem)
- Plattegronden van de watertaxi
- Hop-on-hop-off plattegronden
- ANWB tegels
- Informatie over het stadsstrand
- Eigen bewegwijzering op het Oostereiland
- Losse verwijzingen, zoals voor de kunstroute
- Fietsomleidingen
- Verkeersborden

De afzender van al deze informatie is voor de gebruikers vaak niet duidelijk en dat heeft invloed op hoe betrouwbaar de informatie overkomt.

CONCEPT

Huidige bewegwijzering

Hoewel er verschillende informatiesystemen in Hoorn te vinden zijn, is er één systeem dat de basis vormt voor de toeristische bewegwijzering: het systeem van monumentgroene handwegwijzers met een eenhoorn als top. Dit systeem is op sommige locaties gecombineerd met het oude hop-on-hop-off systeem.

Het huidige systeem is in de basis goed opgezet:

- Het is een verspreid systeem van handwegwijzers met routes.
- Verschillende typen bestemmingen worden verwezen.
- Er is een hiërarchie aangebracht, niet alles wordt overal verwezen.
- Een aantal bestemmingen wordt ondersteund met pictogrammen.
- De handwegwijzers hebben een kenmerkende top die het systeem herkenbaar maken en het verhaal van Hoorn versterken.

Het bestaande systeem beantwoordt enkele belangrijke vragen echter niet, en is daarom onvolledig als stadsbewegwijzering:

- Waar ben ik nu?
- Waar ben ik ten opzichte van...?
- Wat is...?
- Hoe ver is...?
- Wat is dichtbij?
- Mijn bestemming staat er niet (meer) op, wat nu?

CONCEPT

2.4 Workshop #1

Tijdens de eerste workshop is samen met interne stakeholders onderzocht wat bewegwijzering kan betekenen voor Hoorn.

In de workshop zijn bevindingen van de rondloop van Mijksenaar besproken, en zijn twee sessies gehouden: een hoofd-hart-maag sessie en een telescoopsessie. Deelnemers van deze eerste workshop waren het kernteam en meerdere interne stakeholders van de Gemeente Hoorn.

Hoofd-hart-maag sessie

In een hoofd-hart-maag sessie zijn zorgen, ideeën en kansen van het project gedeeld. Bij deze sessie is de deelnemers gevraagd in een korte tijd drie vragen te beantwoorden over het project stadsbewegwijzering in Hoorn:

1. *Wat zit er in je hoofd? Wat zijn de belangrijkste punten om aan te pakken?*
2. *Wat leeft er in je hart? Wat maakt dit project geslaagd/bijzonder?*
3. *Wat ligt er op je maag? Om welke knelpunten maak je je de meeste zorgen?*

Telescoopsessie

Het tweede deel van de workshop bestond uit een telescoopsessie. Tijdens deze sessie is er gekeken naar allerlei inspiratiemateriaal met een directe of indirecte link met bewegwijzering. Een deel van dit inspiratiemateriaal komt uit de benchmark.

Bevindingen

De volgende pagina's bevatten enkele samenvattingen en conclusies uit deze eerste workshop.

Hoofd

Wat zit er in je hoofd? Wat zijn de belangrijkste punten om aan te pakken?

De twee belangrijkste onderdelen van het nieuwe bewegwijzeringssysteem zijn het verbinden van de verschillende gebieden in de stad, en het vindbaar maken van bepaalde bestemmingen. De toeristische bezoeker is de belangrijkste doelgroep, dit moet dan ook de focus zijn bij het opzetten van het systeem.

De bewegwijzering wordt onderdeel van het visitekaartje van de stad. Het moet daarom niet alleen een sluitend systeem worden met een goede onderbouwing, maar ook een aantrekkelijk geheel, met oplossingen die passen in de (historische) omgeving.

Dit project beslaat eigenlijk meer dan alleen de bebording: het gaat ook om de stedelijke ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte. Er moet in de gaten gehouden worden of er 'koppelkansen' zijn met andere projecten die te maken hebben met de openbare ruimte. Ook moet er ontrommeld worden in de stad, waarbij oude systemen, losse elementen en incomplete informatie wordt weggehaald als het nieuwe systeem wordt geplaatst.

Hart

Wat leeft er in je hart? Wat maakt dit project geslaagd / bijzonder?

Dit project wordt als geslaagd gezien als er na uitvoering tevreden gebruikers zijn die verrast worden door nieuwe ontdekkingen, of als bezoekers zelfs een beetje verliefd worden op Hoorn.

De bewegwijzering moet een stress-vrij en idealiter zelfs telefoonloos bezoek aan Hoorn mogelijk maken. Liefst zijn ook ondernemers tevreden met het nieuwe systeem, en wordt het systeem bovendien ook door (nieuwe) bewoners van Hoorn gebruikt.

Gebieden die nu niet goed gevonden worden moeten beter uitgelicht worden, zoals de Historische Haven en Oostereiland. Ook moeten belangrijke bestemmingen beter vindbaar zijn. Duidelijkheid en sfeer moeten complementair zijn. Het systeem moet goed werken, maar moet ook passen bij de karakteristieke sfeer en historische stadsgezichten van Hoorn.

Het moet een uitbreidbaar systeem worden, goed te onderhouden en bovendien toekomstbestendig. Idealiter wordt er een koppeling gemaakt met zowel digitale als offline uitingen, bijvoorbeeld door middel van QR-codes en geprinte plattegronden.

Maag

Wat ligt er op je maag? Om welke knelpunten maak je je de meeste zorgen?

Het zal lastig worden om iedereen tevreden te stellen. Zo zullen er keuzes gemaakt moeten worden in de bestemmingen, niet alles kan verwezen worden in het nieuwe systeem. Dit heeft als risico dat niet elke ondernemer of bestemming zich gehoord voelt. Ook zullen er keuzes gemaakt worden over plaatsing, wat weer tot ontevredenheid bij bewoners kan leiden.

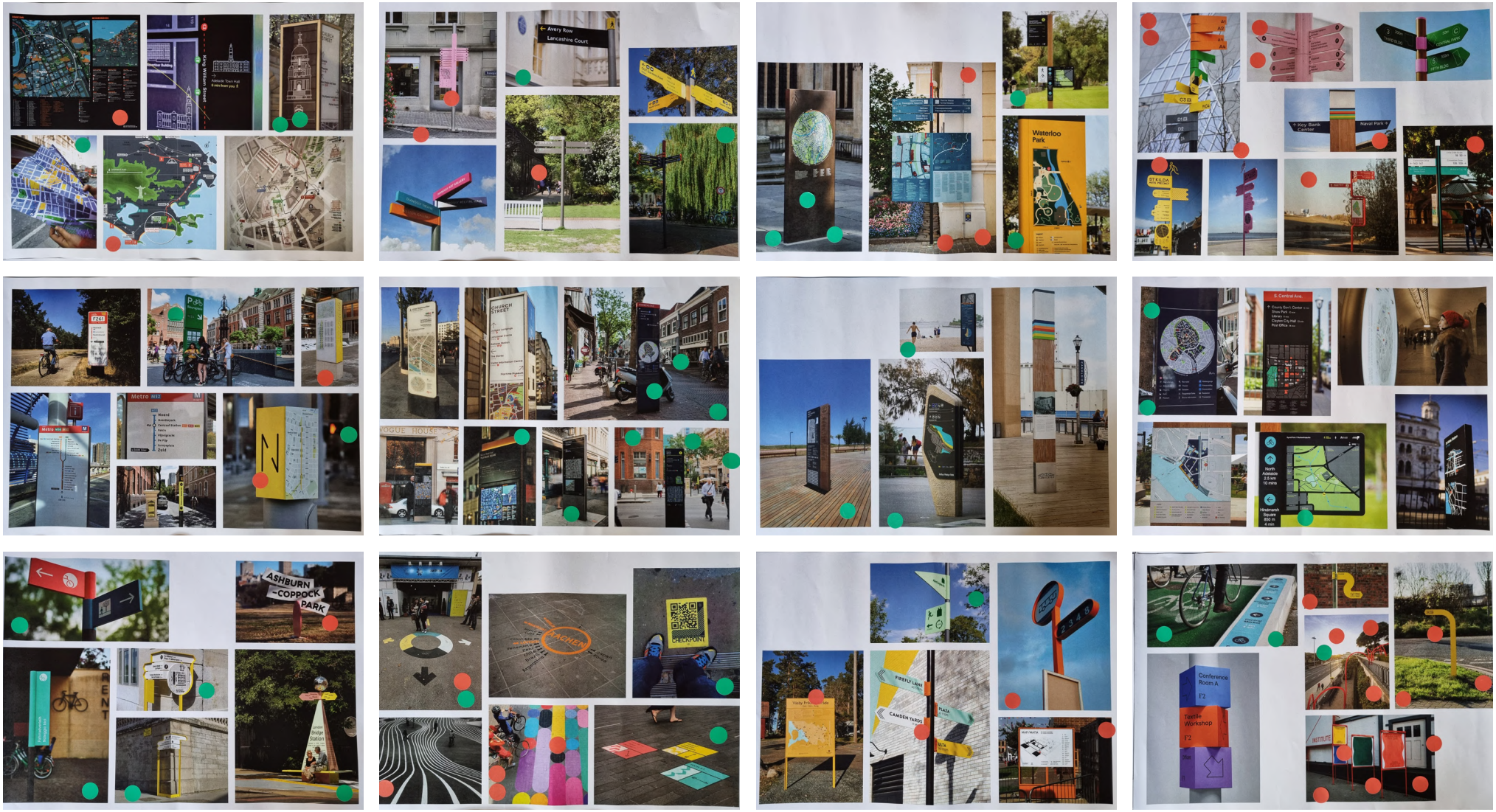
Het zou zonde zijn als er kansen worden gemist door alleen naar de bebording te kijken en niet naar de ruimtelijke inrichting. Mogelijk kan er een combinatie worden gemaakt met herinrichting of het slim plaatsen van straatmeubilair.

Het nieuwe systeem wordt ingericht voor voetgangers, en niet voor fietser. Voor fietsers is er echter geen alternatief beschikbaar in de stad. Hoe kunnen fietsers op een slimme manier betrokken worden in het systeem?

Dagelijks beheer en onderhoud wordt belangrijk om het systeem compleet, mooi en schoon te houden. Dit vraagt om betrokkenheid, eigenaarschap, capaciteit en budget.

Onderstaande afbeeldingen tonen de afbeeldingen die zijn gebruikt tijdens de telescoopsessie. Tijdens deze sessie is een aantal conclusies getrokken:

- Het systeem moet een degelijke en kwalitatieve uitstraling krijgen.
- Het ontwerp moet modern zijn maar goed passen binnen de historische stad.
- Het verhaal en de sfeer van Hoorn moeten vertaald worden naar het ontwerp.
- Een rustige basis kan aangevuld worden met enkele (rustige) kleuren.
- Het combineren van bewegwijzering met zitgelegenheid biedt mogelijkheden.
- Objecten toevoegen aan bestaande outillage is interessant.

CONCEPT

2.5 Workshop #2

Tijdens deze tweede workshop is samen met externe stakeholders onderzocht wat bewegwijzering kan betekenen voor Hoorn.

In deze workshop is een presentatie gegeven over stadsbewegwijzering, en zijn er twee sessies gehouden: een stellingen-sessie en een telescoopsessie. Deelnemers van deze tweede workshop waren het kernteam en ongeveer twintig externe stakeholders.

Stellingen-sessie

In de stellingen-sessie zijn vier stellingen bediscussieerd:

1. *Voetgangersbewegwijzering is gericht op bezoekers die de stad niet kennen.*
2. *Digitale hulpmiddelen zijn een aanvulling op fysieke bewegwijzering.*
3. *Een bezoek aan Hoorn begint bij het parkeerterrein/station.*
4. *De verschillende gebieden (binnenstad, haven, stadsstrand, eilanden) worden goed gevonden door nieuwe bezoekers.*

Telescoopsessie

Het tweede deel van de workshop bestond uit een telescoopsessie. Tijdens deze sessie is er gekeken naar allerlei inspiratiemateriaal met een directe of indirecte link met bewegwijzering. Een deel van dit inspiratiemateriaal komt uit de benchmark.

Bevindingen

De volgende pagina's bevatten enkele samenvattingen en conclusies uit deze tweede workshop.

Stelling 1

Voetgangersbewegwijzering is gericht op bezoekers die de stad niet kennen.

Hoewel dit een belangrijke focus is in het project, werd genoemd dat de bewegwijzering ook voor terugkerende bezoekers en bewoners zou moeten zijn. Zo zijn er bijvoorbeeld ook bezoekers uit de regio die wel eens in Hoorn komen, en Hoorn dus een beetje kennen, maar die nog steeds verleid en verrast kunnen worden door het aanbod van de stad.

Wel wordt ingezien dat bewoners de bewegwijzering weinig of niet zullen gebruiken als ze de stad eenmaal kennen. Toch wordt er ook genoemd dat de bewegwijzering qua uitstraling ook iets toe kan voegen aan de stad voor bewoners, vooral als er ook ontrommeld wordt op het moment dat het nieuwe systeem wordt geplaatst.

Stelling 2

Digitale hulpmiddelen zijn een aanvulling op fysieke bewegwijzering.

Vrijwel iedereen is het ermee eens dat digitale hulpmiddelen, zoals Google Maps, een aanvulling zijn op fysieke bewegwijzering. Er moet een systeem zijn om op terug te kunnen vallen als er geen digitale middelen gebruikt (kunnen) worden. Bovendien zijn er ook gebruikers die niet overweg kunnen met de digitale hulpmiddelen, zoals de oudere bezoeker, of buitenlandse bezoekers die geen internet hebben tijdens hun bezoek.

Voor praktische zaken zullen digitale middelen altijd uitkomst blijven bieden: bijvoorbeeld bij het vinden van je hotel, of het station. Idealiter verleidt een mooi, compleet bewegwijzeringssysteem gebruikers om hun telefoon tijdens een bezoek niet of minder te gebruiken. De bewegwijzering moet betrouwbaar en aantrekkelijk ogen zodat bezoekers verleid worden het systeem te gebruiken tijdens een bezoek.

Stelling 3

Een bezoek aan Hoorn begint bij het parkeerterrein/station.

Een bezoek aan Hoorn begint al eerder, namelijk bij de aanrijroutes, als bijvoorbeeld een parkeerterrein gevonden moet worden. Echter speelt hier de voetgangersbewegwijzering nog geen rol. Wel is het belangrijk dat parkeerroutes en -faciliteiten duidelijker worden verwezen en aangegeven om tijdens een bezoek frustraties te voorkomen.

Voorinformatie speelt ook een rol: zo is voor bezoekers vaak niet duidelijk dat ze niet kunnen parkeren op Oostereiland, of waar handig geparkeerd kan worden dichtbij het centrum.

Bij een parkeerterrein, parkeergarage, fietsenstalling, station, bushalte of haven start het bezoek van de voetganger. Wat niet vergeten moet worden, is dat gebruikers na hun bezoek ook weer terug moeten naar hun aankomstlocatie. Dit moet dan ook meegenomen worden in het nieuwe systeem.

Stelling 4

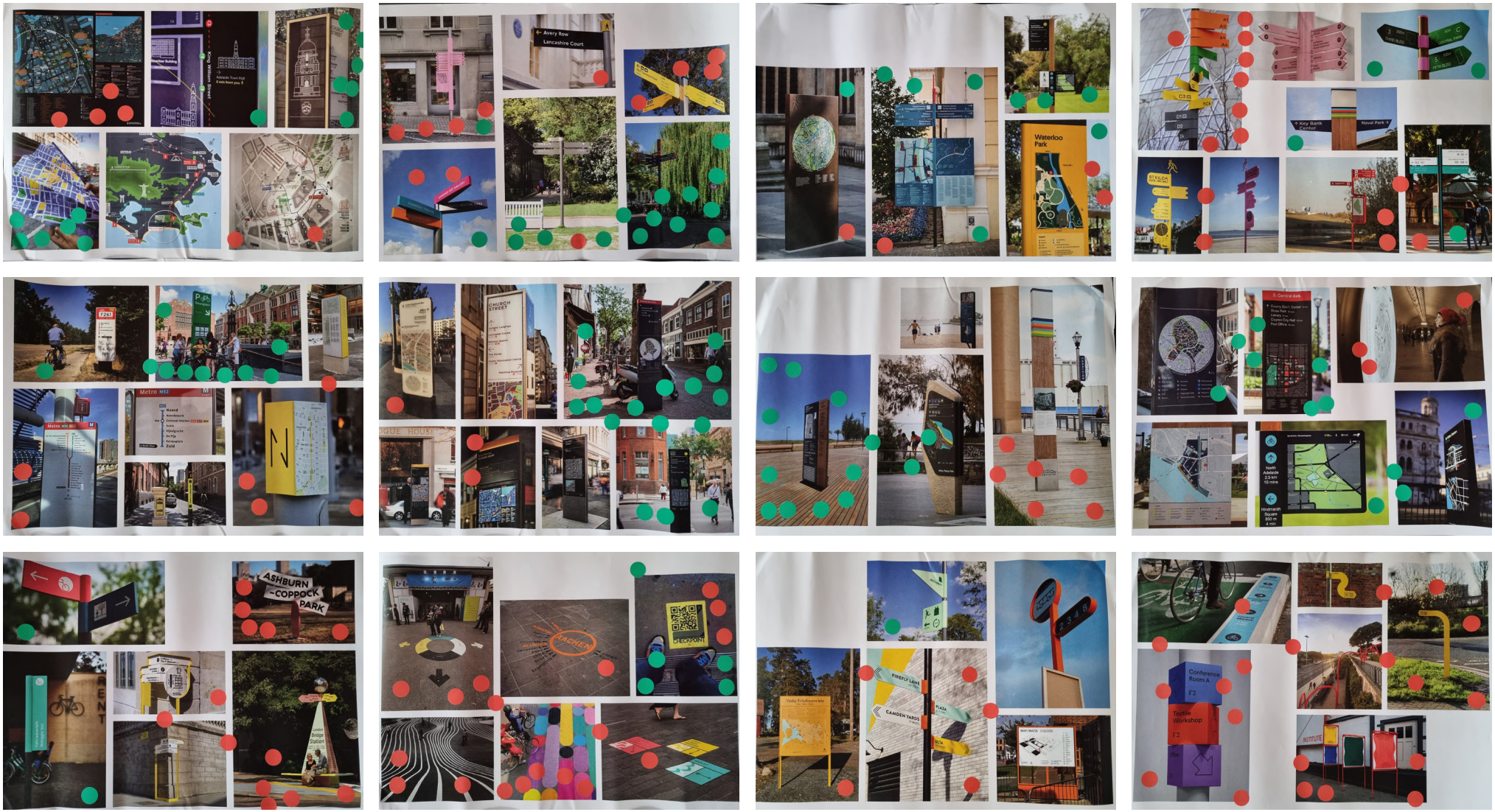
De verschillende gebieden (binnenstad, haven, stadsstrand, eilanden) worden goed gevonden door nieuwe bezoekers.

De gebieden worden nu niet goed (genoeg) gevonden. Vooral de Historische Haven en Oostereiland worden tijdens een bezoek soms onbedoeld overgeslagen. In het nieuwe systeem moet hier zeker aandacht voor zijn: de gebieden moeten vindbaar worden, en moeten bovendien met elkaar in verbinding staan. Hierbij moet gekeken worden naar nieuwe looproutes en verbindingen.

Het Stadsstrand is een relatief nieuw gebied, deze verbinding is daarom ook nog niet goed gelegd.

Onderstaande afbeeldingen tonen de afbeeldingen die zijn gebruikt tijdens de telescoopsessie. Tijdens deze sessie is een aantal conclusies getrokken:

- Het systeem moet functioneel zijn en betrouwbaar ogen.
- Het ontwerp moet passen binnen de historische context van Hoorn.
- Kleur moet kwalitatief toegepast worden, en niet te veel.
- Verlichte elementen zijn in Hoorn niet noodzakelijk en niet wenselijk.
- De materialisatie biedt mogelijkheden om een unieke uitstraling te creëren.
- De plattegrond is een belangrijk onderdeel voor verdiepende informatie.

CONCEPT

2.6 Bezoekersprocessen

Een bezoek aan Hoorn begint thuis, met het voorbereiden van een bezoek. Onderdeel hiervan is vaak het bezoeken van websites over de stad of over specifieke bestemmingen. Vervolgens gaan mensen op reis en vinden ze hun weg van huis naar Hoorn.

Aangekomen in Hoorn moet er geparkeerd worden of moet het goede station of de goede halte gekozen worden, en moeten mensen zich oriënteren in de stad. Bepaalde bestemmingen worden gezocht, zoals gebieden, straten, musea, bezienswaardigheden, etc.

Na een bezoek aan Hoorn moeten mensen de weg terug vinden naar hun vervoersmiddel en naar huis. Thuis aangekomen kunnen mensen extra informatie opzoeken middels websites of apps, en kunnen foto's en brochures gelezen worden.

Algemeen
- Wat is er te doen in Hoorn?
- Zijn er speciale evenementen, festivals of feestdagen in Hoorn tijdens mijn bezoek?

Auto
- Hoe kom ik in Hoorn met de auto?
- Wat is de snelste route?
- Is er specifieke verkeersinformatie of zijn er wegwerkzaamheden die ik moet weten voordat ik vertrek?
- Kan ik van tevoren een parkeerplaats reserveren?

Fiets
- Hoe kom ik in Hoorn op de (OV-)fiets?
- Wat is de snelste route?
- Waar kan ik in het stadscentrum mijn fiets parkeren?

Openbaar vervoer
- Hoe kom ik in Hoorn met de trein / bus?
- Wat is de snelste route?

Boot
- Hoe kom ik in Hoorn met de boot?
- Wat is de snelste route?
- Kan ik van tevoren een ligplaats reserveren?

Auto
- Hoe vind ik de beste parkeermogelijkheden in het stadscentrum?
- Hoeveel kost het om te parkeren?
- Zijn er speciale parkeerfaciliteiten bij specifieke bestemmingen?

Fiets
- Hoe kom ik bij een specifieke bestemming op de (OV-)fiets?
- Hoe vind ik de beste fietsparkeer-mogelijkheden in het stadscentrum?

Openbaar vervoer
- Hoe kom ik bij een specifieke bestemming met de trein / bus?
- Hoe ver is het lopen naar een specifieke bestemming vanaf het station / de halte?
- Kan ik een taxi nemen vanaf het station / de halte?

Boot
- Hoe kom ik in Hoorn met de boot?
- Wat is de snelste route?
- Waar is het Havenkantoor?

Auto
- Waar kan ik mijn auto parkeren?
- Hoe ver is het lopen naar het stadscentrum?
- Hoe ver is het lopen naar een specifieke bestemming?
- Kan ik een taxi nemen vanaf het station of de bushalte?

Fiets
- Waar kan ik mijn fiets parkeren?
- Hoe ver is het lopen naar het stadscentrum?
- Hoe ver is het lopen naar een specifieke bestemming?
- Kan ik mijn fiets dichterbij parkeren?

Openbaar vervoer
- Hoe ver is het lopen naar het stadscentrum?
- Hoe ver is het lopen naar een specifieke bestemming?
- Kan ik een taxi nemen vanaf het station of de bushalte?

Boot
- Hoe ver is het lopen naar het Havenkantoor?
- Hoe ver is het lopen naar het stadscentrum?
- Hoe ver is het lopen naar een specifieke bestemming?

Algemeen
- Wat is er allemaal te zien en te doen in Hoorn?
- Welke wijken en buurten moet ik bezoeken in Hoorn?
- Welke pleinen en parken moet ik bezoeken in Hoorn?
- Hoe kom ik bij een specifieke bestemming?
- Hoe lang is het lopen naar een specifieke bestemming?
- Wat moet ik absoluut zien?

Evenementbestemmingen
- Waar vindt mijn evenement plaats?
- Hoe kom ik bij mijn evenement?
- Hoe lang is het lopen naar mijn evenement?

Services & faciliteiten
- Waar kan ik informatie krijgen over Hoorn?
- Welke routes zijn er in de stad?
- Is er een kunst/thema/wandelroute?
- Waar zijn de openbare toiletten?

Watertaxi
- Waar zijn haltes van de watertaxi?

Auto
- Waar heb ik mijn auto geparkeerd?
- Hoe kom ik bij mijn auto?
- Is het ver lopen naar mijn auto?
- Waar kom ik nog langs onderweg naar mijn auto?

Fiets
- Waar heb ik mijn fiets geparkeerd?
- Hoe kom ik bij mijn fiets?
- Is het ver lopen naar mijn fiets?
- Waar kom ik nog langs onderweg naar mijn fiets?

Openbaar vervoer
- Hoe kom ik bij het station / de bushalte?
- Is het ver lopen naar het station / de bushalte?
- Waar kom ik nog langs onderweg naar het station / de bushalte?

Boot
- Hoe kom ik bij mijn ligplaats?
- Is het ver lopen naar mijn ligplaats?
- Waar kom ik nog langs onderweg naar mijn ligplaats?

Watertaxi
- Waar zijn haltes van de watertaxi?

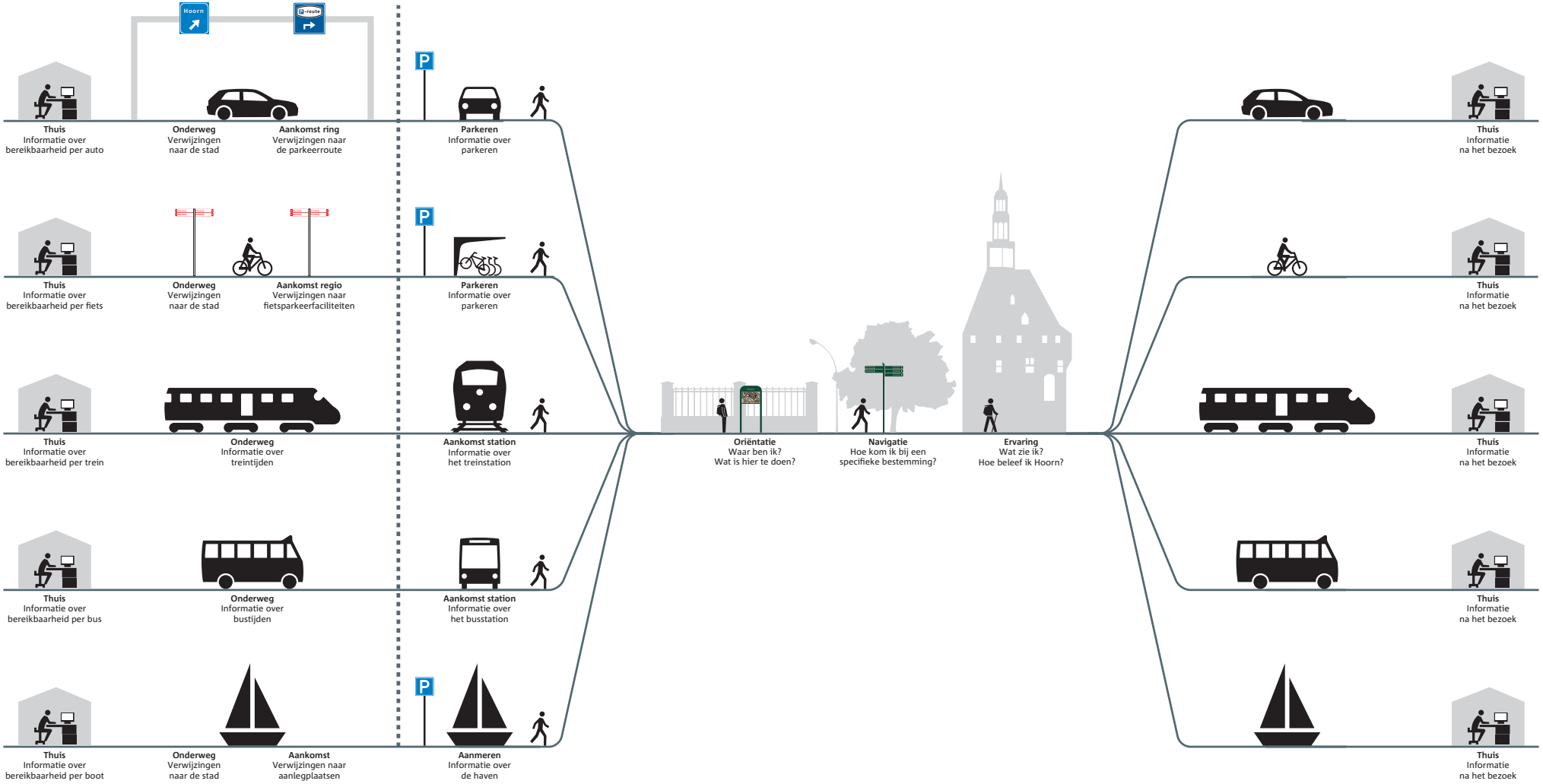
Algemeen
- Kan ik extra informatie online vinden over Hoorn?
- Kan ik extra informatie online vinden over de bestemming / het evenement waar ik ben geweest?
- Wat is er nog meer te doen in Hoorn?
- Zijn er speciale evenementen, festivals of feestdagen in Hoorn in de toekomst?

CONCEPT

Een belangrijk onderdeel van een bezoek aan Hoorn is het onderweg zijn, en de aankomst. De informatievoorziening is namelijk verschillend per vervoersmiddel. In het onderstaande schema zijn de verschillende vervoersmiddelen te zien.

Bezoekers kunnen Hoorn bereiken met de auto, met de fiets, met het openbaar vervoer en over het water. De aankomstlocaties voor de vervoersmiddelen zijn verschillend, en de informatie die aangeboden wordt is daardoor per locatie anders.

Op de volgende pagina's wordt per vervoersmiddel (auto, fiets, openbaar vervoer, boot) gekeken naar de aankomstlocaties in de stad.

CONCEPT

Autoparkeren

Dit project richt zich op voetgangers die een bezoek brengen aan Hoorn. Naast een aankomst op het Station zijn er ook veel voetgangers die hun bezoek aan Hoorn starten bij een parkeerfaciliteit nadat hun auto is geparkeerd. Het verkennen van de posities en verdeling van parkeergelegenheden is dus nodig om een bezoek te voet goed te kunnen begrijpen.

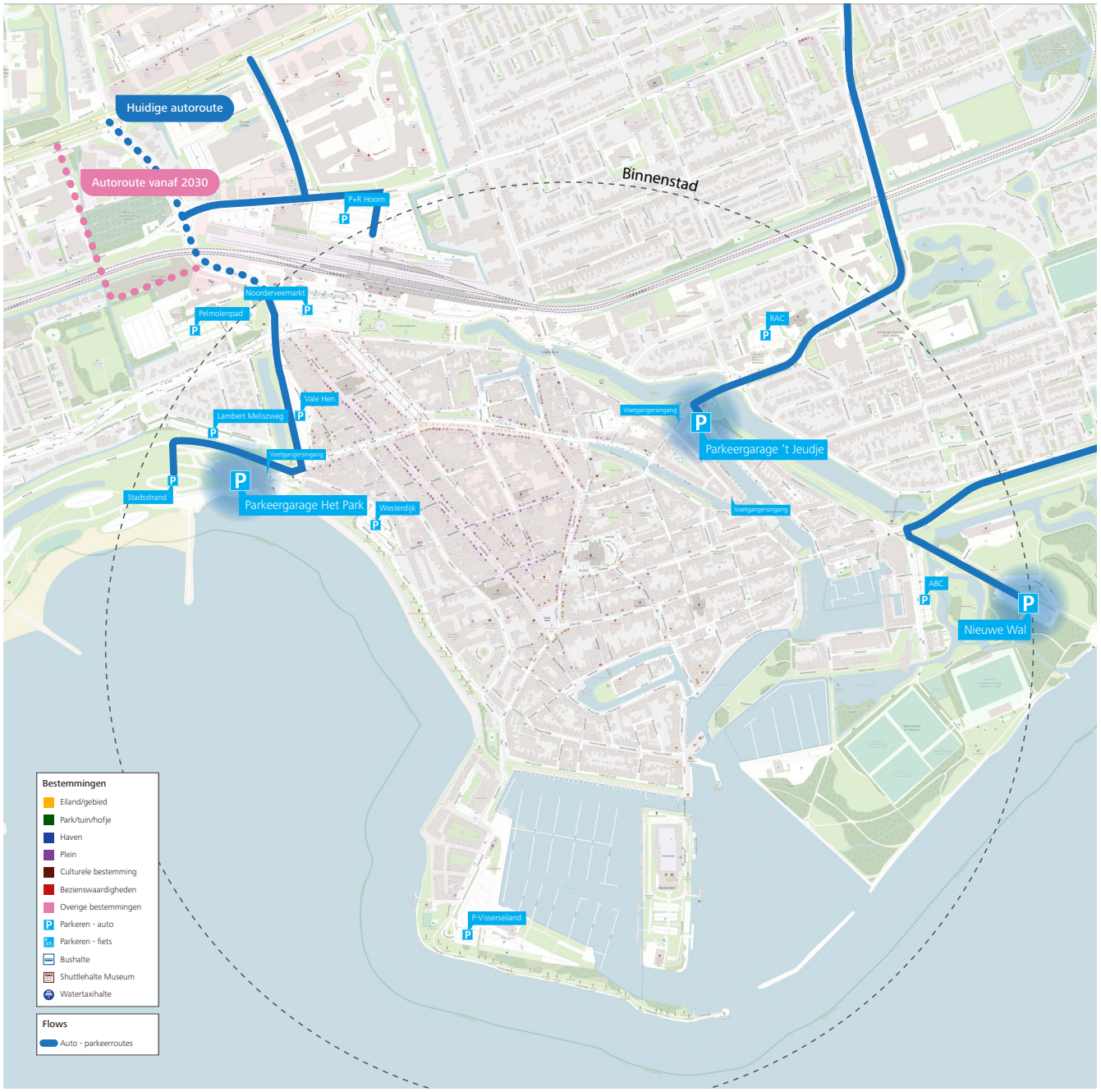
Volgens de *Integrale visie voor de binnenstad van Hoorn* zijn er drie toegangsroutes vanaf de snelweg en de provinciale weg naar de historische binnenstad. Deze drie routes haken aan op meerdere parkeerterreinen en -garages. Ook op straat kan er geparkeerd worden, maar de gelegenheden zijn beperkt en binnen de historische binnenstad is veel eenrichtingsverkeer. Alle parkeergelegenheden op straat zijn bovendien betaald.

Vanuit de gemeente is de voorkeur dat er vooral gebruik gemaakt wordt van de drie grootste parkeerfaciliteiten in Hoorn:

- Parkeergarage **'t Jeudje**
- Parkeergarage **Het Park**
- Parkeren **Nieuwe Wal**.

Deze parkeerfaciliteiten hebben een grote capaciteit, 't Jeudje en Het Park zijn bovendien overdekt. Vanaf deze parkeerfaciliteiten is het centrum goed loopbaar.

Verder is de parkeerfaciliteit **Transferium** een belangrijke parkeerplaats met veel capaciteit die veel gebruikt zal blijven worden.

CONCEPT

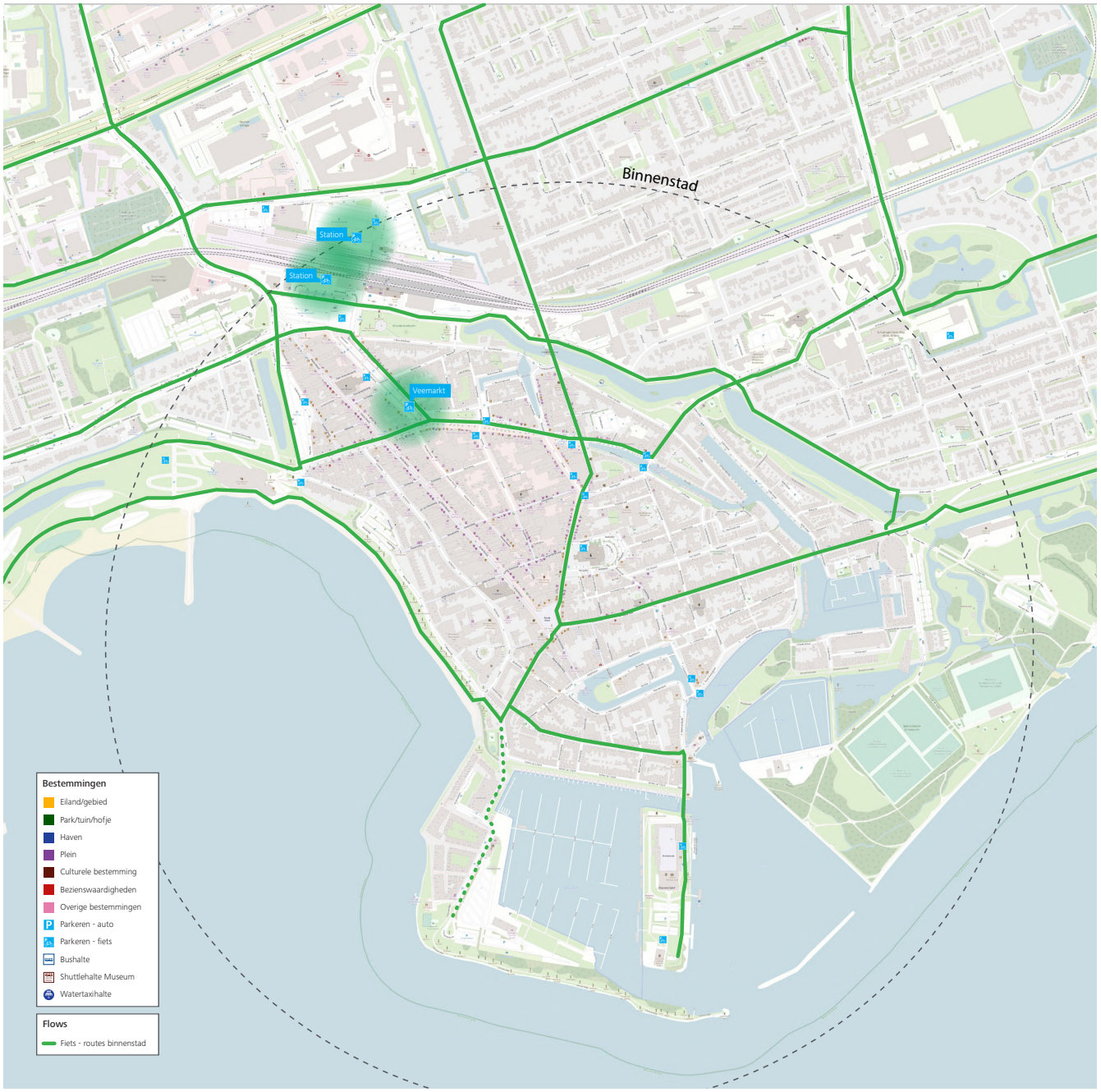
Fietsparkeren

Op de kaart rechts zijn de belangrijkste fietsroutes naar de historische binnenstad ingetekend. Langs deze routes zijn verschillende plekken om je fiets te parkeren.

Op de Veemarkt bevindt zich een grotere onbewaakte fietsenstalling. Bij Station Hoorn bevindt zich een bewaakte fietsenstalling waar ook fietsen kunnen worden gehuurd. Verder bevinden zich verspreid door de stad kleinere fietsparkeerfaciliteiten.

Fietsenstalling Veemarkt

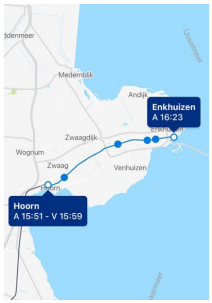
CONCEPT

Trein en bus

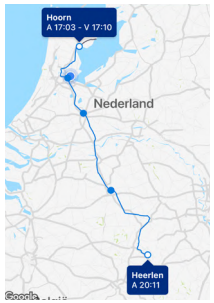
Hoorn heeft twee treinstations:

- Station Hoorn
- Kersenboogerd

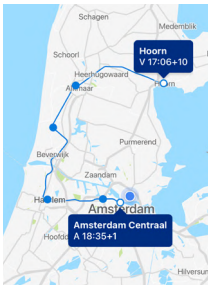
Beide stations zijn bereikbaar voor intercity's en voor regionale sprinters.

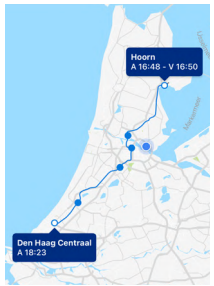
Intercity
Hoorn-Enkhuizen

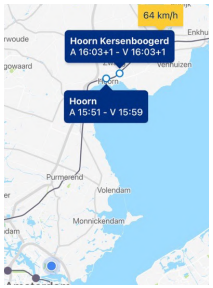
Intercity
Hoorn-Heerlen

Sprinter
Hoorn-Amsterdam

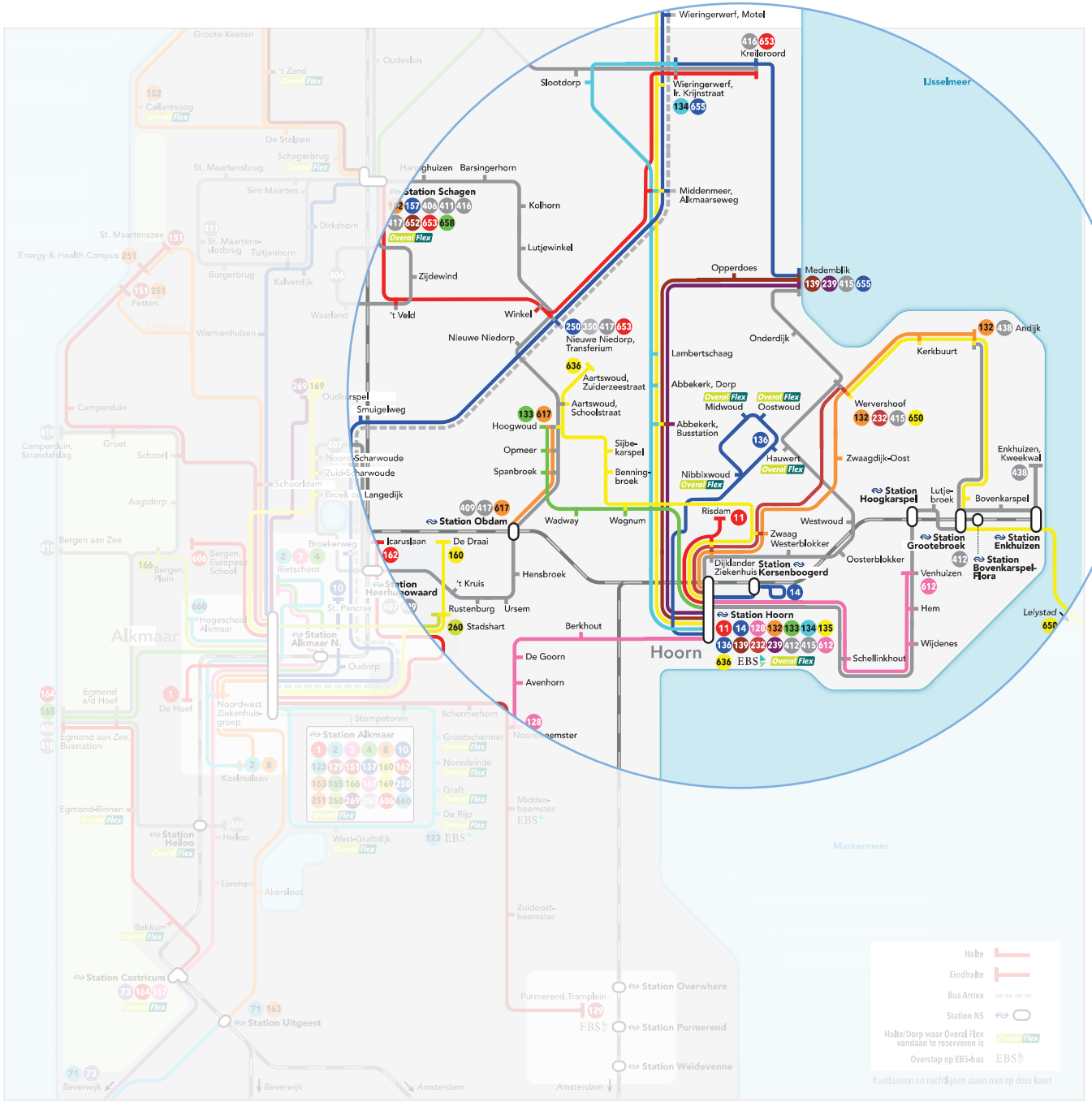

Sprinter
Hoorn-Den Haag

Sprinter
Hoorn-Kersenboogerd

Daarnaast verbinden stads-, streek-, buurt-, school- en nachtbussen Hoorn met de regio. Er zijn meer dan 15 buslijnen die allemaal stoppen bij Station Hoorn.

CONCEPT

Aanmeren

Een uniek aspect aan Hoorn is dat de stad ook te bereiken is via het water. Er zijn meerdere havens waar met een eigen bootje aangemeerd kan worden. Ook met de watertaxi kan men zich binnen Hoorn verplaatsen. Op de kaart rechts zijn zowel de havens als de watertaxihaltes ingetekend.

Publieke havens

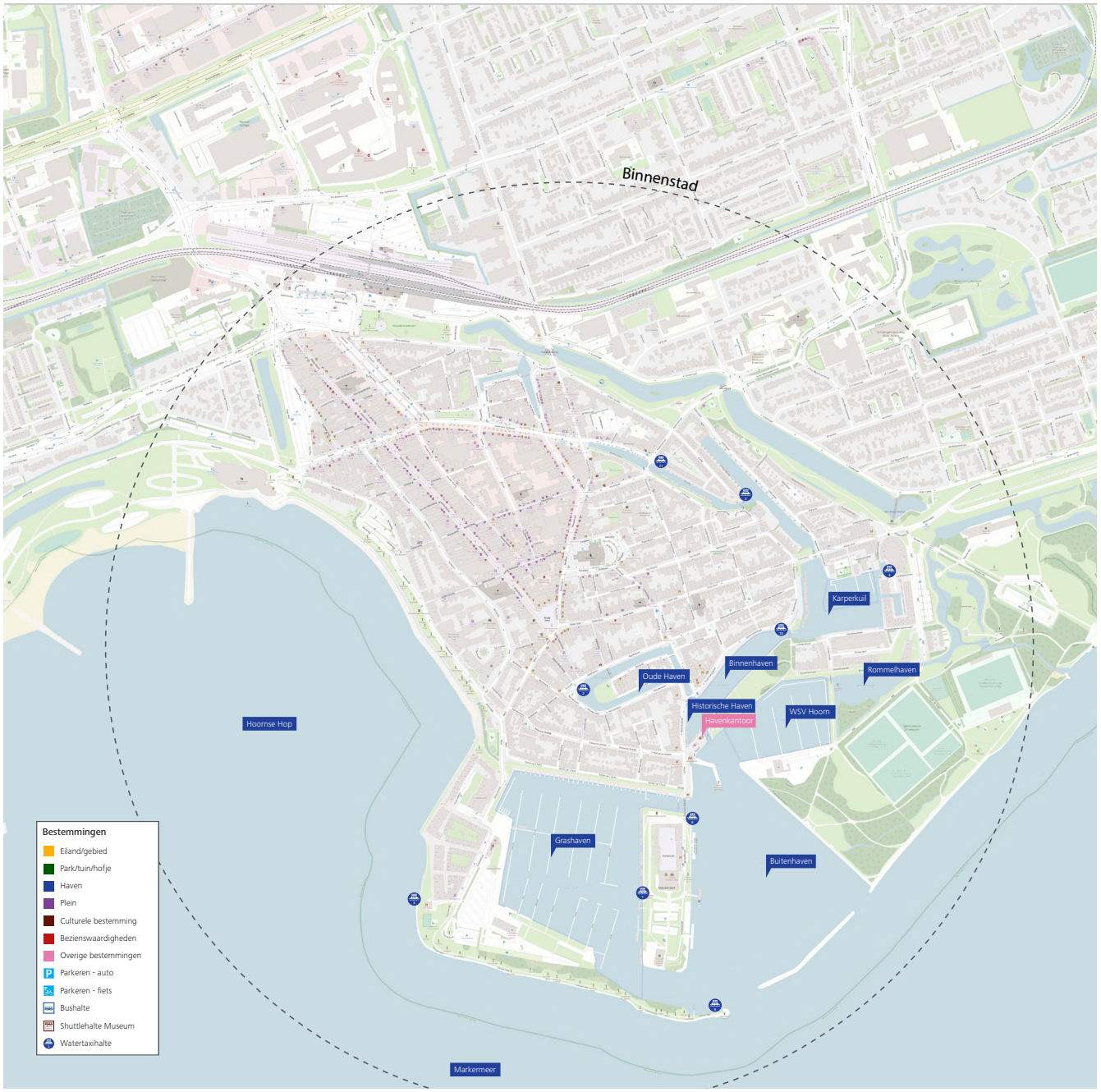
In de Binnenhaven zijn er zowel vaste ligplaatsen als ligplaatsen voor passanten beschikbaar. De Buitenhaven heeft ligplaatsen voor charter- en cruiseschepen, evenals ligplaatsen voor passanten. De Oude Haven en de Historische Haven hebben vaste ligplaatsen, maar geen ligplaatsen voor passanten. Wel zijn deze havens drukbezochte bestemmingen en mooie verblijfsgebieden.

Particuliere havens

De Grashaven is een haven met ligplaatsen voor vaste ligplaatshouders. WSV Hoorn is een verenigingshaven. Beide havens hebben ligplaatsen voor passanten en opereren met een eigen havendienst. De Karperkuil is een kleine haven naast de Binnenhaven. In deze haven zijn geen voorzieningen voor passanten aanwezig.

Havenkantoor

Het Havenkantoor is een belangrijke bestemming voor zowel vaste ligplaatshouders als passanten. Hier worden praktische zaken geregeld, zoals de betaling van havenliggeld.

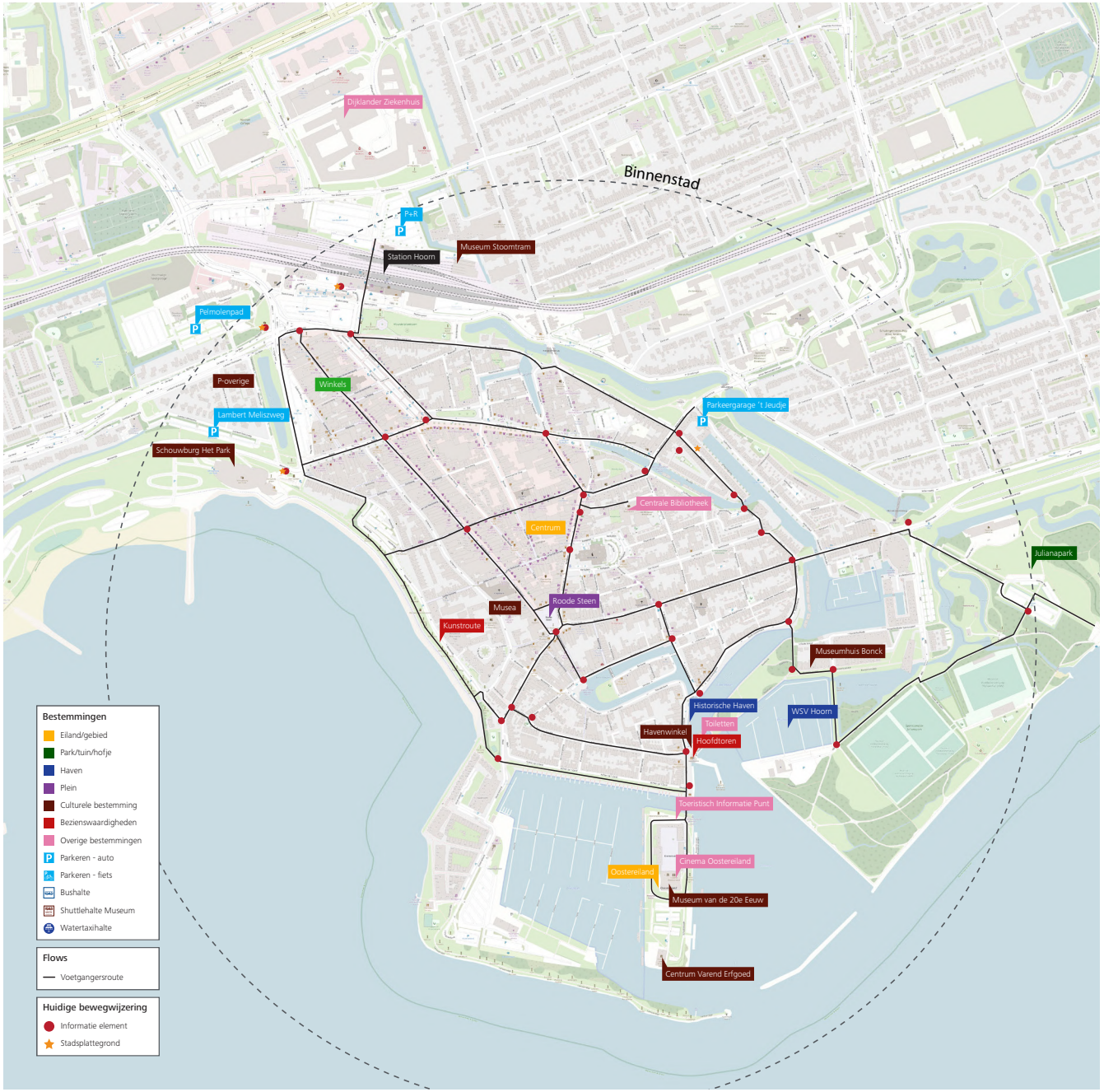
CONCEPT

Voetgangers

Op de kaart rechts zijn de bestemmingen en voetgangersroutes ingetekend die op de oude handwegwijzers verwezen en gebruikt worden. De afstanden tussen de bestemmingen zijn niet al te groot en de routes zijn mooi en afwisselend. Er worden meerdere historische hoofdassen gebruikt die zeer geschikt zijn voor voetgangers. Verder zijn er veel straten en steegjes, welke niet allemaal geschikt zijn omdat ze niet allemaal even goed toegankelijk zijn.

Enkele uitdagingen met betrekking tot de looproutes:

1. De verbinding tussen het Station en het Stadsstrand is nieuw.
2. De verbinding tussen het centrum / Oostereiland en het Stadsstrand is nieuw.
3. Vanaf het Station zijn er twee mogelijke looproutes naar de binnenstad.
4. De looproute via de grotere winkelstraten is lastig te vinden vanaf het Station.
5. Vanaf de Veemarkt is het lastig oriënteren ten opzichte van de binnenstad.
6. Hoewel de Roode Steen eigenlijk in het centrum van de binnenstad ligt, lijkt dit op een eindpunt.
7. De verbinding tussen de Roode Steen en de Historische Haven is niet duidelijk.
8. De looproutes richting WSV Hoorn en het Julianapark vanaf de binnenstad zijn onduidelijk.
9. Een aantal belangrijke parkeerfaciliteiten is niet meegenomen in de routes.
10. Er moet soms door minder geschikte straten en steegjes verwezen worden.

CONCEPT

Winkelen

Veel bezoekers komen naar Hoorn om een dagje te winkelen. Er zijn een paar grote winkelstraten met bekendere winkels, maar er zijn ook veel straten met speciaalzaken en ambachtelijke winkels. Op de kaart rechts zijn de straten gemarkeerd die worden aangemerkt als winkelgebied, en die vooral zijn ingericht op winkelen en horeca.

Kleine en Grote Noord

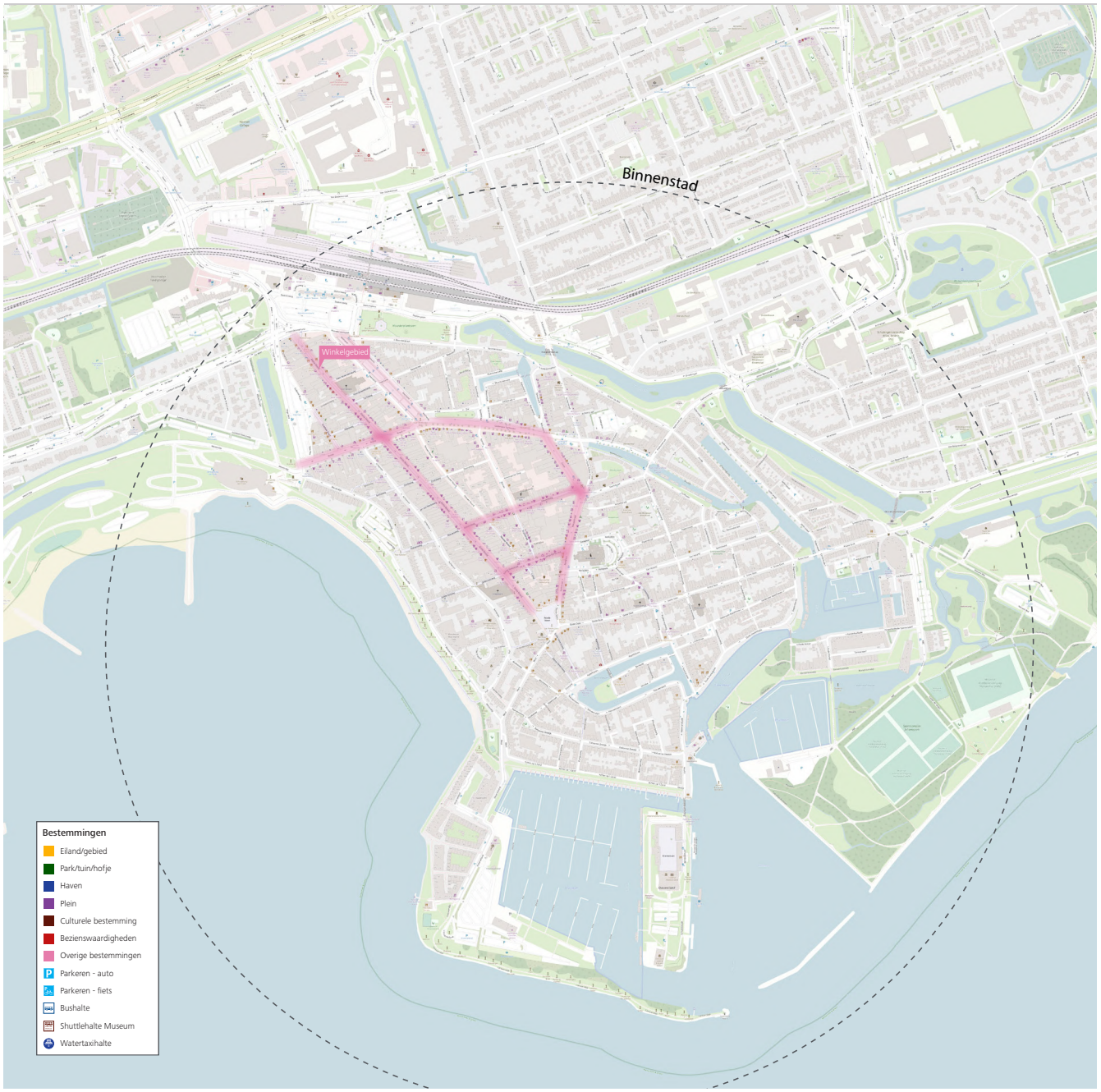
Op het Kleine Noord bevinden zich kledingzaken, familiebedrijven en meerdere speciaalzaken. Op het Grote Noord bevinden zich de grotere, landelijke ketens.

Hoornse Straatjes

Op de Gedempte Turfhaven en de Gouw bevinden zich wat meer speciaalzaken. De tussenliggende straten hebben zich georganiseerd in de Hoornse Straatjes. Hier bevinden zich speciaalzaken en ambachtelijke winkeltjes.

Winkelcentra

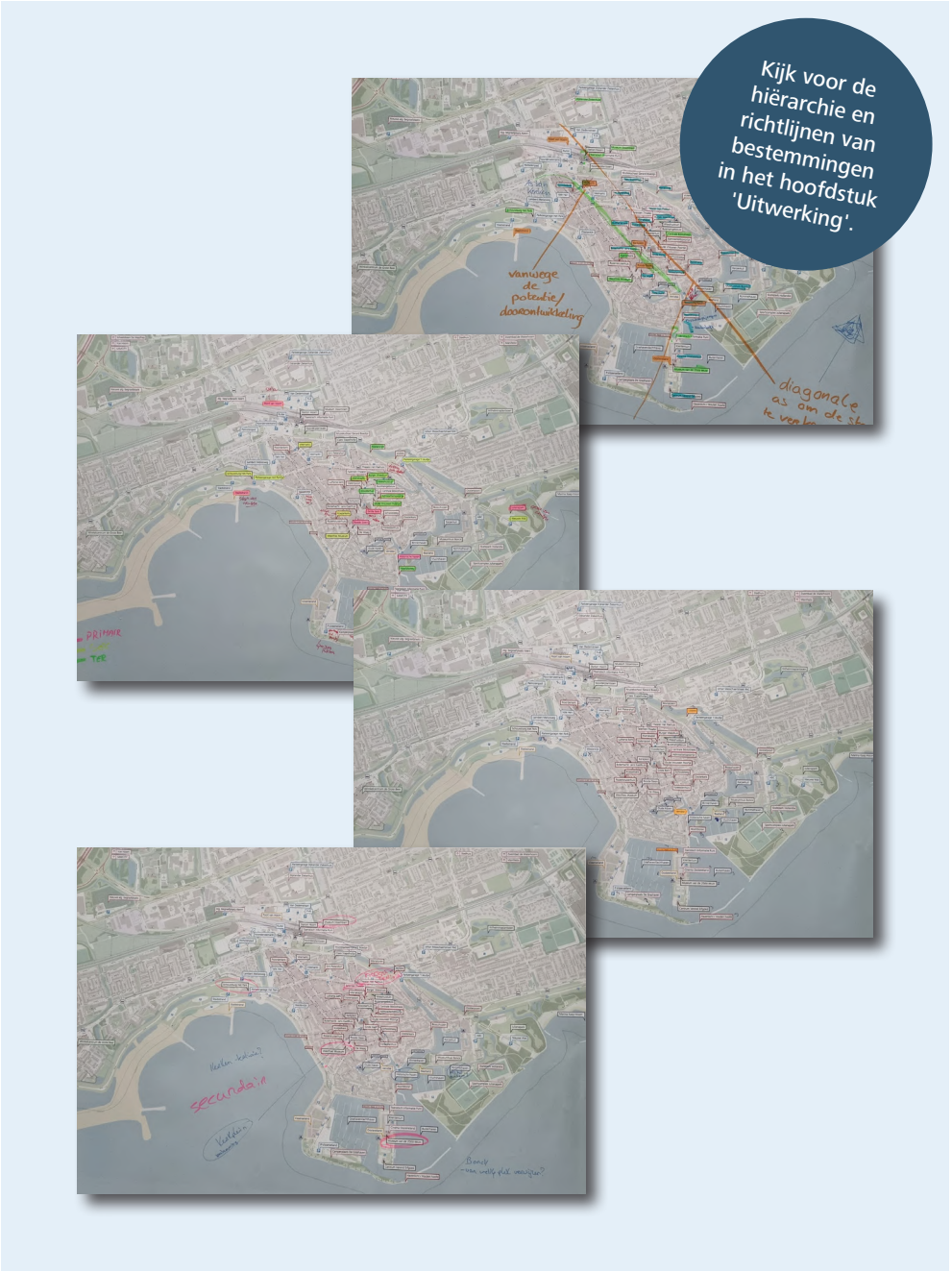
Er zijn in Hoorn geen winkelcentra op comfortabele loopafstand vanaf de binnenstad.

CONCEPT

2.7 Workshop #3-5

Tijdens deze drie workshops is samen met interne stakeholders gekeken naar alle verzamelde bestemmingen in Hoorn.

Aanpak
Niet alle bestemmingen kunnen overal verwezen worden. Het is daarom belangrijk een hiërarchie in bestemmingen aan te brengen. Tijdens deze workshops zijn daarom alle verzamelde bestemmingen in Hoorn besproken.

De volgende workshops hebben plaatsgevonden:
- *Workshop 3: primaire & secundaire bestemmingen - deel 1*
- *Workshop 4: primaire & secundaire bestemmingen - deel 2*
- *Workshop 5: tertiaire bestemmingen (online)*

De deelnemers van deze workshops bestonden uit het kernteam en uit interne stakeholders van het project.

Bevindingen
Alle bestemmingen zijn tijdens deze workshops verdeeld in primaire, secundaire en tertiaire bestemmingen. Aan de hand van deze eerste opzet zijn er richtlijnen opgesteld die de verdeling van bestemmingen ondersteunen en uitleggen. De bevindingen van deze workshops zijn verwerkt in de strategie.

CONCEPT

2.8 Workshop #6-7

Tijdens deze vier workshops is samen met interne en externe stakeholders gekeken naar bestemmingen, strategie en ontwerp.

Aanpak
Na de eerste vijf workshops zijn er nog een aantal momenten geweest waarop input is opgehaald bij zowel interne als externe stakeholders van dit project.

De volgende workshops hebben plaatsgevonden:
- *Workshop 6: verwijsstrategie & locatiestrategie*
  Deelnemers: kernteam & externe stakeholders
- *Workshop 7: kleurstelling & ontwerp*
  Deelnemers: kernteam & interne stakeholders

Bevindingen
De bevindingen van deze workshops zijn verwerkt in de strategie en in het ontwerp.

CONCEPT

3 Strategie

3.1 De rol van bewegwijzering

Het ONE-principe van Mijksenaar is een overkoepelende strategie, waarbij wordt gekeken naar oriëntatie, navigatie en ervaring.

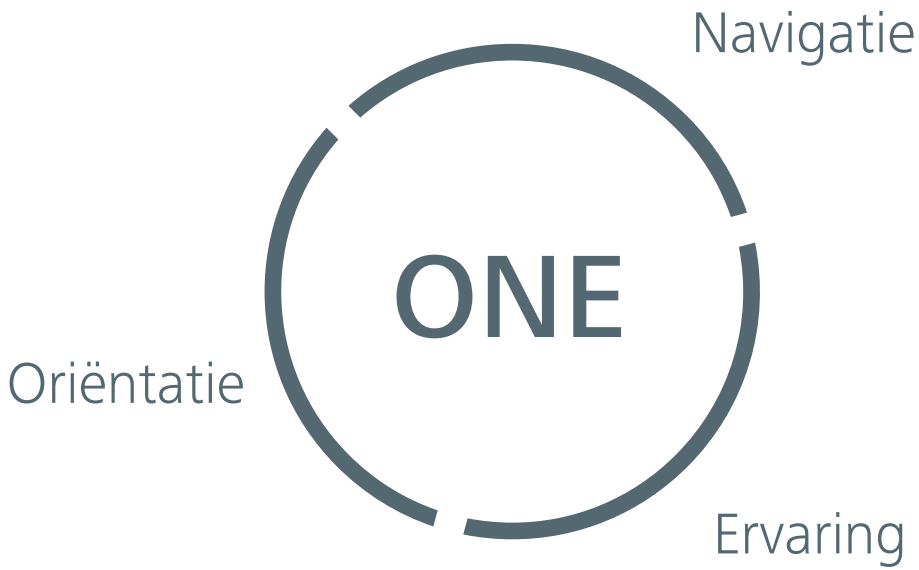
Verbinden
Om mensen echt te verbinden met hun omgeving is een focus op drie universele menselijke gedragskenmerken belangrijk:

- Hoe we een ruimte lezen.
- Hoe we beslissen waar we heen gaan.
- Hoe we ons verbinden met onze omgeving.

Oriëntatie
Bezoekers komen om te genieten, te ontdekken en te beleven in Hoorn. Om dit te faciliteren is een intuïtief leesbare en begrijpbare omgeving wenselijk.

Navigatie
Om de ervaring van bezoekers optimaal te laten zijn is informatie nodig, maar niet te veel. Informatie moet opvallen, maar mag niet storend aanwezig zijn. Bezoekers mogen dwalen, maar niet verdwalen.

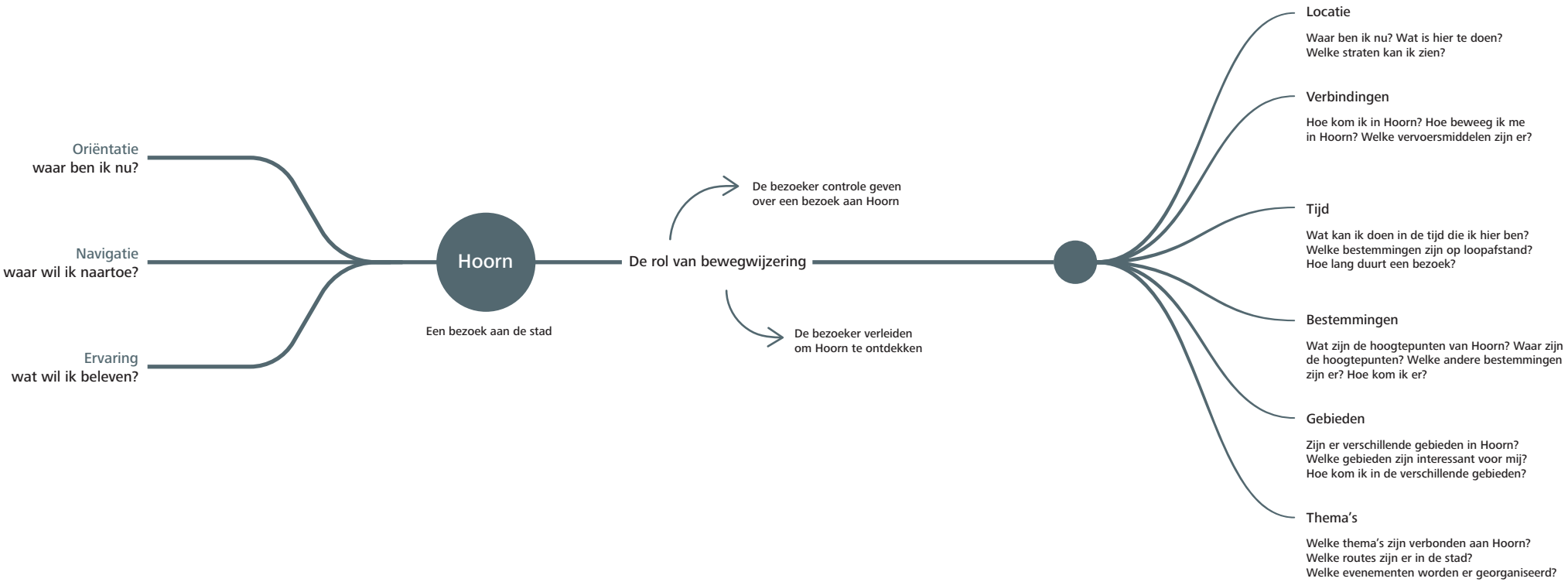
Ervaring
Met behulp van bewegwijzering kan de unieke sfeer van Hoorn benadrukt worden. Het beeldmerk van Hoorn en de bewegwijzering kunnen elkaar versterken en een overkoepelend verhaal vertellen.

De rol van bewegwijzering

Bewegwijzering is niet alleen een praktisch hulpmiddel om de weg te vinden in de stad, het is ook een essentieel onderdeel van de stedelijke infrastructuur dat de leefbaarheid en beleving van de stad verbetert. Het gaat enerzijds om het verschaffen van informatie, waardoor een bezoek aan Hoorn soepel verloopt; anderzijds gaat het om het verleiden van bezoekers om Hoorn te ontdekken.

Onderwerpen waar bewegwijzering een antwoord op kan bieden zijn locatie, verbindingen, tijd, bestemmingen, gebieden en thema's.

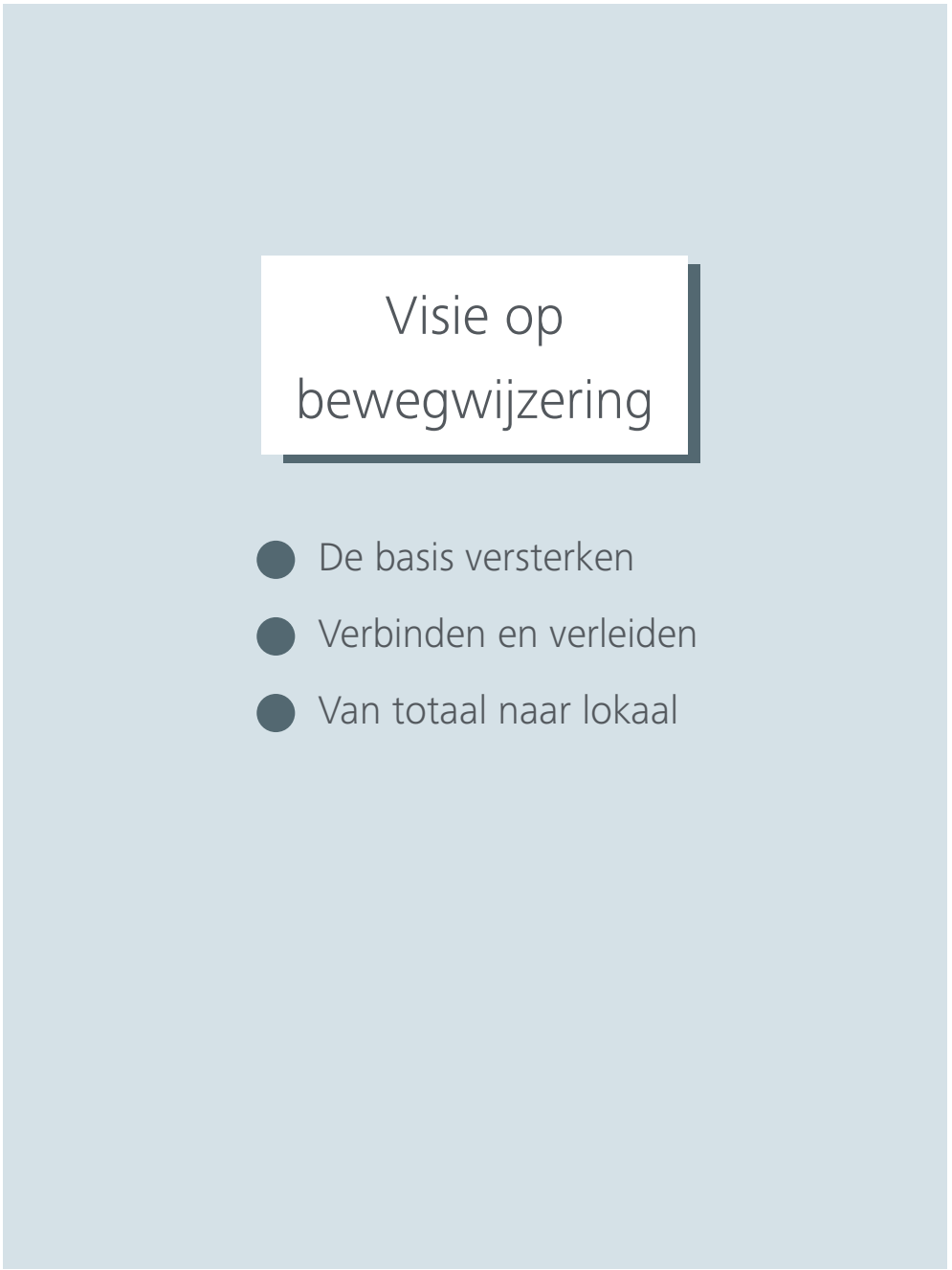
CONCEPT

3.2 Visie

De visie op bewegwijzering in Hoorn volgt uit informatie die is opgehaald tijdens de analyse, en is opgesplitst in drie pijlers.

De drie pijlers van de visie zijn als volgt gedefinieerd en worden op de komende pagina's toegelicht:

1. De basis versterken
2. Verbinden en verleiden
3. Van totaal naar lokaal

CONCEPT

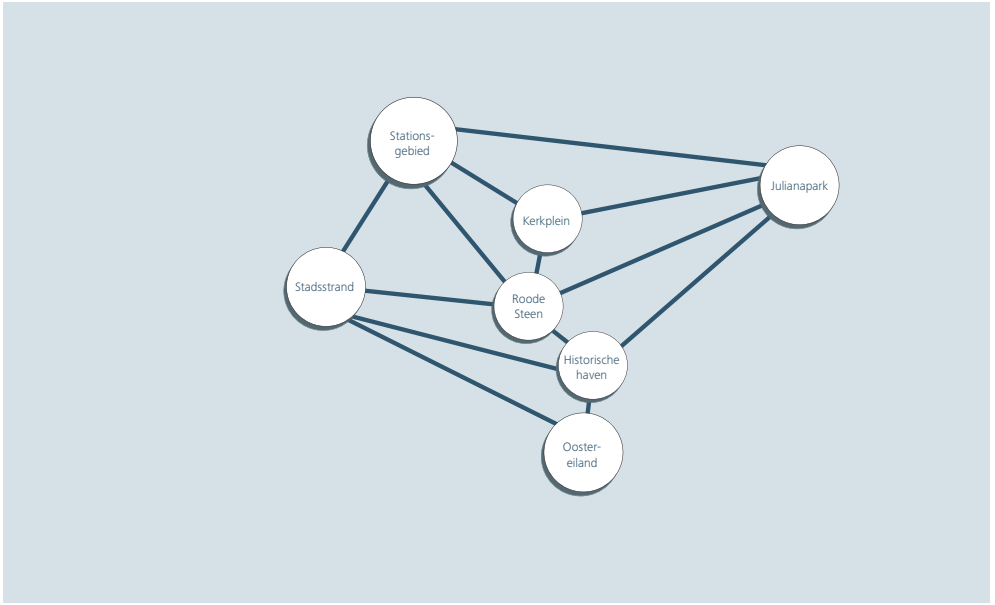
1. De basis versterken

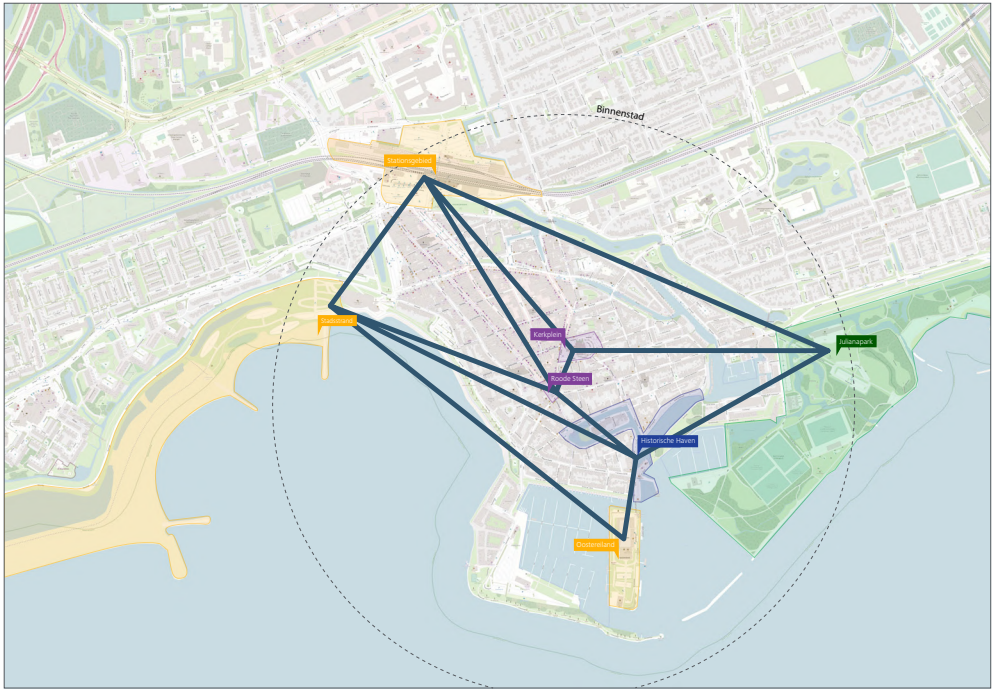
Hoewel Hoorn een vrij compacte binnenstad heeft, is het lastig een overzicht te krijgen van de stad. Bij aankomst is het niet meteen duidelijk wat er in de stad te doen is, wat de hoofdbestemmingen zijn en hoe ver of loopbaar alle bestemmingen zijn. Het is lastig om je te oriënteren, en bepaalde bestemmingen die verder weg liggen of lastiger te vinden zijn worden onbedoeld overgeslagen.

In Hoorn bevinden zich meerdere belangrijke bestemmingen die kunnen helpen bij het begrijpen van de stad. Deze bestemmingen hebben te maken met de structuur van de stad. Hoorn ligt aan het water, en wordt ingekaderd door aan de ene kant het **Stadsstrand** en aan de andere kant het **Julianapark**. Het **Stationsgebied** vormt de bovenste grens van de binnenstad, het **Oostereiland** de onderste grens. Tussen deze bestemmingen bevinden zich drie belangrijke verblijfsgebieden: het **Kerkplein**, de **Roode Steen** en de **Historische Haven**. Samen vormen deze zeven bestemmingen de primaire bestemmingen van Hoorn: een goede basis die helpt om de structuur van de stad te begrijpen.

Niet alleen vormen de zeven primaire bestemmingen een grid van de binnenstad, ook de namen van de bestemmingen geven veel informatie over wat de stad te bieden heeft. Hoorn is een groene stad (Julianapark) aan het water (Historische Haven, Oostereiland, Stadsstrand) met verschillende verblijfsgebieden (Kerkplein, Roode Steen, Stationsgebied).

Deze zeven bestemmingen vormen de basis bij het begrijpen van de structuur van de stad. Het is daarom belangrijk om deze basis te versterken. Een goede vindbaarheid van deze bestemmingen is belangrijk, evenals het onderling verbinden van deze bestemmingen. Hierdoor ontstaat er een basisgrid dat helpt bij het *lezen* van de binnenstad van Hoorn. Dit basisgrid is een fysieke laag in de stad, zodat de stad ervaren en begrepen kan worden zonder digitale hulpmiddelen.

CONCEPT

2. Verbinden en verleiden

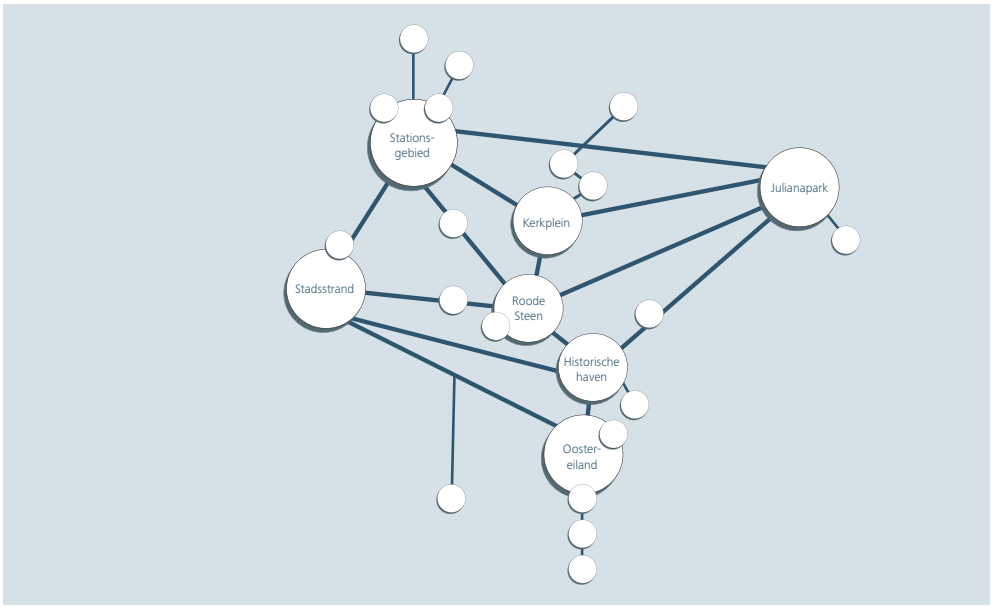
Veel nieuwe bezoekers komen naar Hoorn om een dagje te winkelen, om gebruik te maken van de horeca, of om de stad te ontdekken, blijkt uit onderzoek van het NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen). Het is daarom belangrijk om een goede balans te creëren tussen vinden en ontdekken. Wanneer een bezoeker op zoek is naar een specifieke bestemming, bijvoorbeeld een plein, museum, parkeergarage of het station, moet de bewegwijzering deze bestemming vindbaar maken. Echter wanneer een bezoeker zich door de stad beweegt zonder op zoek te zijn naar een specifieke bestemming, moet de bewegwijzering verleiden tot het ontdekken van de stad.

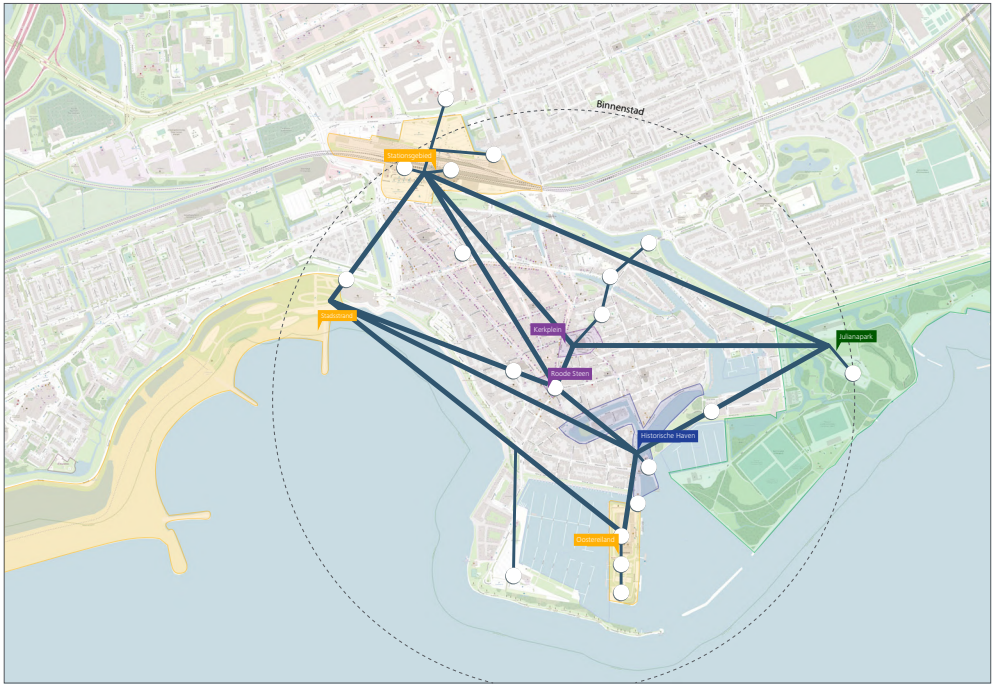
Verbinden

De zeven primaire bestemmingen zoals genoemd op de vorige pagina dienen als oriënterend middel om de stad te begrijpen, maar moeten uiteraard ook goed gevonden kunnen worden. Deze bestemmingen moeten daarom aan elkaar verbonden worden met prettige, aantrekkelijke looproutes, zodat bezoekers zich zo naadloos mogelijk tussen deze bestemmingen kunnen bewegen.

Verleiden

Rondom deze primaire bestemmingen bevinden zich aankomst- en vertreklocaties, en een breed scala aan andere interessante bestemmingen. Door het goed verbinden van de primaire bestemmingen aan zowel aankomst- en vertreklocaties (het Stationsgebied, fietsenstallingen en parkeerfaciliteiten) als aan andere interessante bestemmingen, wordt een bezoeker verleid om een bezoek aan de stad in te richten aan de hand van deze informatie. De bewegwijzering is daarmee gericht op het informeren van bezoekers, maar ook op het verleiden van bezoekers om meer of andere bestemming te bezoeken of zelfs om hun bezoek te verlengen. Het systeem geeft vertrouwen waardoor bezoekers makkelijker verleid worden om te dwalen en om op ontdekking te gaan. Digitale hulpmiddelen zijn hierbij niet nodig.

CONCEPT

3. Van totaal naar lokaal

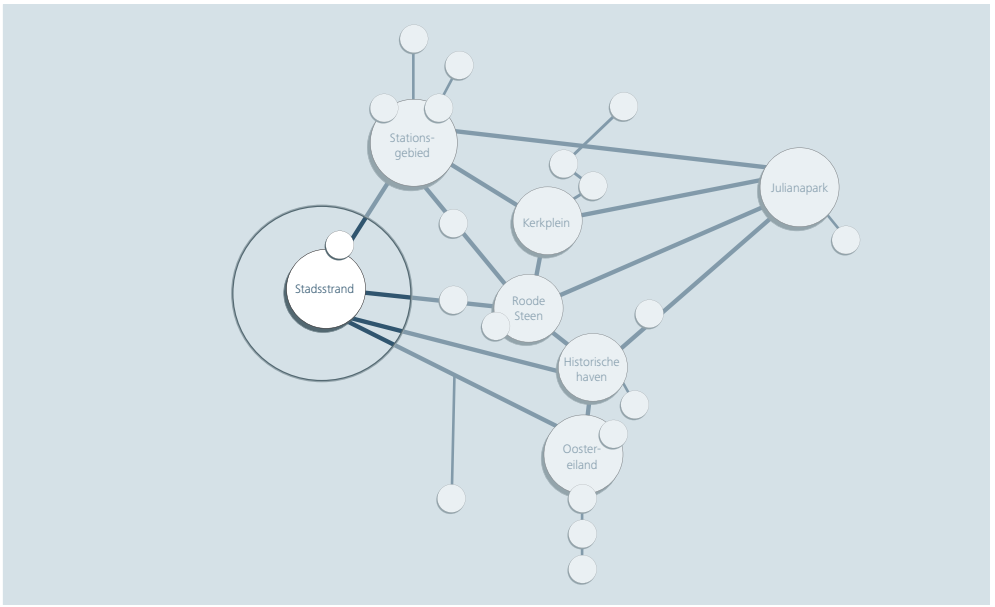
De binnenstad van Hoorn is voor de bewegwijzering ingekaderd in een loopcirkel vanaf de Roode Steen. De binnenstad is vrij compact en goed te belopen, en er zijn veel verschillende bestemmingen te vinden. De informatiebehoefte van bezoekers is wisselend, afhankelijk van hun locatie in de stad, de reden van het bezoek aan Hoorn en de fase van een bezoek.

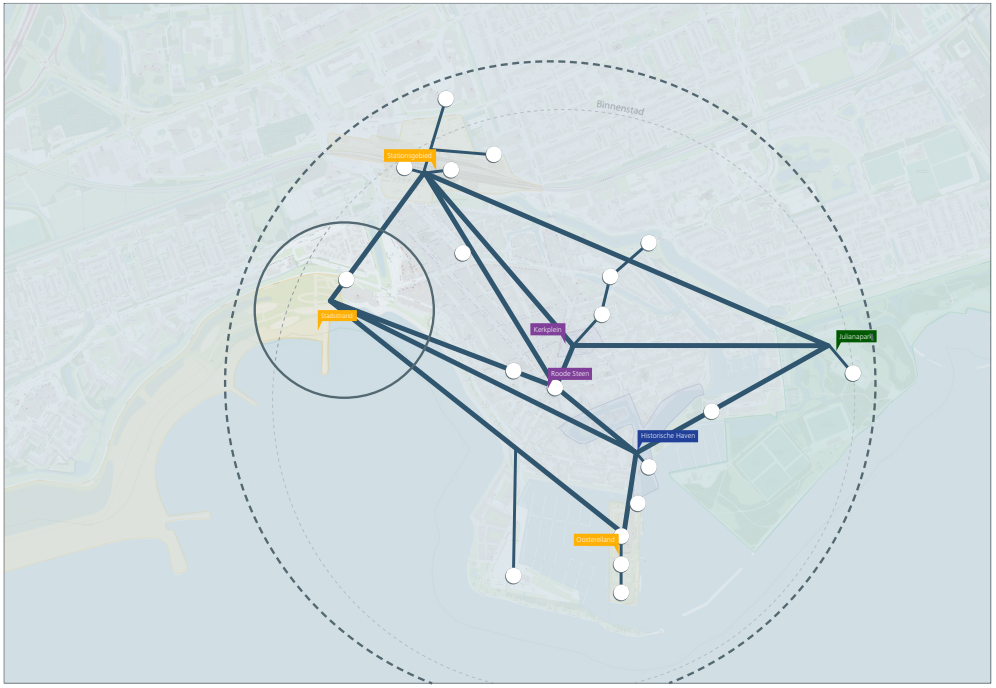
Van totaal...

Bij aankomst- en vertreklocaties (zoals het Stationsgebied, bij parkeerfaciliteiten, bij fietsenstallingen en bij havens met ligplaatsen) en in grotere verblijfsgebieden (zoals op pleinen, in grotere parken, bij het Stadsstrand, bij Oostereiland en in de Historische Haven) is er behoefte aan een overzicht van de stad. *Wat kan ik doen in Hoorn? Waar ben ik ten opzichte van..? Hoe kan ik mijn bezoek voortzetten? Hoe kan ik een volgend bezoek inrichten?* Op deze punten zijn totaaloverzichten wenselijk, met overkoepelende informatie over de stad en al haar bestemmingen. Deze totaaloverzichten geven nuttige informatie over de stad, en helpen bij het inrichten van een bezoek aan Hoorn.

...naar lokaal

De structuur van Hoorn bestaat uit een paar lange hoofdassen, die uitkomen op pleinen, parken, eilanden, havens, kades en het strand. Alles is vervolgens verbonden door kleinere straten en steegjes. In dit fijnmazige deel van de stratenstructuur zijn veel interessante bestemmingen te vinden, waarvan een groot deel bestaat uit monumenten en erfgoed. Wanneer bezoekers zich in de fijnmazige delen van de stad bevinden, is er behoefte aan lokaal overzicht. *Wat is er te zien in dit gebied? Welke straten zijn interessant om te bezoeken? Wat is de context van dit gebied? Hoe past dit in mijn route naar ..?* Op deze punten zijn lokale overzichten wenselijk, met informatie over specifieke locaties in de stad. Deze lokale overzichten geven bezoekers de kans om op ontdekking te gaan door verdiepende informatie aan te bieden. Lokale overzichten kunnen ook aan elkaar verbonden worden, om (thema)routes te vormen.

CONCEPT

3.3 Uitwerking

De drie pijlers uit de visie dienen als basis voor de uitwerking van de strategie, die uit zes stappen bestaat.

De verschillende onderdelen van de strategie bestaan uit de volgende zes stappen, en worden op de komende pagina's toegelicht:

1. Doelgroepen
2. Hiërarchie in bestemmingen
3. Informatielagen
4. Familie van elementen
5. Verwijsstrategie
6. Locatiestrategie

CONCEPT

1. Doelgroepen

De bewegwijzering richt zich op twee doelgroepen, bestaande uit verschillende soorten gebruikers.

Nieuwkomers

Wie zijn deze bezoekers?
Deze groep gebruikers kent Hoorn niet of nauwelijks en heeft nog geen goed beeld van het aanbod van de stad. Ze komen doorgaans niet voor één specifieke bestemming naar de stad, maar komen naar Hoorn om een dagje rond te kijken, om te winkelen, of om een stadswandeling te maken.

Hoe kunnen ze geprikkeld worden om meer te halen uit hun huidige bezoek?
- Basisinformatie aanbieden over Hoorn en bestemmingen in Hoorn.
- (Primaire/secundaire) bestemmingen onder de aandacht brengen die vlak bij zijn en die weinig moeite (tijd) kosten om te bereiken.
- (Primaire/secundaire) bestemmingen onder de aandacht brengen die een hoge attentiewaarde hebben, maar meer moeite kosten om te bereiken.

Wat is de rol van bewegwijzering voor deze bezoekers?
- Deze groep gebruikers zal bewegwijzering gebruiken om geïnformeerd te worden over het aanbod van Hoorn. Ze zullen Hoorn nog niet of nauwelijks kennen, en zullen de bewegwijzering gebruiken om een bezoek aan de stad in te vullen.
- Ze gebruiken bewegwijzering daarnaast om bevestiging te krijgen van de juiste route naar de bestemmingen die ze zoeken.
- Bewegwijzering kan deze groep gebruikers een beter beeld geven van de schaal en het aanbod van de stad, en kan ze bovendien verleiden om extra bestemmingen te bezoeken of hun verblijf te verlengen.

Terugkomers

Wie zijn deze bezoekers?
Deze groep gebruikers is meer bekend met Hoorn en kent doorgaans de hoogtepunten van de stad. Ze zijn vaker geïnteresseerd in (de vaak minder bekende) secundaire en tertiaire bestemmingen, en in verdiepende informatie over de stad.

Hoe kunnen ze geprikkeld worden om meer te halen uit hun huidige bezoek?
- Verdiepende informatie aanbieden over Hoorn en bestemmingen in Hoorn.
- (Secundaire/tertiaire) bestemmingen onder de aandacht brengen die vlak bij zijn en die weinig moeite (tijd) kosten om te bereiken.
- (Secundaire/tertiaire) bestemmingen onder de aandacht brengen die een hoge attentiewaarde hebben, maar meer moeite kosten om te bereiken.

Wat is de rol van bewegwijzering voor deze bezoekers?
- Deze groep gebruikers zal bewegwijzering gebruiken om geïnformeerd te worden over het aanbod van Hoorn. Ze zullen Hoorn mogelijk al iets beter kennen, en zijn geïnteresseerd in het bredere aanbod van de stad.
- Ze gebruiken bewegwijzering daarnaast om de stad beter te leren kennen, door op zoek te gaan naar bestemmingen en informatie die verdieping brengt aan hun bezoek.
- Verder kan bewegwijzering deze groep gebruikers verleiden om van eventuele plannen af te wijken door te informeren over andere bestemmingen, en door verdiepende informatie aan te bieden.

CONCEPT

2. Hiërarchie in bestemmingen

Een hiërarchie in bestemmingen bepaalt wat wanneer verwezen wordt.

Primaire bestemmingen hebben een oriënterende functie: het zijn (verblijfs)-gebieden die de binnenstad verdelen en daardoor helpen de stad te begrijpen. Deze bestemmingen worden daarom **overal verwezen**. De primaire bestemmingen zijn eerder benoemd in het eerste onderdeel van de visie.

- Primaire (verblijfs)gebieden: *Historische Haven, Julianapark, Kerkplein, Oostereiland, Roode Steen, Stadsstrand, Stationsgebied.*

Secundaire bestemmingen worden vanaf verschillende locaties en afstanden in de stad gezocht. Dit is afhankelijk van het type bezoek en/of bestemming. Deze bestemmingen worden daarom **in de directe omgeving of vanaf specifieke locaties in de stad verwezen**.

- De belangrijkste parkeergelegenheden: *Parkeergarage Het Park, Parkeergarage 't Jeudje, Parkeren Nieuwe Wal.*
- De belangrijkste fietsparkeerfaciliteit buiten het station: *Veemarkt.*
- Vervoer: *Busstation.*
- Bezienswaardigheden die openbaar toegankelijk zijn: *Havenlicht, Houten Hoofd, Koepelkerk, Oosterkerk, Statenlogement.*
- Culturele bestemmingen die ook gezocht worden door bezoekers van buiten Hoorn: *Centrum Varend Erfgoed, Cinema Oostereiland, De Boterhal, Museum van de 20e Eeuw, Museumhuis Bonck, Museumstoomtram, Schouwburg Het Park, Theater Het Pakhuis, Westfries Museum.*
- Overige bestemmingen die ook gezocht worden door bezoekers van buiten Hoorn: *Baadland, Bibliotheek, Dijklander Ziekenhuis, Havenkantoor, Havensanitair, chelpenstrand, Sportvelden, Toeristen Informatie (Station & Oostereiland), Urban Sportpark, Veemarkt, Vereniging Oud Hoorn, Visserseiland, Winkelgebied.*

Tertiaire bestemmingen zijn interessant als verdiepende laag.
Deze bestemmingen worden niet verwezen, maar staan **op de plattegrond**.

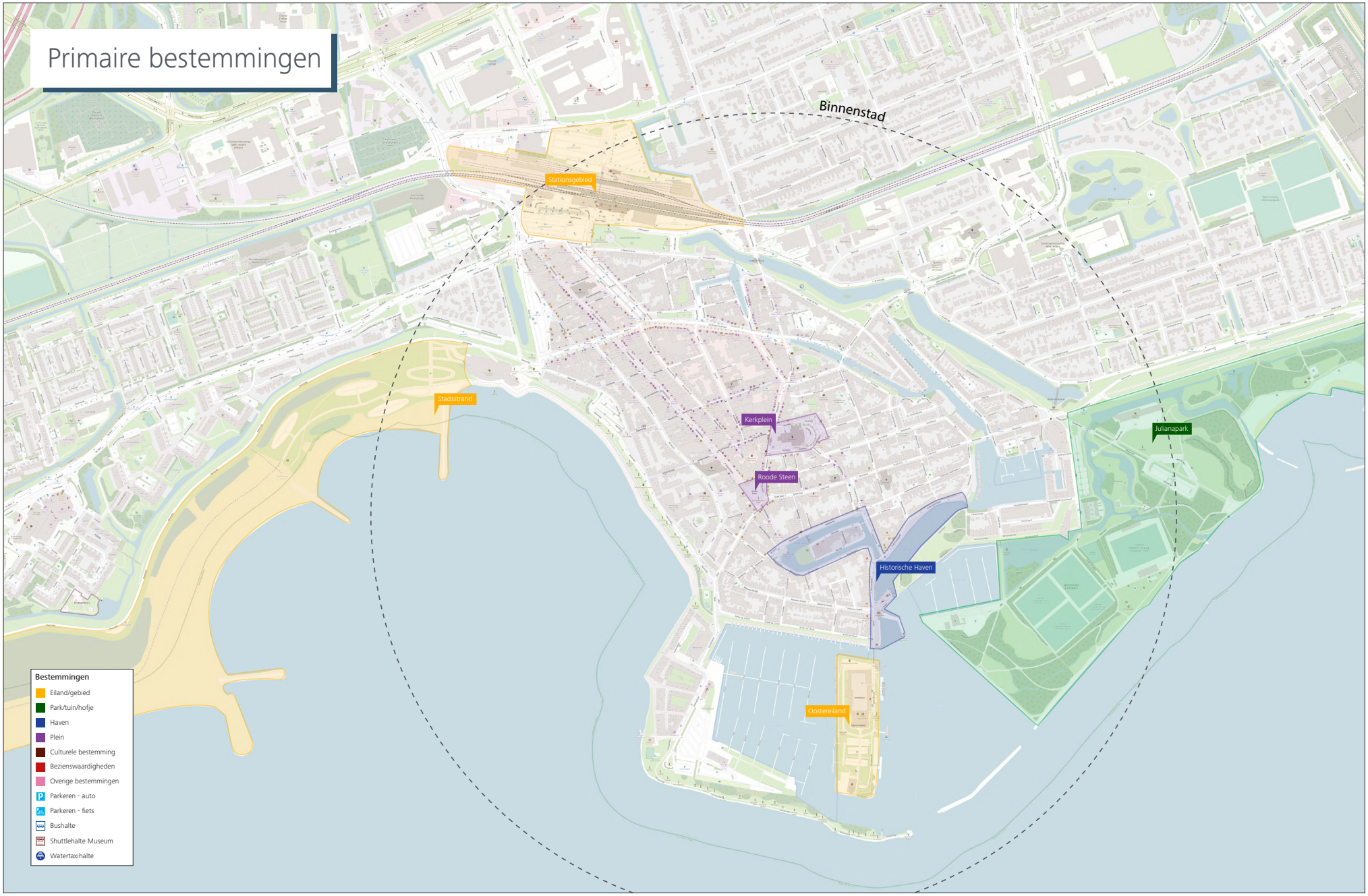
- Havens, m.u.v. de Historische Haven.
- Straten en steegjes.
- Parken, tuinen en hofjes, m.u.v. het Julianapark.
- Historische bestemmingen, monumenten en bezienswaardigheden die gezocht worden door bezoekers van buiten Hoorn, maar die niet openbaar en/of publiek toegankelijk zijn.
- Watertaxi- en shuttlehaltes.
- Monumenten, kunst en uitkijkpunten.
- Watertappunten, speeltuinen en camperplaatsen.
- Parkeerfaciliteiten, m.u.v. Parkeergarage Het Park, Parkeergarage 't Jeudje, Parkeren Nieuwe Wal.

Overige bestemmingen

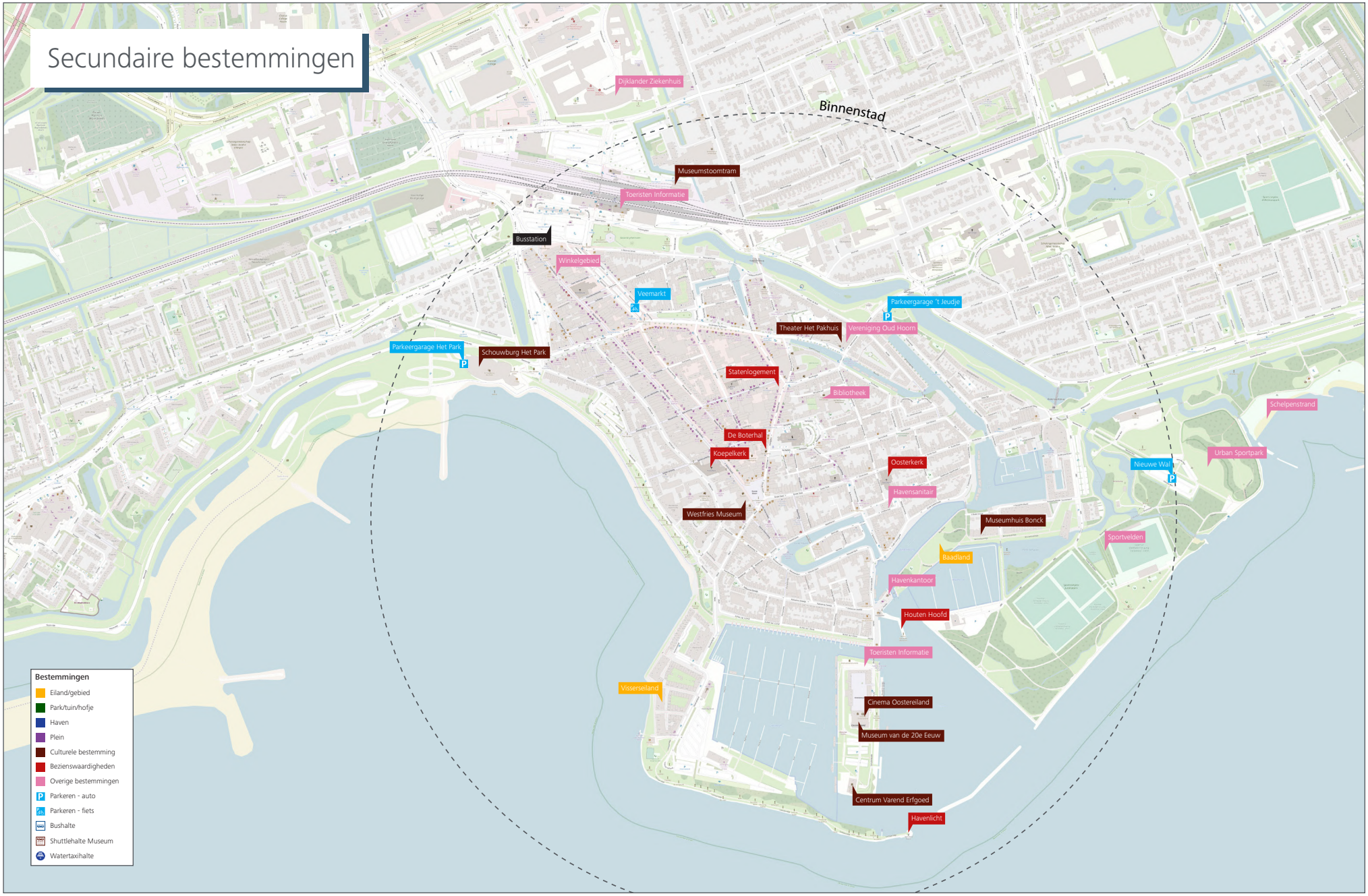
Sommige bestemmingen worden niet verwezen en staan niet op de plattegrond. Zo worden parkeervoorzieningen die niet als secundaire bestemming zijn opgenomen niet op de plattegrond getoond, omdat het niet wenselijk is deze voorzieningen onder de aandacht te brengen (dit heeft te maken met de locatie en de capaciteit). Ook zijn bepaalde bestemmingen te veranderlijk, worden ze vaak gezocht met behulp van andere (digitale) middelen, of kunnen ze ter plekke ontdekt worden bij een bezoek aan Hoorn. *Voorbeelden van deze bestemmingen zijn commerciële bestemmingen zoals winkels, hotels en horeca. Ook gaat het om alle monumentale gebouwen, gevels, poorten, bogen, bruggen en bomen die niet opgenomen zijn in de lijst met tertiaire bestemmingen.*

CONCEPT

Primaire bestemmingen

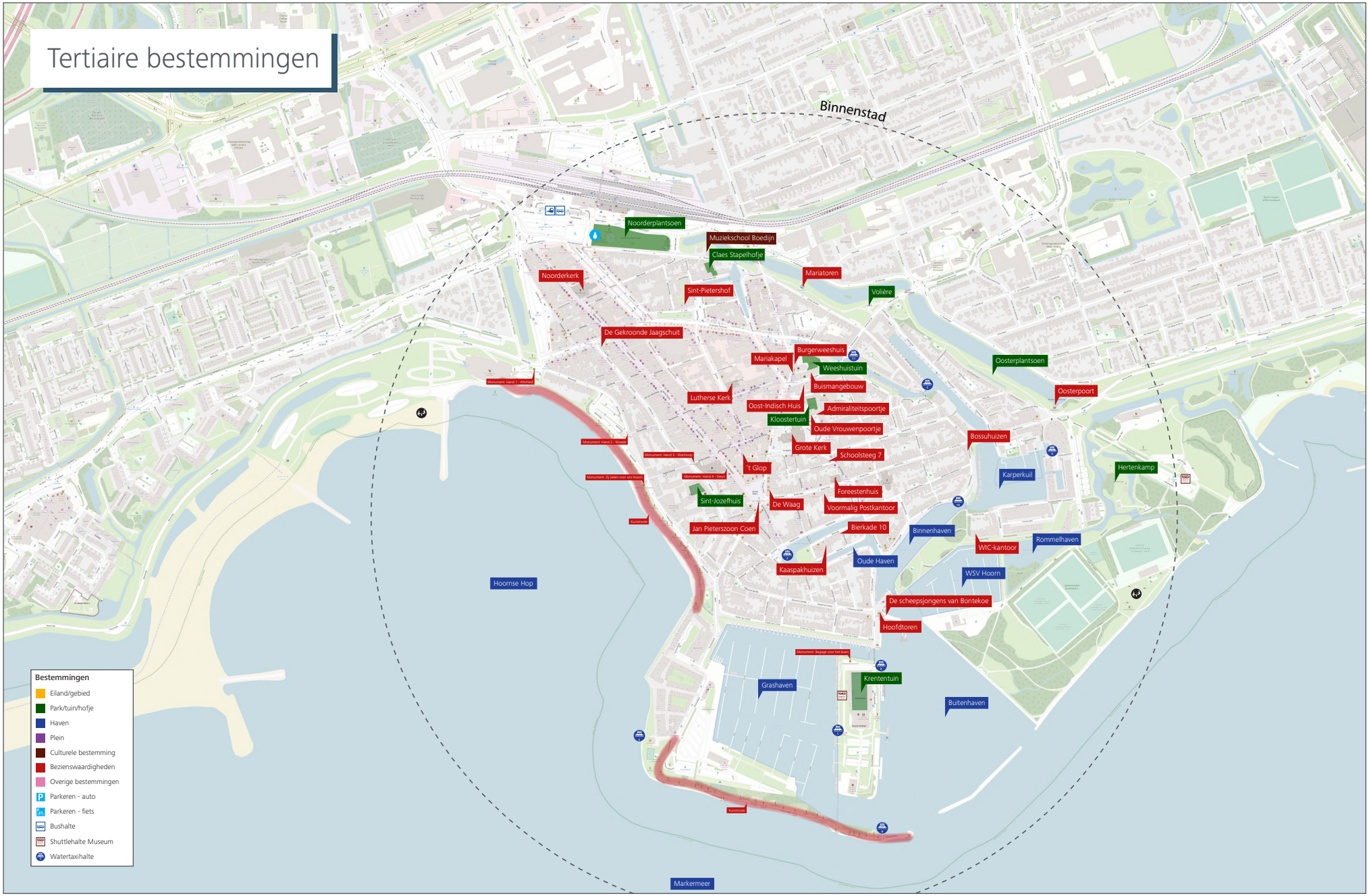

Secundaire bestemmingen

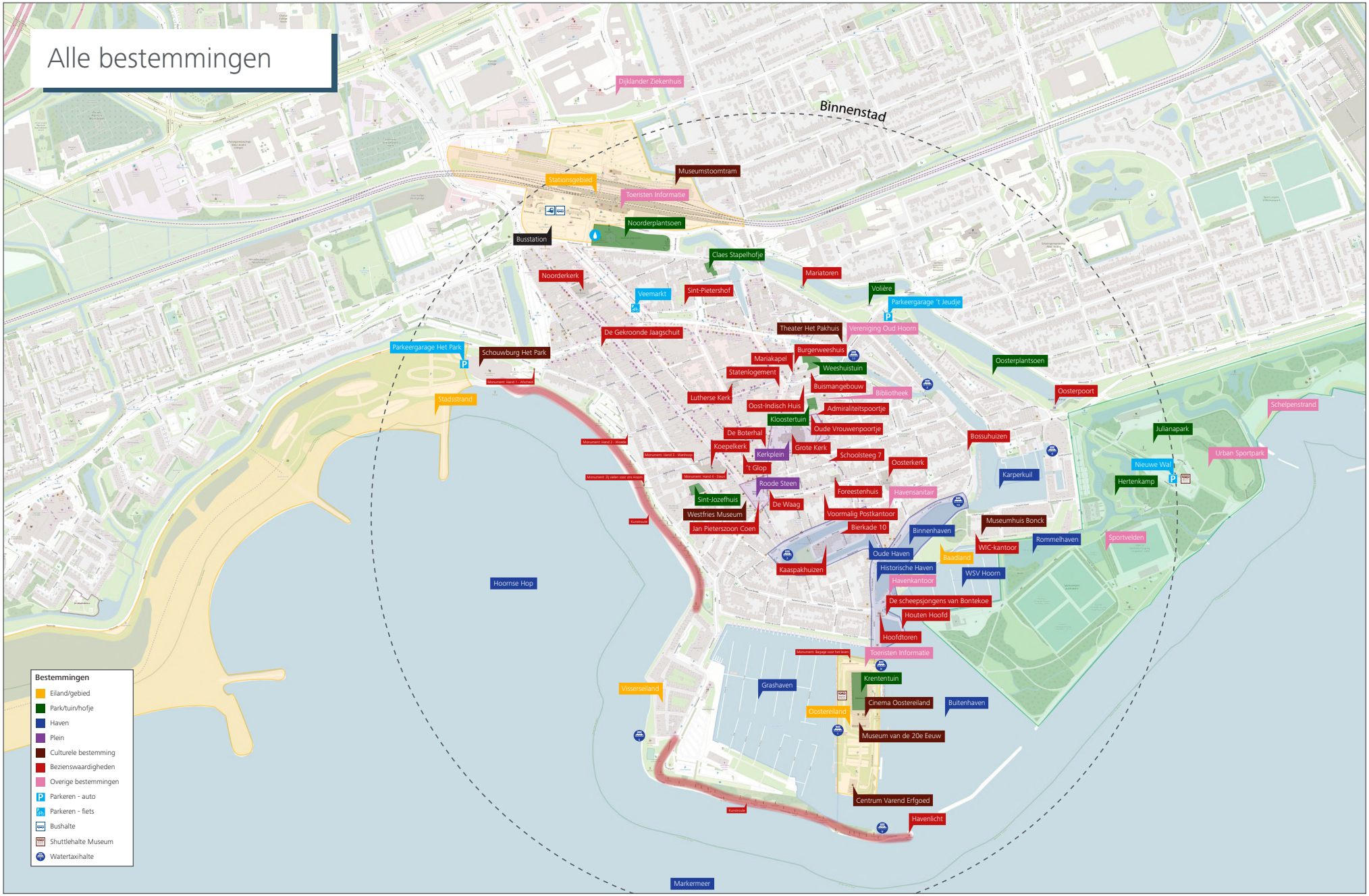

CONCEPT

Tertiaire bestemmingen

Alle bestemmingen

3. Informatielagen

De drie informatielagen in de bewegwijzering bepalen hoe informatie wordt weergegeven.

Totaaloverzicht

Een totaaloverzicht toont informatie over het complete aanbod van de stad. Op logische momenten tijdens een bezoek wordt deze informatie getoond om een overzicht te bieden van de stad en alles wat er in de stad te doen is. Deze laag bestaat uit een plattegrond met primaire, secundaire en tertiaire bestemmingen.

Waarom:
- Informeren over het totaalaanbod
- Verleiden tot het verkennen van de stad

Wat:
- Totaaloverzicht met alle primaire, secundaire en tertiaire bestemmingen
- Huidige locatie & loopcirkels

Hoe:
- Bord met plattegrond

Basislaag

De basislaag bestaat uit een informatielaag die het geraamte vormt van een goed werkend bewegwijzeringssysteem. Deze laag voorziet in de benodigde informatie gericht op navigatie en bevindt zich op beslispunten in de stad. Op deze laag worden ook de huidige locatie getoond en wordt inzicht gegeven in looptijden.

Waarom:
- Praktische informatie om te navigeren
- Vertrouwen opbouwen in het systeem

Wat:
- Verwijzingen naar primaire bestemmingen
- Verwijzingen naar secundaire bestemmingen
- Huidige locatie & loopminuten

Hoe:
- Handwegwijzers

Lokaal overzicht

Een lokaal overzicht toont informatie op een klein, lokaal niveau. Op logische momenten tijdens een bezoek wordt deze informatie getoond om de basislaag te verrijken en bezoekers aan te zetten tot verkennen. Deze laag bestaat uit kleinere plattegronden die interessante bestemmingen in de directe omgeving tonen.

Waarom:
- Informeren over het lokale aanbod
- Verleiden tot lokaal verkennen

Wat:
- Lokaal overzicht met plattegrond van de directe omgeving
- Huidige locatie & knooppunten

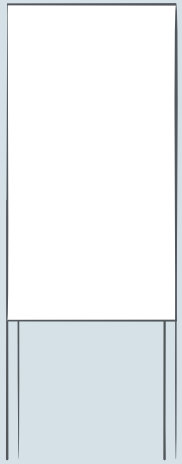
Hoe:
- Uitsnede plattegrond bevestigd aan handwegwijzers en aan bestaande inrichtingselementen

4. Familie van elementen

Onderstaande afbeelding toont schematisch de familie van elementen.

Totaaloverzicht

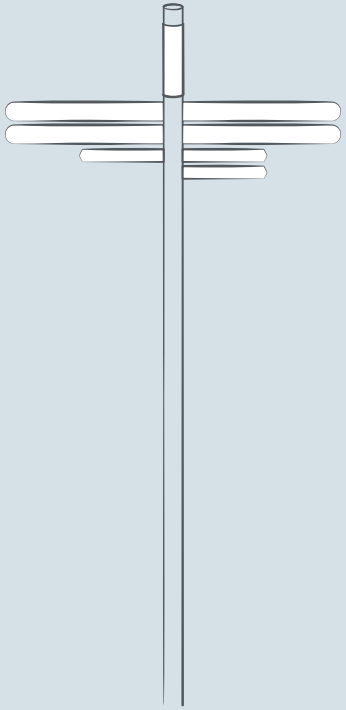
- Totaaloverzicht met alle primaire, secundaire en tertiaire bestemmingen
- Huidige locatie & loopcirkels

Plattegrond geplaatst als vrijstaand element

Basislaag

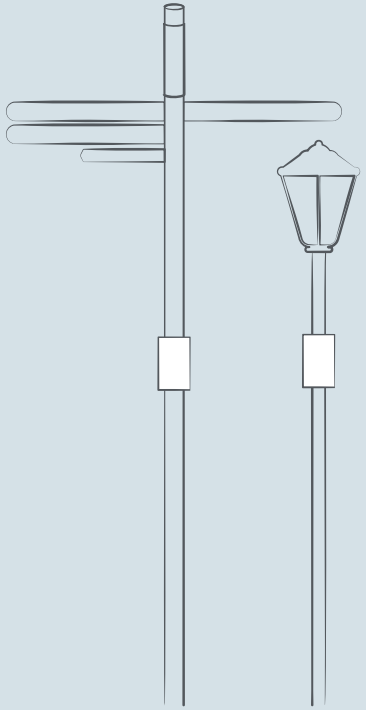
- Verwijzingen naar primaire bestemmingen
- Verwijzingen naar secundaire bestemmingen
- Huidige locatie & loopminuten

Handwegwijzers op beslispunten

Lokaal overzicht

- Lokaal overzicht met plattegrond van de directe omgeving
- Huidige locatie & knooppunten

Plattegrond bevestigd aan bestaande inrichtingselementen

5. Verwijsstrategie

Kijk voor de complete verwijsstrategie per bestemming in het hoofdstuk 'Bijlagen'.

Voor alle primaire en secundaire bestemmingen is een verwijsstrategie bepaald.

Primaire bestemmingen worden **overal verwezen**.

- Stationsgebied: er wordt zoveel mogelijk via de kortste routes verwezen, via langere doorlopende routes.
- Stadsstrand: er wordt zoveel mogelijk via het westen verwezen, en de Westerdijk wordt actiever gebruikt.
- Kerkplein: er wordt zoveel mogelijk verspreid verwezen, en de Schoolsteeg is toegevoegd als looproute.
- Roode Steen: er wordt zoveel mogelijk via de as van Kleine en Grote Noord verwezen.
- Historische Haven: er wordt zoveel mogelijk via het zuiden verwezen.
- Oostereiland: er wordt zoveel mogelijk via het zuiden verwezen.
- Julianapark: er wordt zoveel mogelijk via het oosten verwezen, via langere doorlopende routes.

Secundaire bestemmingen worden **vanaf specifieke locaties** en **in de directe omgeving verwezen**.
Wanneer relevant worden secundaire bestemmingen ook verwezen **vanaf specifieke locaties in de stad**.

- Baadland: vanaf het Havenkantoor, vanaf de laatste handwegwijzer in het Julianapark.
- Bibliotheek: vanaf de Pakhuisbrug via de Gravenstraat naar de Wisselstraat, vanaf de Nieuwsteeg naar de Wisselstraat.
- Busstation: vanaf de noordkant van het station.
- Centrum Varend Erfgoed: vanaf het centrale punt in de Historische Haven, vanaf het einde van de Westerdijk.
- Cinema Oostereiland: vanaf de Roode Steen, vanaf het einde van de Westerdijk.
- De Boterhal: vanaf de Roode Steen, vanaf Kerkplein, vanaf omliggende straten.
- Dijklander Ziekenhuis: vanaf de noord- en zuidkant van het station.
- Havenkantoor: vanaf de Binnenluiendijk, vanaf Toeristen Informatie (Oostereiland).
- Havenlicht: vanaf Toeristen Informatie (Oostereiland).
- Havensanitair: vanaf het Havenkantoor, vanaf de ligplaatsen op Baadland.
- Houten Hoofd: vanaf het centrale punt in de Historische Haven, vanaf Toeristen Informatie (Oostereiland).
- Koepelkerk: vanaf het begin van Grote Noord, vanaf het Kerkplein, vanaf de Westerdijk, vanaf de Proostensteeg via de Roode Steen.
- Museum van de 20e Eeuw: vanaf vrijwel de hele binnenstad, vanaf het Stationsgebied, vanaf Parkeergarage Het Park en 't Jeudje, vanaf Parkeren Nieuwe Wal.
- Museumhuis Bonck: vanaf de Roode Steen, vanaf Toeristen Informatie (Oostereiland), vanaf Parkeergarage 't Jeudje, vanaf Parkeren Nieuwe Wal.
- Museumstoomtram: vanaf de noord- en zuidkant van het station, vanaf de rand van het Stationsgebied, vanaf Parkeergarage ‘t Jeudje.

CONCEPT

- Oosterkerk: vanaf het begin van Grote Oost, vanaf het Kerkplein, vanaf de Roode Steen, vanaf het centrale punt in de Historische Haven.
- Parkeergarage 't Jeudje: vanaf de noordoostkant van de binnenstad, vanaf onder andere de Roode Steen, het Kerkplein, Westfries Museum, Museum van de 20e Eeuw en Museumhuis Bonck.
- Parkeergarage Het Park: vanaf de westkant van de binnenstad, vanaf onder andere de Roode Steen, Westfries Museum en Museum van de 20e Eeuw.
- Parkeren Nieuwe Wal: vanaf de zuidoostkant van de binnenstad, vanaf onder andere de Roode Steen, het Kerkplein, Westfries Museum, Museum van de 20e Eeuw en Museumhuis Bonck.
- Schelpenstrand: vanaf Parkeren Nieuwe Wal.
- Schouwburg Het Park: vanaf het Stationsgebied, vanaf de Roode Steen, vanaf Kleine en Grote Noord, vanaf beide Toeristen Informatie locaties.
- Sportvelden: vanaf de voetgangersingang van het Julianapark aan de Binnenluiendijk, vanaf Parkeren Nieuwe Wal.
- Statenlogement: vanaf de Roode Steen, vanaf omliggende straten.
- Theater Het Pakhuis: vanaf het Stationsgebied, vanaf Parkeergarage 't Jeudje.
- Toeristen Informatie (Station): vanaf de noord- en zuidkant van het station.
- Toeristen Informatie (Oostereiland):vanaf het centrale punt in de Historische Haven, vanaf de toegang van Visserseiland.
- Urban Sportpark: vanaf de voetgangersingang van het Julianapark aan de Binnenluiendijk, vanaf Parkeren Nieuwe Wal.
- Veemarkt: vanaf het Stationsgebied, in de buurt vanaf Breed en vanaf de Gedempte Turfhaven.
- Vereniging Oud Hoorn: vanaf het Stationsgebied, vanaf Parkeergarage ‘t Jeudje
- Visserseiland: vanaf het Havenkantoor, vanaf het einde van de Westerdijk.
- Westfries Museum: vanaf vrijwel de hele binnenstad, vanaf het Stationsgebied, vanaf Parkeergarage Het Park en 't Jeudje, vanaf Parkeren Nieuwe Wal.
- Winkelgebied: vanaf het Stationsgebied, in de buurt vanaf de Westersingel.

Tertiaire bestemmingen zijn interessant als verdiepende laag.
Deze bestemmingen worden niet verwezen, maar staan **op de plattegrond**.

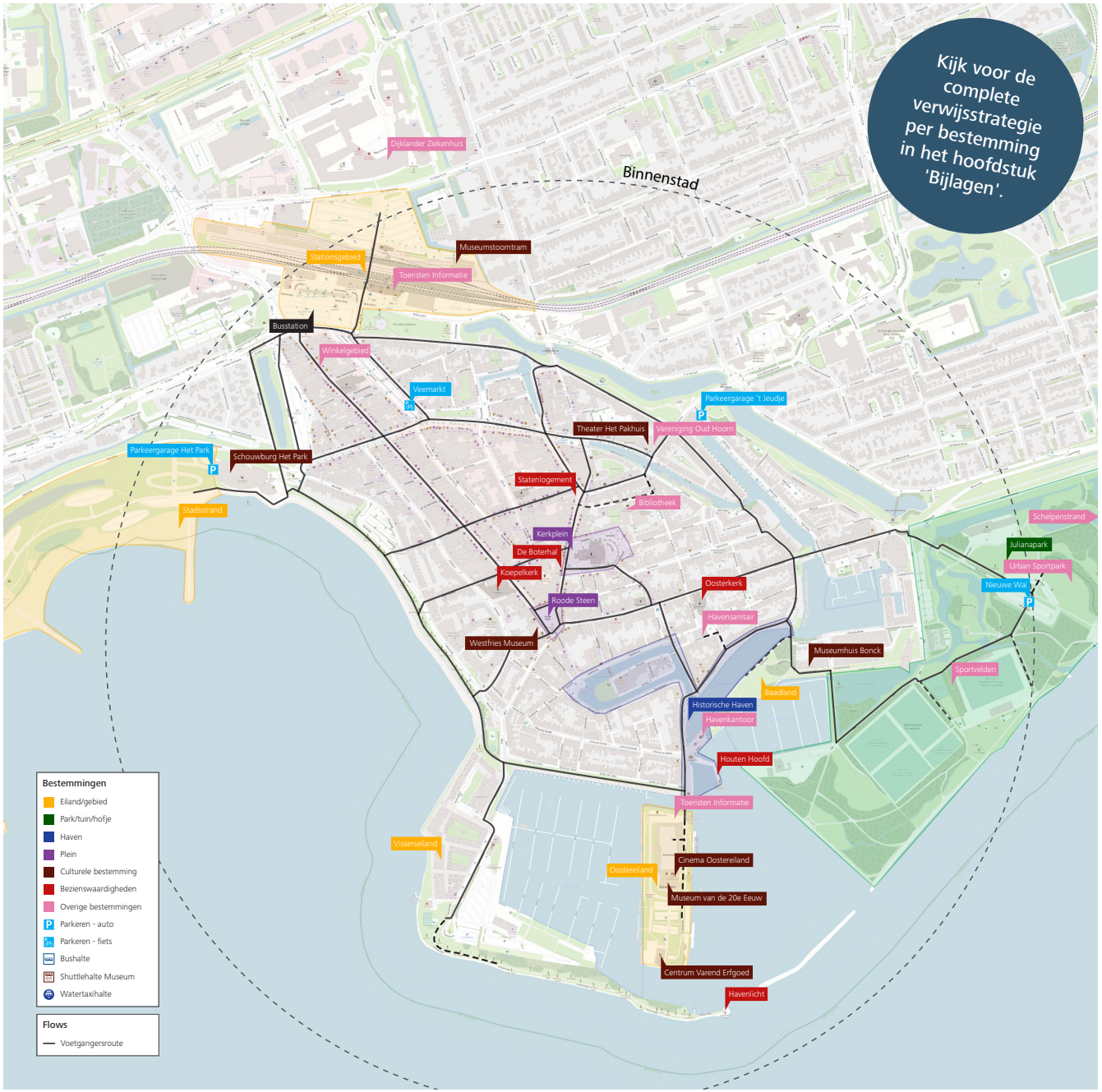
CONCEPT

Verwijsstrategie bestemmingen

Op de kaart hiernaast zijn alle primaire en secundaire bestemmingen ingetekend. Primaire bestemmingen worden overal verwezen, secundaire bestemmingen worden in de directe omgeving en vanaf specifieke locaties verwezen. Alle primaire en secundaire bestemmingen zijn met elkaar verbonden via een netwerk aan (deels nieuwe) looproutes.

Nieuwe verbindingen

Door het netwerk aan looproutes in de stad aan te passen en uit te breiden ontstaan er meer mogelijkheden om bestemmingen aan elkaar te verbinden, bezoekers te spreiden en voorkeursroutes voor bepaalde bestemmingen aan te wijzen. Op de kaart rechts zijn alle looproutes ingetekend die primaire en secundaire bestemmingen met elkaar verbinden. Bij het bepalen van nieuwe routes is gekeken naar ontbrekende verbindingen tussen bestemmingen (verwijsgebieden), maar ook naar mooie routes die een toegevoegde waarde hebben bij een bezoek aan Hoorn. Vervolgens is er getoetst of de nieuw voorgestelde routes geschikt zijn voor de bewegwijzering. Hierbij wordt gekeken naar de inrichting van de straat (is er een stoep, is het groen), naar de functie van de straat (is het een woonstraat, zijn er bestemmingen of horeca te vinden) en naar de veiligheid (is de straat verlicht, zijn er gevels met ramen).

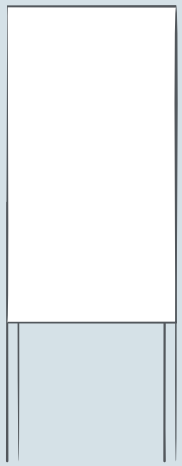
CONCEPT

5. Locatiestrategie

Onderstaande afbeelding toont schematisch de locatiestrategie van de familie van elementen.

Totaaloverzicht

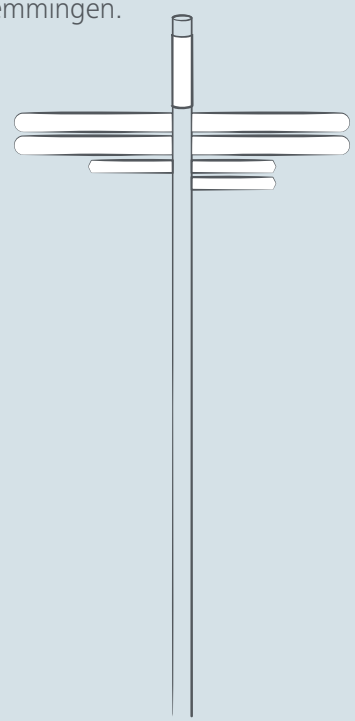
- Bij aankomst- en vertreklocaties: in het Stationsgebied, bij parkeerfaciliteiten, bij fietsenstallingen, bij havens met ligplaatsen.
- In grotere verblijfsgebieden: op pleinen, in grote parken, bij het Stadsstrand, in de Historische Haven, op Oostereiland.

Plattegrond geplaatst als vrijstaand element

Basislaag

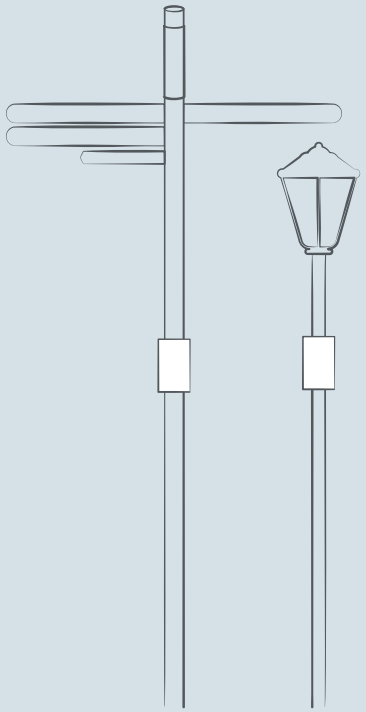
- Op alle belangrijke beslispunten in de stad.
- Op belangrijke pleinen en kruispunten.
- Op locaties waar twijfel kan ontstaan over routes of bestemmingen.

Handwegwijzers op beslispunten

Lokaal overzicht

- In de meer fijnmazige delen van de stad: bij interessante gebieden, wijken, straten en tertiaire bestemmingen.

Plattegrond bevestigd aan bestaande inrichtingselementen

CONCEPT

Totaaloverzicht

Een totaaloverzicht wordt geplaatst bij aankomst- en vertreklocaties en in grotere verblijfsgebieden.

Aankomst- en vertreklocaties

Een bezoek aan Hoorn start voor voetgangers doorgaans bij de volgende aankomstlocaties:

- Parkeergarages Het Park & 't Jeudje
- Parkeren Nieuwe Wal
- Fietsenstallingen Station & Veemarkt
- Station
- Havens met ligplaatsen voor passanten

Grotere verblijfsgebieden

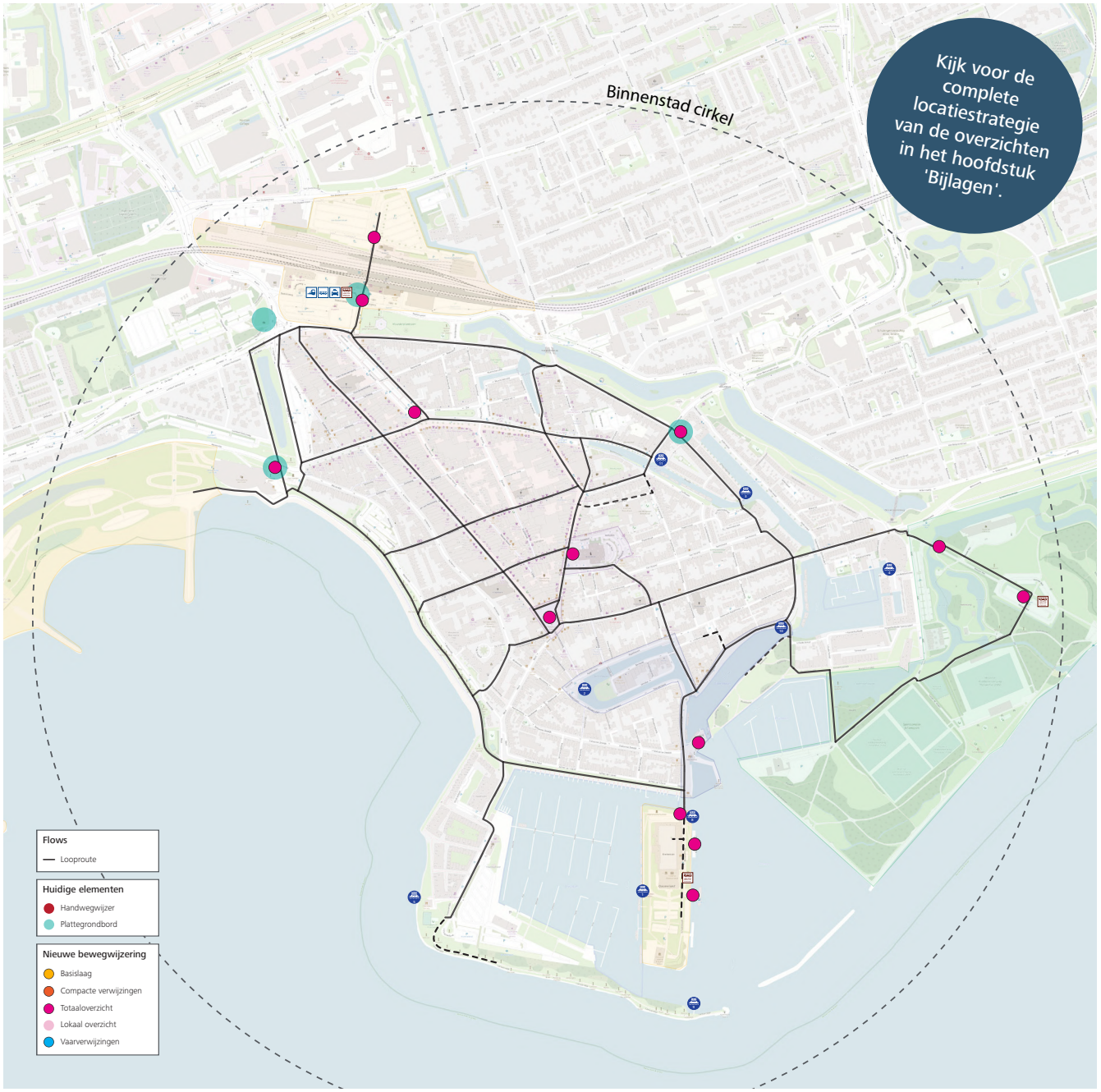
De grotere verblijfsgebieden zijn als volgt:

- Historische Haven
- Julianapark
- Kerkplein
- Oostereiland
- Roode Steen
- Stadsstrand
- Stationsgebied

Locatiestrategie

Op de kaart rechts zijn de nieuwe looproutes en de locaties van de totaaloverzichten ingetekend.

Het gaat om dertien locaties waar een totaaloverzicht geplaatst wordt.

CONCEPT

Basislaag

De basislaag wordt geplaatst op alle belangrijke beslispunten, op belangrijke pleinen en kruispunten en op locaties waar twijfel kan ontstaan over routes of bestemmingen.

Beslispunten

Beslispunten ontstaan als er een keuze moet worden gemaakt: ga ik links, rechts of rechtdoor? Op beslispunten is de behoefte aan informatie hoog. Als hier te weinig of geen informatie wordt getoond kunnen gebruikers hun vertrouwen in de bewegwijzering verliezen.

Locatiestrategie

Op de kaart rechts zijn de nieuwe looproutes en de locaties van de handwegwijzers uit de basislaag ingetekend.

Het gaat in totaal om 43 locaties waar een handwegwijzer geplaatst wordt. Een deel van deze handwegwijzers is ter vervanging van oude handwegwijzers, en een deel is nieuw door de aangepaste looproutes.

Het gaat in totaal om elf locaties waar een compacte verwijzing geplaatst wordt. Dit zijn ofwel losse vanen aan bestaande lichtmasten, ofwel nieuwe palen met maximaal drie vanen.

CONCEPT

Lokaal overzicht

Een lokaal overzicht wordt geplaatst in de meer fijnmazige delen van de stad

Verdiepende informatie

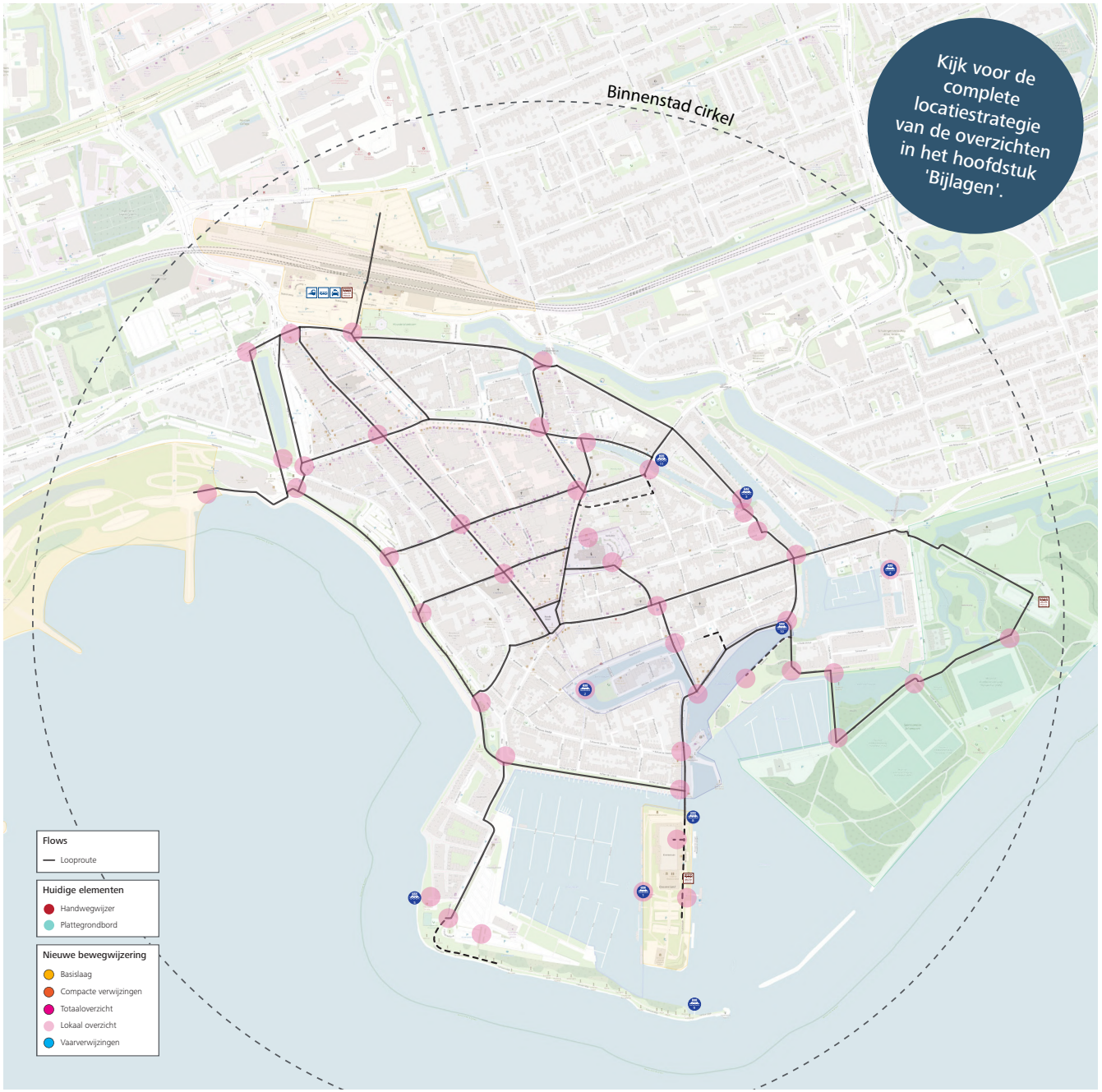
Er zijn veel interessante (tertiaire) bestemmingen in Hoorn die niet worden verwezen. Veel van deze bestemmingen zijn wat kleiner, zijn voor de liefhebber of zijn niet openbaar en/of publiek toegankelijk, zoals:

- Parken, tuinen en hofjes.
- Erfgoed, monumenten en bezienswaardigheden die niet openbaar en/of publiek toegankelijk zijn.
- Monumenten, kunst en monumentale bomen.

Locatiestrategie

Op de kaart rechts zijn de nieuwe looproutes en de locaties van de lokale overzichten ingetekend.

Het gaat om 45 locaties waar een lokaal overzicht geplaatst wordt.

CONCEPT

4 Ontwerp

4.1 Introductie

In de ontwerpfase worden alle ontwerp-elementen samengevoegd tot een consistente en unieke familie.

Alle verschillende onderdelen en elementen die zijn uitgedacht worden op de komende pagina's toegelicht:

1. Typografie
2. Kleur
3. Pictogrammen
4. Plattegrond
5. Familie van elementen

4.2 Typografie

Typografie is een belangrijk onderdeel van de bewegwijzering. De typografie moet goed zichtbaar en leesbaar zijn, en bepaalt mede de stijl van de bewegwijzering.

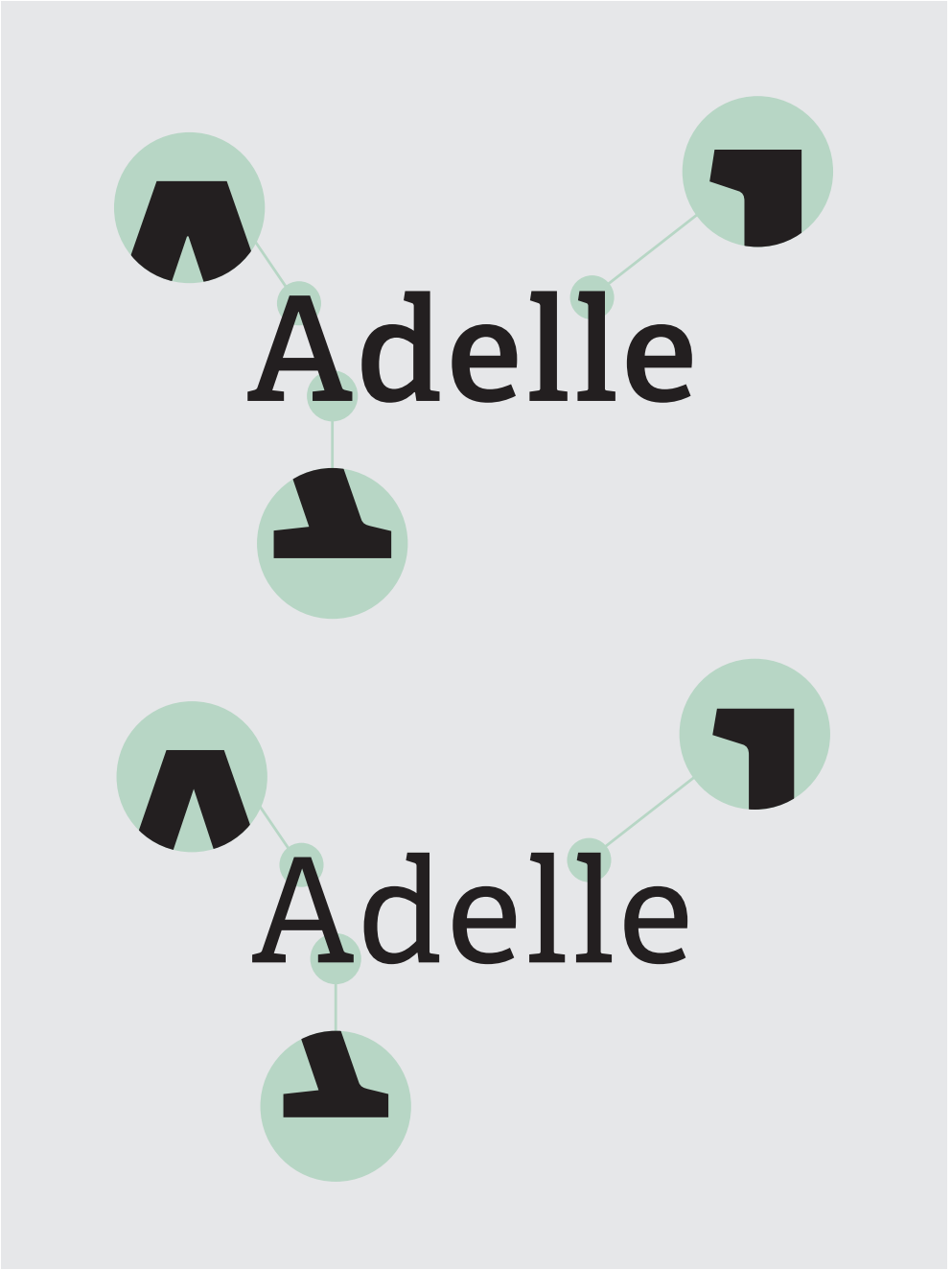
Lettertype

Hoorn is een oude stad met een rijke geschiedenis. De typografie moet hierop aansluiten. Als lettertype wordt daarom de Adelle gebruikt van TypeTogether. Er zijn veel gewichten van Adelle beschikbaar, waardoor deze letter breed toegepast kan worden.

De Adelle is een letter met een moderne schreef, waardoor het aansluit op de historie van de stad maar ondertussen ook tijdloos is. Het is een letter met veel persoonlijkheid en speelse details die toch rustig oogt. Het is bovendien een goed leesbare letter met herkenbare lettervormen.

Taligheid

Hoorn trekt als toeristische bestemming niet alleen Nederlandse, maar ook internationale bezoekers. Er is daarom gekeken naar de taligheid van het nieuwe bewegwijzeringssysteem. Omdat veel van de bestemmingen in Hoorn eigennamen zijn, en omdat het gebruiken van één taal minder ruimte in beslag neemt, is gekozen voor een eentalig systeem. Hierdoor kunnen teksten groter worden weergegeven, waardoor de leesbaarheid beter wordt en de elementen vanaf een grotere afstand gebruikt kunnen worden. Ook worden pictogrammen gebruikt om de bestemmingen te verduidelijken.

CONCEPT

4.3 Kleur

De kleur is zeer bepalend voor de uitstraling van de bewegwijzering. De kleuren moeten passen bij de historische omgeving van Hoorn, maar moeten ook goed opvallen in het straatbeeld. Er is daarom gekeken naar zowel historisch als huidig kleurgebruik in Hoorn om de kleuren voor de bewegwijzering te bepalen.

Zichtbaarheid

De bewegwijzering moet zichtbaar zijn en voldoende opvallen in de omgeving. Ook moet informatie goed leesbaar zijn: het contrast tussen de inhoud en de achtergrond moet goed zijn, van zowel de tekst als pictogrammen. Hierbij spelen de kleuren een belangrijke rol. De gebruikte kleuren moeten genoeg contrast geven tussen voor- en achtergrond bij zowel tekstuele elementen als bij pictogrammen en plattegronden.

Historische omgeving

De bewegwijzering gaat deel uit maken van het straatbeeld van Hoorn. De kleuren die gekozen worden moeten daarom goed passen bij de historische omgeving waarin de kleuren zichtbaar zullen zijn.

Bevindingen

Op de volgende pagina's worden een aantal historische kleuren behandeld. Een deel van deze kleuren vormen de basis van het kleurenpalet dat gebruikt wordt voor de bewegwijzering.

Een veel voorkomende kleur in Hoorn is groen.

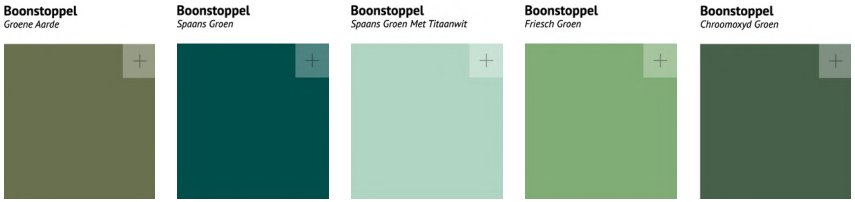
Een voorbeeld van historische pigmenten.

Groene Aarde, een verweringsproduct van verschillende gesteenten, werd vooral van de 17e tot de 19e eeuw gebruikt. Het hoogtepunt van gebruik lag in de 18e eeuw. Dit pigment werd toegepast in kalkverf, waardoor het relatief goedkoop was, maar niet schimmelwerend werkte en gevoelig was voor verkleuring. Naast Groene Aarde was in deze tijd ook het veel duurdere pigment Spaans Groen beschikbaar. Spaans Groen was als enige groenige pigment geschikt voor het schilderen van houtwerk met olieverf[1].

Spaans Groen is voor relatief veel inrichtingselementen in Hoorn gebruikt. Het pigmentpoeder voor Spaans Groen werd verkregen door koperen platen te laten oxideren. Het pigment dat hieruit ontstond werd verwerkt als een opvallende groene verf die schimmelwerend werkte[2].

Vriesch Groen is de toegepaste kleur op het hekwerk van de Veemarkt. Deze kleur, bestaande uit 50% Vriesch Groen en 50% Spaans Groen, werd in het begin van de 19e eeuw toegepast is op alle gemeentelijke gebouwen, zoals de Waag, het stadhuis en de torens. Tijdens onderzoek naar de kleur van de hekken op de Veemarkt kwam deze groen als eerste kleurlaag tevoorschijn[3]. In het huidige straatbeeld komt deze kleur groen weinig voor.

Chroomoxide groen kwam halverwege de 19e eeuw op de markt als een duurzaam groen pigment dat niet giftig was. Deze kleur komt nog weinig voor in het straatbeeld van Hoorn.

1 *Informatiepagina over het gebruik van groene pigmenten, agriwiki.nl.*
2 *Historisch kleurgebruik in Hoorn, P.C. Meijers.*
3 *Kwartaalblad van de Vereniging Oud Hoorn, nummer 2, 15 juni 2000.*

Voorbeelden van het gebruik van kleuren die lijken op Spaans Groen in Hoorn.

Hekwerk op de Veemarkt geschilderd in een menging van 50% Vriesch Groen en 50% Spaans Groen.

Pigment	17e eeuw	18e eeuw	19e eeuw	20e eeuw	giftig	kosten	opmerkingen
GROENE AARDE					NEE	GOEDKOOP	NIET IN OLIEVERF
SPAANSGROEN					JA	ZEER DUUR	LASTIG TE VERWERKEN
CHROOMOXIDEGROEN					NEE	NORMAAL	DUURZAAM
STANDGROEN					JA	NORMAAL	ZEER DUURZAAM

Overzicht van belangrijkste gebruikte groene pigmenten en kleuren van 1600-1950 – agriwiki.nl.

CONCEPT

Standgroen kwam vanaf het midden van de 19e eeuw op de markt. Deze standgroene verven waren zeer duurzaam. In de Standverven werd standolie als bindmiddel toegepast in combinatie met het transparante pigment Bremergroen. Door deze combinatie ontstaat een hele sterke koperverbinding, waardoor de verf lang standhoudt en beter beschermd is tegen weersinvloeden. Na de ontwikkeling van dit op standolie gebaseerde standgroen, werden ramen en deuren vanaf het midden van de 19e eeuw vooral in een donkergroene kleur afgewerkt[1]. Voor deze kleur is een aantal synoniemen in omloop: grachtengroen, monumentengroen of rijtuigengroen.

Grachtengroen, **Rijtuigengroen** en **Monumentengroen** zijn oorspronkelijk synoniemen voor Standgroen. Echter hebben deze kleuren zich ontwikkeld tot vier net iets verschillende kleuren. Grachtengroen, Rijtuigengroen en Monumentengroen zijn iets donkerder dan Standgroen, waarvan Grachtengroen de meest donkere kleur is. De standgroene kleuren werden veel toegepast bij grachtenpanden in onder andere Amsterdam, waardoor deze kleurgroep de naam Grachtengroen kreeg. Vervolgens werd deze kleurgroep ook buiten de grachten toegepast. In dit geval noemt men deze kleurgroep Monumentengroen[2].

Monumentengroen is donkerder dan standgroen en iets lichter dan rijtuigengroen. Monumentengroen wordt in Hoorn veel gebruikt voor op kozijnen, ramen, deuren en hekwerken. Ook een deel van het straatmeubilair en de oude handwegwijzers zijn in deze kleur uitgevoerd.

1 *Historisch kleurgebruik in Hoorn, P.C. Meijers.*
2 *Informatiepagina over het gebruik van de kleur Standgroen, agriwiki.nl.*

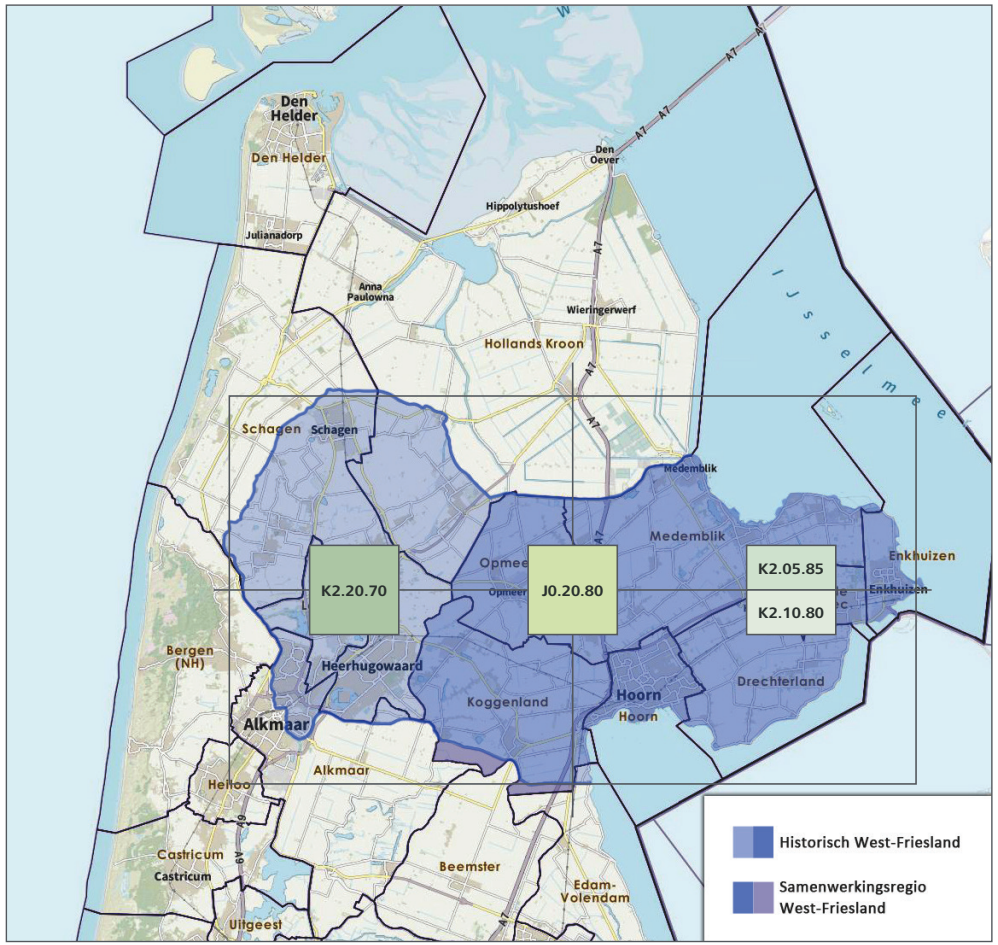

Een aantal voorbeelden van het gebruik van Standgroen en Monumentengroen in Hoorn.

CONCEPT

Westfries-groen is ontstaan in de 19e eeuw. De plaatselijke schilder uit Spierdijk, Jacob Hinke, experimenteerde met de basispigmenten Bremer groen, Spaans groen en Fries groen. Uit deze pigmenten ontstonden uiteindelijk zes verschillende tinten mintgroen. Een lichter groen in het zuiden van West-Friesland, iets geler voor het middengebied en iets blauwer voor het noorden[1]. De vooruitstrevendheid en het gevoel voor wisseling in stijlinvloeden maakten dat Hinke inging tegen het tot dan toe eentonige aanbod buitenkleuren in West-Friesland: okergeel, groen, standgroen en middengroen. De grote gewildheid van het West-Fries groen heeft Hinke mede aan zijn vrouw te danken, die met haar kraam menige kermis bezocht en daar onvermoeibaar de mintgroene kleuren aanprees[2].

Hoewel de kleur Westfries-Groen veel voorkomt binnen de Westfriese Omringdijk, komt de kleur in Hoorn zelf niet veel voor. Ook in de archieven van Hoorn is een specificatie van deze kleur niet te vinden. Wel is deze kleur kenmerkend voor de Noord-Hollandse regio Westfriesland.

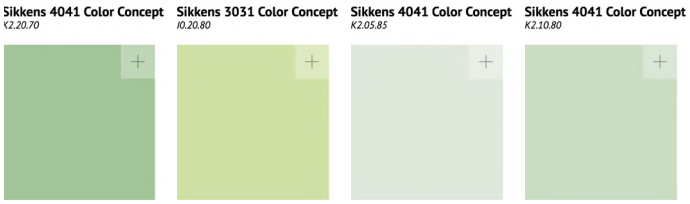

Een aantal voorbeelden van het gebruik van Westfries-groen in Noord-Holland.

1 *Buitenschilderwerk in Westfriesland – Westfries Genootschap*
2 *Boerderijenstichting Noord-Holland: Vrienden van de stolp, nieuwsbrief nr. 96, maart 2019.*

CONCEPT

Geel is een veel voorkomende ondersteunende kleur in het straatbeeld van Hoorn. Kozijnen en lijstwerk werden vaak geschilderd in een vaalgele Bentheimer natuursteenkleur. Tijdens de 18e eeuw werden steeds lichtere kleuren gebruikt[1].

Rood werd gemaakt van meekrap, een plant waarvan de wortel werd gebruikt om rode kleurstof te maken. Het bekende ossenbloed, een ijzeroxidepigment, werd al in de oudheid toegepast evenals het rode dodekop. Deuren en ramen werden nog steeds vaak groen geschilderd, maar ook rood en bruin waren gebruikelijke kleuren. De buitenkanten van gevelluiken waren groen. Om in gesloten toestand aan te sluiten op het interieur werden aan de binnenzijde rood of roodbruin, gele oker of oranje toegepast[2].

Blauw komt ook voor in Hoorn, echter is hier niet veel informatie over te vinden. De meest voorkomende historische kleuren blauw zijn Gelders Blauw en Berlijnsblauw. Soms worden deze kleuren gebruikt in combinatie met geel, zoals op de luiken van het Westfries Museum en op de gevel van het Buismangebouw.

1 *Historisch kleurgebruik in Hoorn, P.C. Meijers.*
2 *Historisch kleurgebruik in Hoorn, P.C. Meijers.*

Een aantal voorbeelden van het gebruik van verschillende soorten geel in Hoorn.

Een aantal voorbeelden van het gebruik van verschillende soorten rood in Hoorn.

Een aantal voorbeelden van het gebruik van de combinatie geel met blauw in Hoorn.

CONCEPT

Kleurenpalet

Aan de hand van de historische kleuren zijn een aantal kleuren gekozen die samen het palet vormen van de stadsbewegwijzering. Dit palet bestaat uit primaire kleuren, welke veel gebruikt zullen worden, en secundaire kleuren, die aanvullend gebruikt worden op bijvoorbeeld de plattegrond.

Primaire kleuren

De primaire kleuren zijn gebaseerd op de historische kleuren die gebruikt worden in Hoorn. Als basis is voor Monumentengroen gekozen, de kleur van het huidige straatmeubilair in Hoorn. Dit is een diepe, donkere groen, die mooi kleurt in het straatbeeld, ongeacht de locatie in de binnenstad. Aansluitend hierop wordt aanvullend de kleur Spaans Groen gebruikt als accentkleur. Als signaalkleur wordt een variant van het Westfries-groen gekozen, een kleur die opvalt in de omgeving, goed past bij het Monumentengroen en het Spaans Groen, en die een link heeft met de regio.

Ondersteunende kleuren

De ondersteunende kleuren worden aanvullend op de primaire kleuren gebruikt op bijvoorbeeld de plattegrond. Deze kleuren zijn gebaseerd op monumentale kleuren die voor een deel nog regelmatig voorkomen in het straatbeeld van Hoorn.

Contrast

De voorgrond en achtergrond moeten genoeg contrast vormen met elkaar om goed zichtbaar en leesbaar te zijn. Vooral bij tekst is dit belangrijk: het contrast moet hoog genoeg zijn zodat de tekst goed leesbaar is, ook tijdens minder ideale omstandigheden (zoals bij regen en schemer). Bij de primaire kleuren is daarom gekozen voor een goed contrast tussen de achtergrond en de tekst en pictogrammen.

CONCEPT

4.4 Pictogrammen

Pictogrammen voegen iets toe aan de geschreven bestemmingen. Door pictogrammen te gebruiken krijgt de gebruiker van de bewegwijzering een voorproefje van de daadwerkelijke bestemming.

Gevels en locaties

De pictogrammenset is ontwikkeld speciaal voor Hoorn. Veel van de bestemmingen op de bewegwijzering bevinden zich in of bij unieke gebouwen met bijzondere gevels, of op unieke locaties. Deze gevels en locaties zijn goed herkenbaar, en zijn daarom gebruikt als uitgangspunt van de pictogrammen. Ook zijn er een aantal pictogrammen die een praktische, internationale vorm hebben gekregen, zodat ze helpen bij het verduidelijken van de bestemming. Bij deze pictogrammen sluit de detaillering aan op de rest van de set. Zo is er een unieke set ontstaan die aangepast is aan de karakteristieken en gebouwen van de binnenstad.

Detaillering

Het lettertype Adelle is gebruikt als inspiratie voor de detaillering van de pictogrammenset. De karakteristieke vormen van het lettertype geven de pictogrammen een eigen karakter. De typografie en de pictogrammen hebben zo samen een unieke vormentaal.

Plattegrond

De pictogrammen zijn zo ontworpen dat ze zowel op klein als op groot formaat bruikbaar zijn en herkenbaar blijven. Ook zijn er een aantal extra pictogrammen ontwikkeld die alleen op de plattegrond voorkomen.

Museum van de 20e Eeuw

Westfries Museum

Museumhuis Bonck

De Boterhal

Museumstoomtram

Centrum Varend Erfgoed

Cinema Oostereiland

Schelpenstrand

Houten Hoofd

Baadland

Visserseiland

Havenlicht

Theater Het Pakhuis

Vereniging Oud Hoorn

Statenlogement

Schouwburg Het Park

Koepelkerk

Oosterkerk

Havenkantoor

Sportvelden

Urban Sporpark

Havensanitair

Kleine Noord

Bibliotheek

Parkeren auto

Parkeren fiets

Busstation

Dijklander Ziekenhuis

Toeristen Informatie

Plattegrond:
watertaxihalte

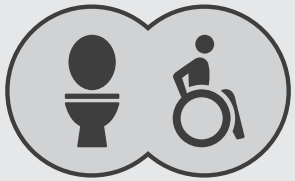

Plattegrond:
treinstation

Plattegrond:
bushalte

Plattegrond:
uitkijkpunt

Plattegrond:
watertappunt

Plattegrond:
speeltuin

Plattegrond:
(toegankelijk) toilet

CONCEPT

Museum van de 20e Eeuw

Westfries Museum

Museumhuis Bonck

De Boterhal

Museumstoomtram

Centrum Varend Erfgoed

Cinema Oostereiland

Schelpenstrand

Houten Hoofd

Baadland

Visserseiland

Havenlicht

Theater Het Pakhuis

Vereniging Oud Hoorn

Statenlogement

Schouwburg Het Park

Koepelkerk

Oosterkerk

Havenkantoor

Sportvelden

Urban Sportpark

Havensanitair

Kleine Noord

Bibliotheek

Parkeren auto

Parkeren fiets

Busstation

Dijklander Ziekenhuis

Toeristen Informatie

Plattegrond:
watertaxihalte

Plattegrond:
watertappunt

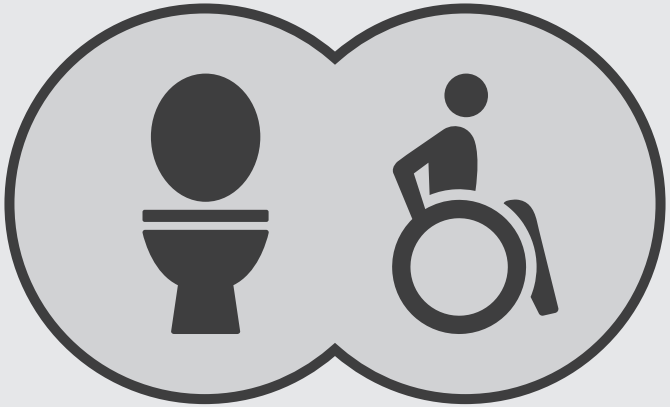
Plattegrond:
uitkijkpunt

Plattegrond:
busstation

Plattegrond:
treinstation

Plattegrond:
(toegankelijk) toilet

Plattegrond:
speeltuin

4.5 Plattegrond

De plattegrond is een belangrijk middel voor gebruikers die zich willen oriënteren. Ook kunnen plattegronden gebruikt worden om een bezoek aan Hoorn vorm te geven. De plattegrond wordt daarom gebruikt in totaal- en lokale overzichten.

Totaaloverzicht

Een totaaloverzicht toont informatie over het complete aanbod van de stad. Op logische momenten tijdens een bezoek wordt deze informatie getoond om een overzicht te bieden van de stad en alles wat er in de stad te doen is. Totaaloverzichten bestaan uit een plattegrond met primaire, secundaire en tertiaire bestemmingen.

Lokaal overzicht

Een lokaal overzicht toont informatie op een klein, lokaal niveau. Op logische momenten tijdens een bezoek wordt deze informatie getoond om de basislaag te verrijken en bezoekers aan te zetten tot verkennen. Lokale overzichten zijn uitsneden uit het totaaloverzicht.

Pictogrammen

De pictogrammen die gebruikt worden op de handwegwijzers staan ook op de plattegrond, in dezelfde kleurstelling.

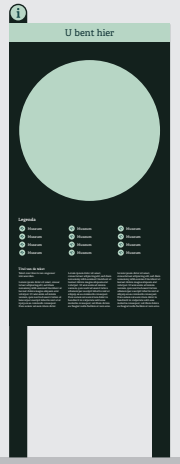

CONCEPT

4.6 Familie van elementen

Totaaloverzicht

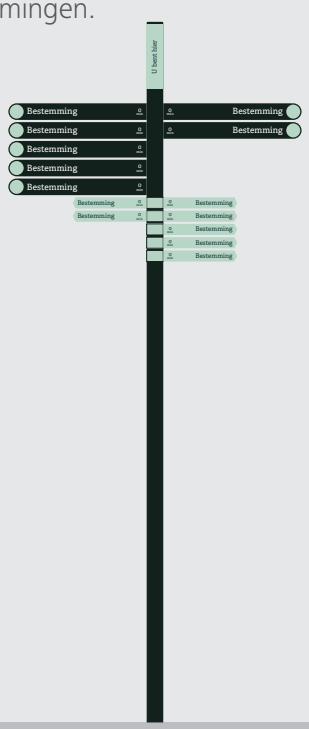
- Bij aankomst- en vertreklocaties: in het Stationsgebied, bij parkeerfaciliteiten, bij fietsenstallingen, bij havens met ligplaatsen.
- In grotere verblijfsgebieden: op pleinen, in grote parken, bij het Stadsstrand, in de Historische Haven, op Oostereiland.

Plattegrond geplaatst als vrijstaand element

Basislaag

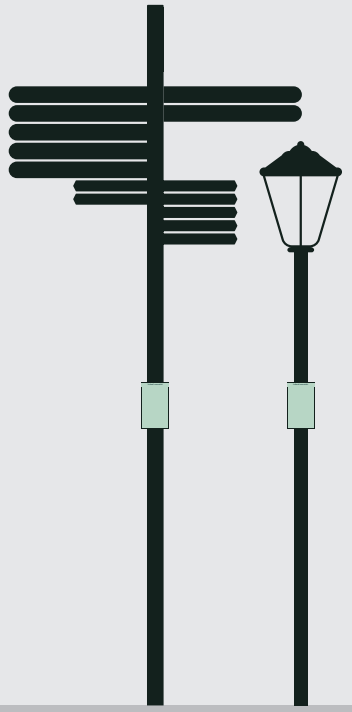
- Op alle belangrijke beslispunten in de stad.
- Op belangrijke pleinen en kruispunten.
- Op locaties waar twijfel kan ontstaan over routes of bestemmingen.

Handwegwijzers op beslispunten

Lokaal overzicht

- In de meer fijnmazige delen van de stad: bij interessante gebieden, wijken, straten en tertiaire bestemmingen.

Plattegrond bevestigd aan bestaande inrichtingselementen

CONCEPT

1. Totaaloverzicht

Totaaloverzichten worden geplaatst bij aankomst- en vertreklocaties en in grotere verblijfsgebieden. Een totaaloverzicht bestaat uit een staand bord met een grote plattegrond, waar alle primaire, secundaire en tertiaire bestemmingen op staan.

U bent hier

Een ‘u bent hier’ aanduiding aan de bovenkant van elk totaaloverzicht helpt mensen te oriënteren en navigeren. Wat er op de ‘u bent hier’ staat wordt gebaseerd op locatie, omliggende straten en bestemmingen, en relevantie voor de gebruiker. Ook op de plattegrond zelf wordt aangegeven waar de gebruiker staat middels een 'u bent hier' aanduiding.

Loopcirkel

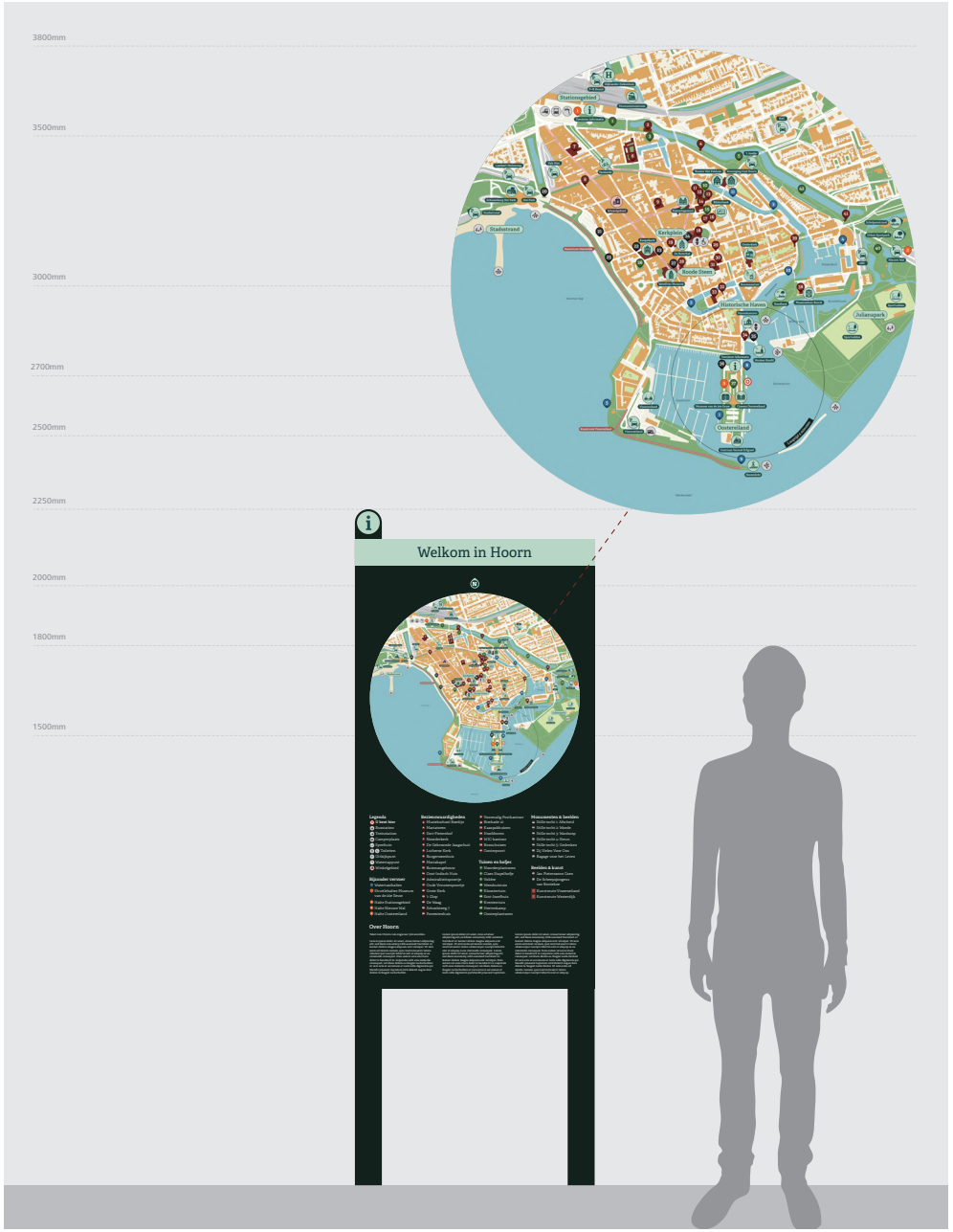
Op totaaloverzichten is een loopcirkel getekend, gezien vanaf de locatie waar het totaaloverzicht staat. Zo wordt het plannen van een bezoek eenvoudiger, en worden bezoekers verleid om bestemmingen te bezoeken. De loopminuten zijn gebaseerd op een snelheid van 4,5 km per uur.

Legenda

Omdat niet alle bestemmingen direct op de plattegrond kunnen worden geplaatst, worden tertiaire bestemmingen aangegeven met een nummer. In de legenda is terug te vinden welke bestemmingen bij de nummers horen.

Verdiepende tekst

Op de totaaloverzichten is ook ruimte voor verdiepende informatie over Hoorn, of over een specifieke locatie. Zo kan het totaaloverzicht bij het station worden aangevuld met informatie over Hoorn, en kan het totaaloverzicht op de Roode Steen informatie tonen over die specifieke locatie.

Totaaloverzicht bij de steiger op Oostereiland.

CONCEPT

In de legenda zijn de namen van de bestemmingen op de plattegrond te vinden

Ruimte voor een tekst over Hoorn of over een specifieke bestemming

2. Basislaag

De basislaag wordt geplaatst op alle belangrijke beslispunten, op belangrijke pleinen en kruispunten en op locaties waar twijfel kan ontstaan over routes of bestemmingen. De basislaag bestaat uit handwegwijzers waarop primaire en secundaire bestemmingen worden verwezen. Primaire bestemmingen worden altijd verwezen, secundaire bestemmingen worden in de buurt verwezen en wanneer relevant.

U bent hier

Een ‘u bent hier’ aanduiding om de top van de handwegwijzers helpt mensen te oriënteren en navigeren. Wat er op de ‘u bent hier’ staat wordt gebaseerd op locatie, omliggende straten en bestemmingen, en relevantie voor de gebruiker.

Loopminuten

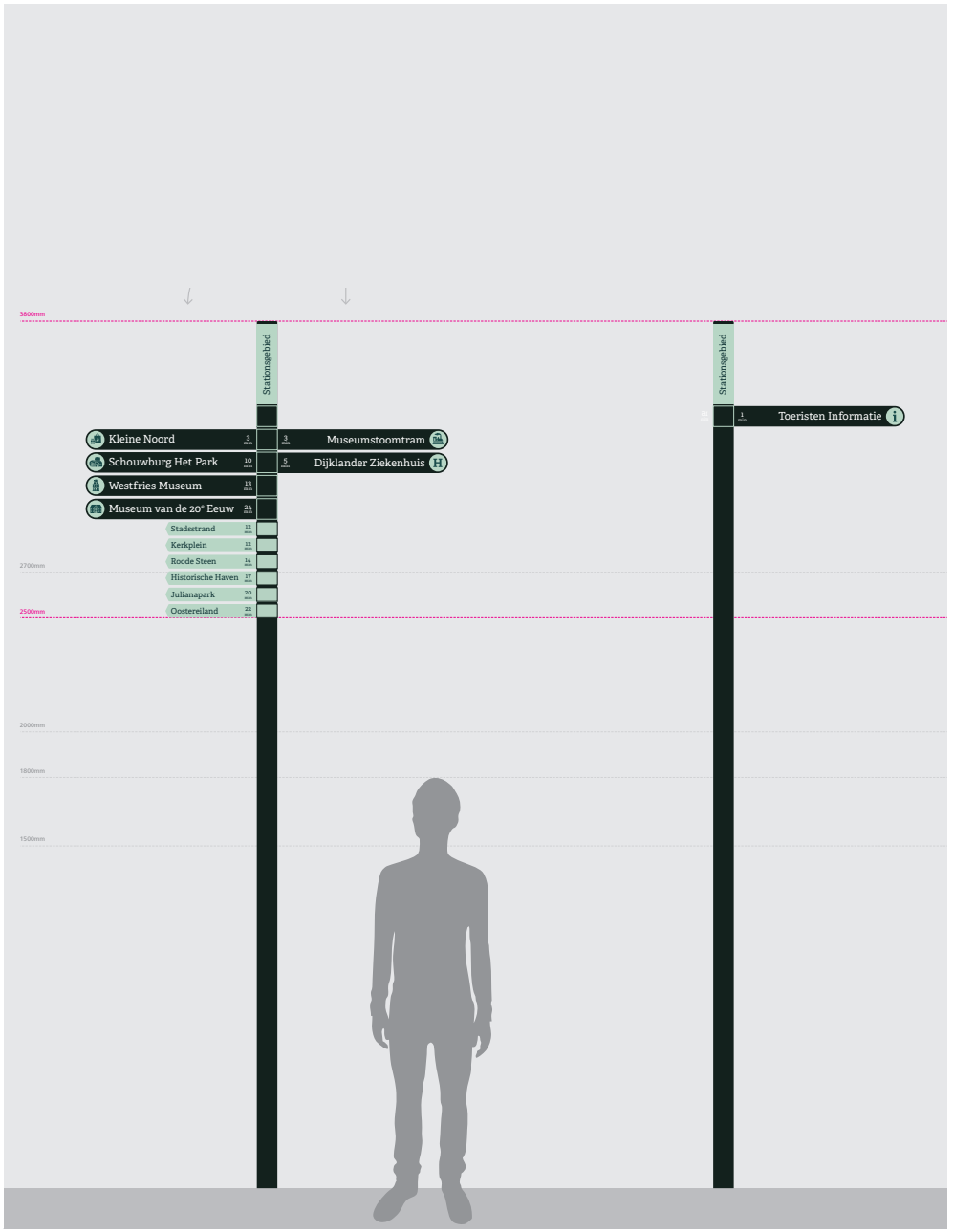
Bij alle bestemmingen zijn loopminuten aangegeven. Zo wordt het plannen van een bezoek eenvoudiger, en worden bezoekers verleid om bestemmingen te bezoeken. De loopminuten zijn gebaseerd op een snelheid van 4,5 km per uur.

Vaanconfiguratie

Bij elke handwegwijzer wordt gekeken naar de vaanconfiguratie. Bij handwegwijzers die niet dicht bij een straat staan begint de hoogte van de eerste vaan op 2500 mm. Bij handwegwijzers die groter gevaar lopen aangereden te worden beginnen de vanen hoger, namelijk op 2700 mm. Ook wordt gekeken naar de plaatsing van elke vaan, zodat het aantal vanen dat elkaar afdekt minder is dan bij een standaard configuratie.

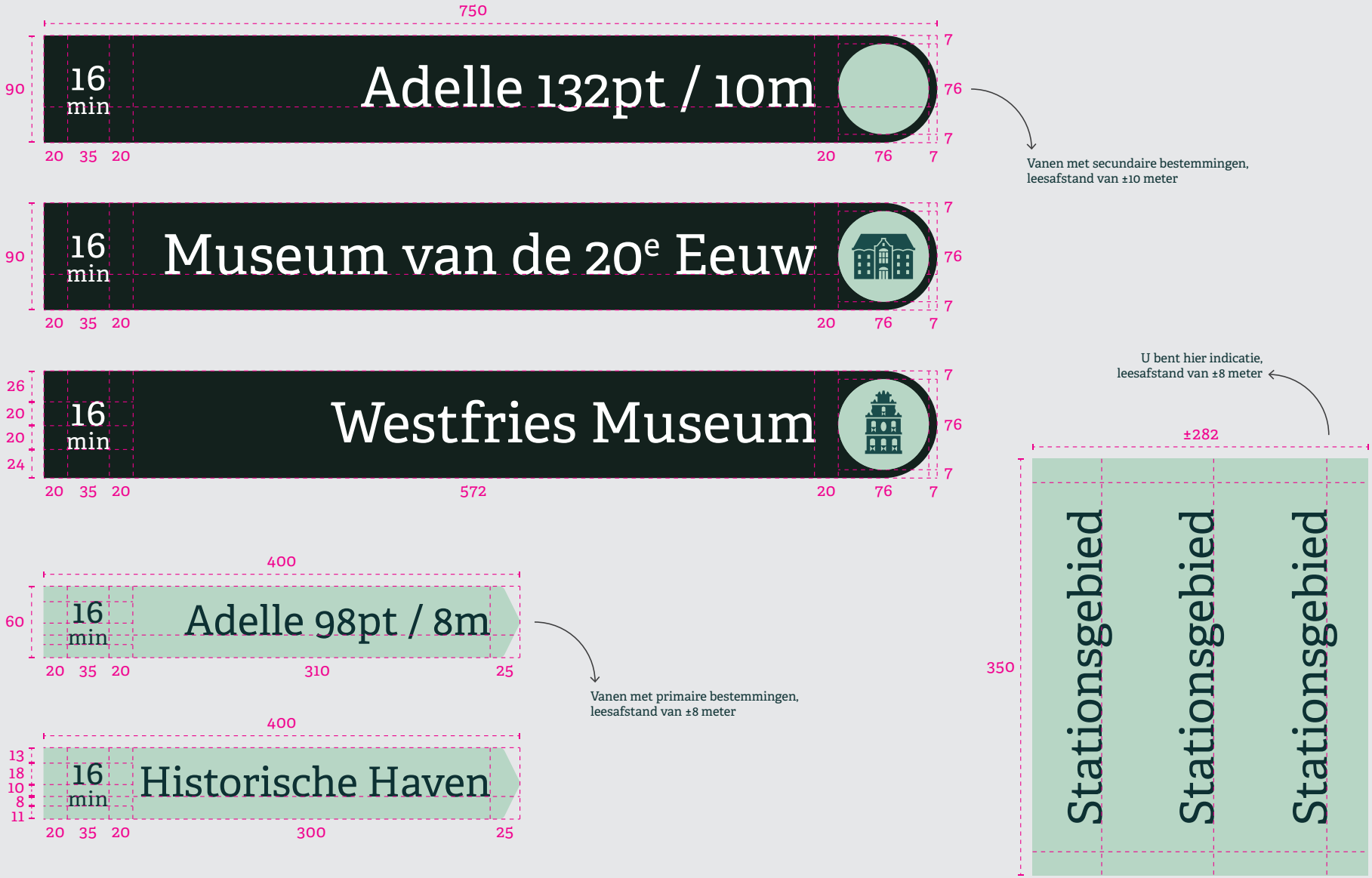
Bankjes

Bij een aantal handwegwijzers is het interessant om ronde bankjes om de palen te plaatsen. Niet alleen wordt het aanrijden van de vanen zo beperkt, ook wordt zo de zitgelegenheid in de binnenstad vergroot. De bankjes zijn een aanbeveling en worden niet geplaatst binnen dit project.

Handwegwijzer aan de centrumzijde van het station.

CONCEPT

750
90
16 min
Adelle 132pt / 10m
7
76
7
20 35 20 20 76 7
Vanen met secundaire bestemmingen, leesafstand van ±10 meter
90
16 min
Museum van de 20e Eeuw
7
76
7
20 35 20 20 76 7
26
20
20
24
16 min
Westfries Museum
7
76
7
20 35 20 572 20 76 7
U bent hier indicatie, leesafstand van ±8 meter
±282
350
Stationsgebied
Stationsgebied
Stationsgebied
400
60
16 min
Adelle 98pt / 8m
20 35 20 310 25
Vanen met primaire bestemmingen, leesafstand van ±8 meter
400
13
18
10
8
11
16 min
Historische Haven
20 35 20 300 25

CONCEPT

0 min Baadland

0 min Bibliotheek

0 min Busstation

0 min Centrum Varend Erfgoed

0 min Cinema Oostereiland

0 min De Boterhal

0 min Dijklander Ziekenhuis

0 min Havenkantoor

0 min Havenlicht

0 min Havensanitair

0 min Houten Hoofd

0 min Koepelkerk

0 min Museum van de 20e Eeuw

0 min Museumhuis Bonck

0 min Museumstoomtram

0 min Oosterkerk

0 min Parkeergarage 't Jeudje

0 min Parkeergarage Het Park

0 min Parkeren Nieuwe Wal

0 min Schelpenstrand

0 min Schouwburg Het Park

0 min Sportvelden

0 min Statenlogement

0 min Theater Het Pakhuis

0 min Toeristen Informatie

0 min Urban Sportpark

0 min Winkelgebied

0 min Veemarkt

0 min Vereniging Oud Hoorn

0 min Visserseiland

0 min Westfries Museum

0 min Historische Haven

0 min Julianapark

0 min Kerkplein

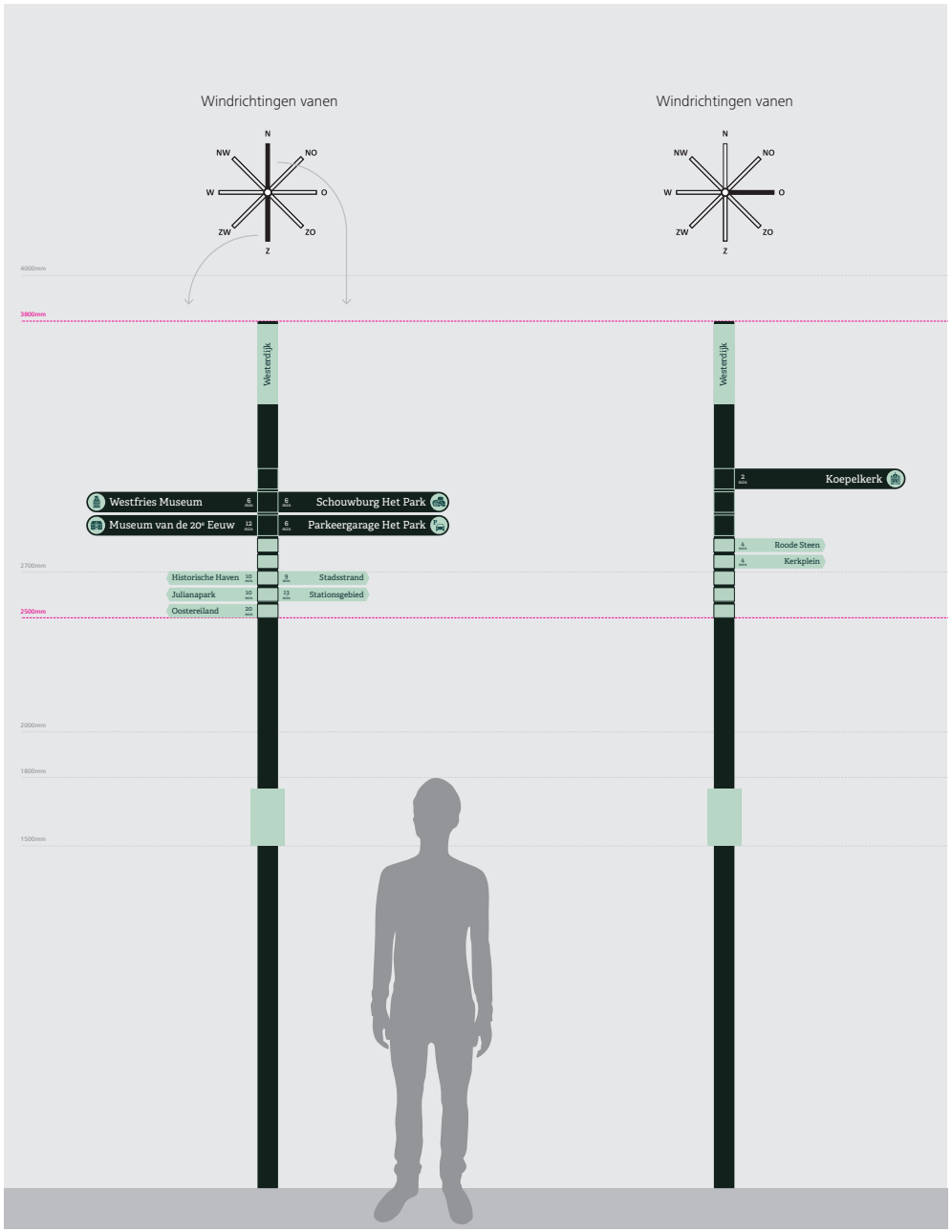
0 min Oostereiland

0 min Roode Steen

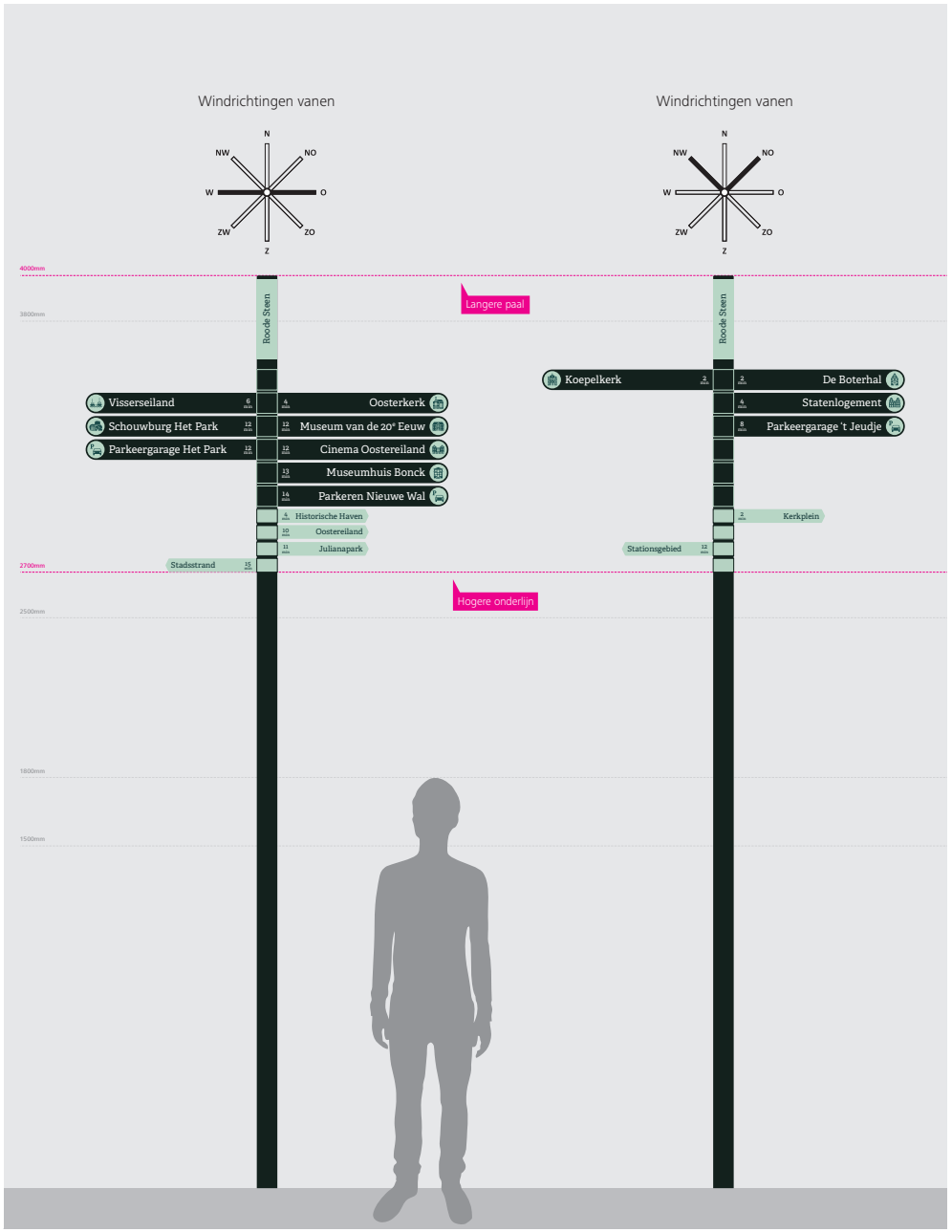
0 min Stadsstrand

0 min Stationsgebied

CONCEPT

Handwegwijzer op de Westerdijk ten hoogte van de Geldersesteeg.

Handwegwijzer op de Roode Steen met een hogere onderlijn vanwege langsrijdend verkeer.

3. Lokaal overzicht

Lokale overzichten worden geplaatst in de meer fijnmazige delen van de stad. Deze overzichten dienen als een laag van verdiepende informatie. Ook verleiden de overzichten gebruikers om te dwalen door de stad. Een lokaal overzicht bestaat uit twee zijdes met een uitsnede van het totaaloverzicht en twee uitsneden met een compacte legenda.

U bent hier

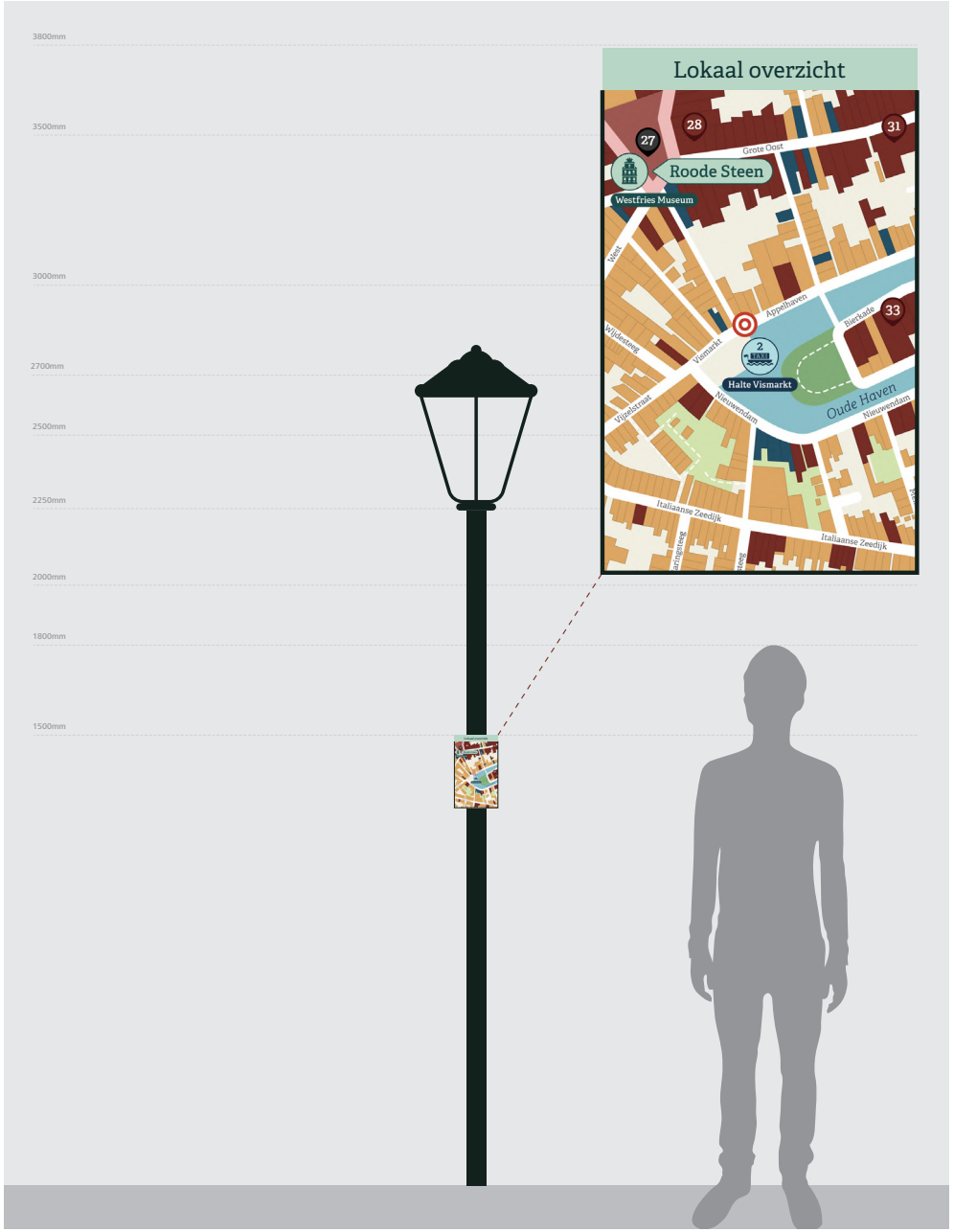
Een ‘u bent hier’ aanduiding helpt mensen te oriënteren en navigeren. Op elk lokaal overzicht wordt aangegeven waar de gebruiker staat middels een 'u bent hier' aanduiding.

Legenda

Omdat niet alle bestemmingen direct op de plattegrond kunnen worden geplaatst, worden tertiaire bestemmingen aangegeven met een nummer. In de legenda is terug te vinden welke bestemmingen bij de nummers horen.

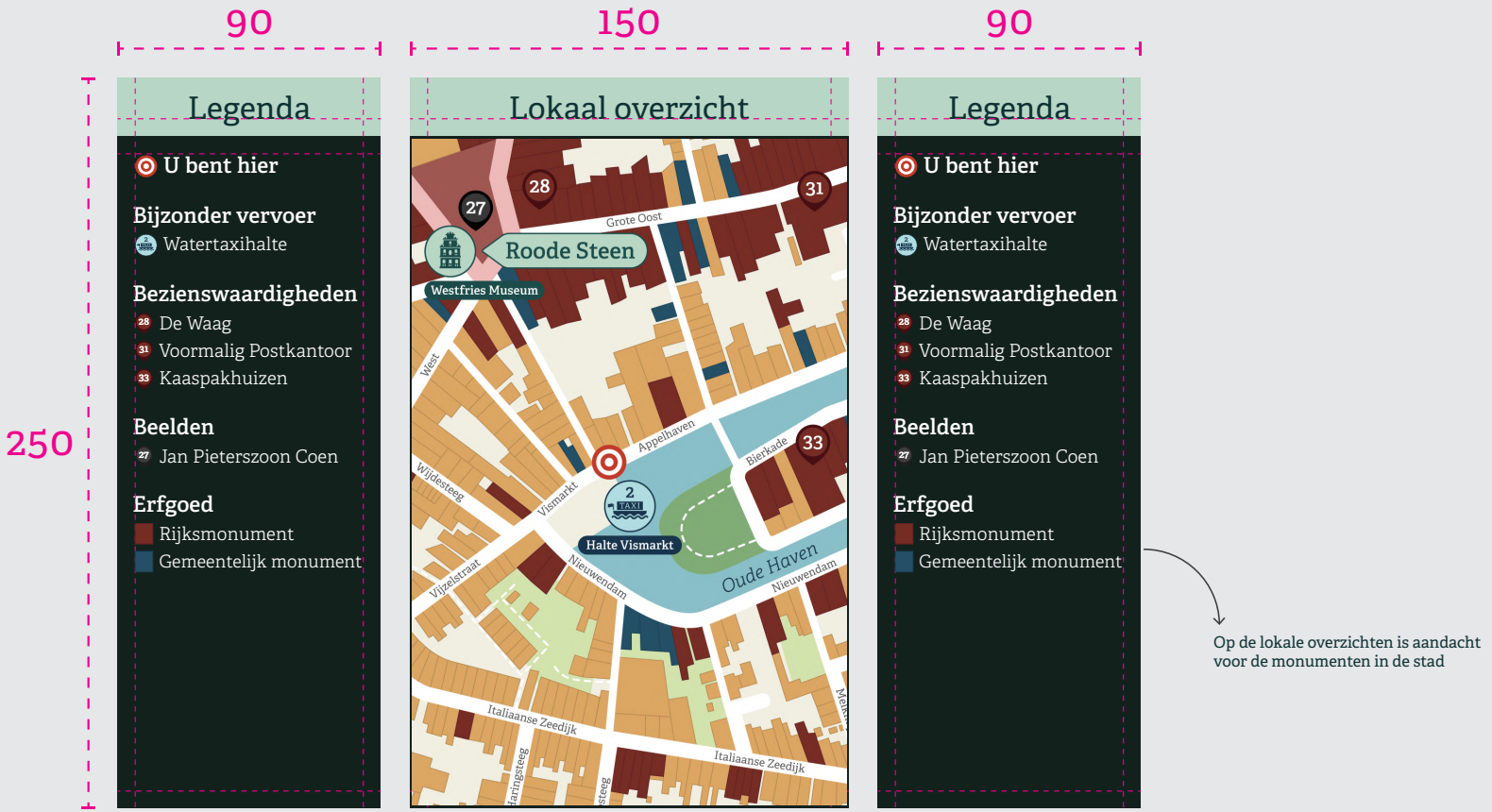
Erfgoed

Een extra informatielaag die in de lokale overzichten verwerkt is, zijn de monumentale panden in de binnenstad van Hoorn. Zowel Rijksmonumenten als Gemeentelijke Monumenten worden getoond. Deze monumentale panden zijn aangegeven met een rode en blauwe kleur. Bezoekers kunnen zo in één oogopslag zien dat er in bepaalde gebieden veel monumentale panden zijn.

Lokaal overzicht op de Vismarkt.

CONCEPT

90
150
90
250
Legenda
U bent hier
Bijzonder vervoer
Watertaxihalte
Bezienswaardigheden
28 De Waag
31 Voormalig Postkantoor
33 Kaaspakhuizen
Beelden
27 Jan Pieterszoon Coen
Erfgoed
Rijksmonument
Gemeentelijk monument
Lokaal overzicht
Roode Steen
Westfries Museum
Grote Oost
Appelhaven
Bierkade
Vismarkt
Halte Vismarkt
Oude Haven
Nieuwendam
Vijzelstraat
Italiaanse Zeedijk
Legenda
U bent hier
Bijzonder vervoer
Watertaxihalte
Bezienswaardigheden
28 De Waag
31 Voormalig Postkantoor
33 Kaaspakhuizen
Beelden
27 Jan Pieterszoon Coen
Erfgoed
Rijksmonument
Gemeentelijk monument
Op de lokale overzichten is aandacht voor de monumenten in de stad

4. Vaarverwijzingen

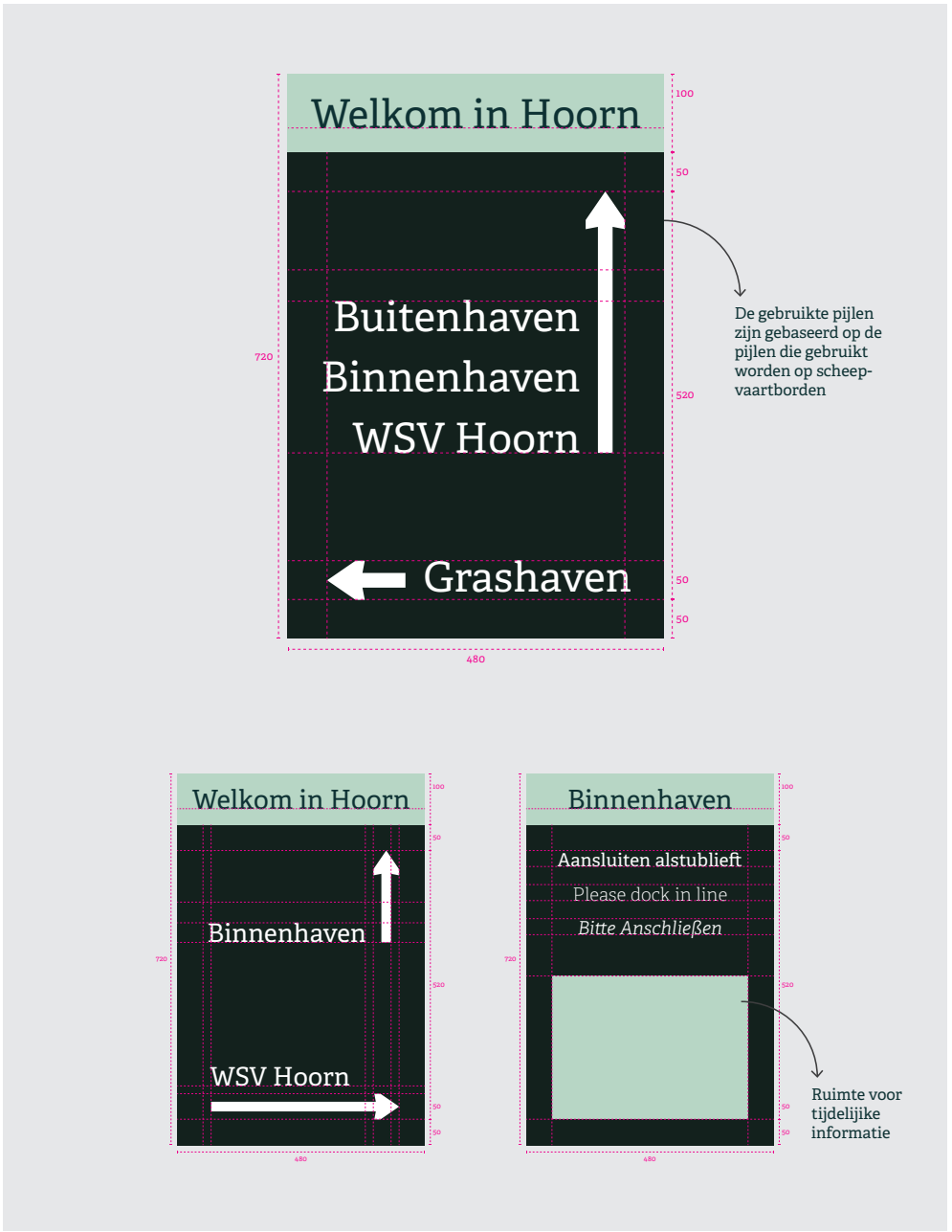
Een uniek aspect aan Hoorn is dat de stad ook te bereiken is via het water. Er zijn meerdere havens waar met een eigen boot aangemeerd kan worden.

Havens

In de Binnenhaven zijn er zowel vaste ligplaatsen als ligplaatsen voor passanten beschikbaar. De Buitenhaven heeft ligplaatsen voor charter- en cruiseschepen, evenals ligplaatsen voor passanten. De Grashaven is een haven met ligplaatsen voor vaste ligplaatshouders. WSV Hoorn is een verenigingshaven. Beide havens hebben ligplaatsen voor passanten en opereren met een eigen havendienst.

Vaarverwijzingen

Omdat er meerdere havens zijn waar ligplaatsen zijn, en omdat het niet meteen duidelijk is hoe je bij deze havens komt, zijn er drie vaarverwijzingen opgenomen in het systeem. Twee van deze verwijzingen geven richtingen aan, de derde bevindt zich bij de ingang van de Binnenhaven en heeft ruimte voor tijdelijke informatie (zoals aangepaste openingstijden).

XXXXX

CONCEPT

5 Bijlagen

5.1 Bijlage 1: enquête

Open vragen:

1. Welke bestemmingen moet je beslist bezoeken als je op bezoek bent in Hoorn?
2. Welke verborgen parel verdient meer aandacht?
3. Welk gebied of welke wijk verdient meer aandacht?
4. Met welke verwachting komen bezoekers idealiter naar Hoorn?
5. Welke steekwoorden zijn verbonden aan Hoorn?
6. Wat is het grootste knelpunt bij een bezoek aan Hoorn?

Selectievragen:

7. Welke aspecten zijn interessant m.b.t. de stadsbewegwijzering van Hoorn?
   - De geschiedenis van Hoorn
   - Evenementen in Hoorn
   - Tentoonstellingen in Hoorn
   - Monumenten en bezienswaardigheden in Hoorn
   - Culturele bestemmingen in Hoorn
   - Winkelbestemmingen in Hoorn
   - Anders...

8. Stadsbewegwijzering is bedoeld voor..
   - Binnenlandse bezoekers
   - Buitenlandse bezoekers
   - Bewoners

9. Stadsbewegwijzering is bedoeld voor..
   - Voetgangers
   - Fietsers
   - Anders...

10. Welke bestemmingen zoek ik op stadsbewegwijzering?
    - Commerciële bestemmingen (winkels, winkelcentra, etc)
    - Culturele bestemmingen (musea, kerken, etc)
    - Hoogtepunten (kerk, stadhuis, pleinen, haven, etc)
    - Stadse bestemmingen (wijken, parken, pleinen, etc)
    - Parkeerfaciliteiten (garages, maaiveld, etc)
    - Anders...

11. Als ik een dagje naar een (nieuwe) stad ga reis ik met:
    - De auto
    - De fiets
    - Het openbaar vervoer
    - Anders...

12. Als ik een dagje naar een (nieuwe) stad ga raadpleeg ik:
    - De website van de stad
    - Google Maps
    - (Online) reisgidsen
    - Familie of vrienden
    - Anders...

Vragen met een lineaire schaal (nooit-vaak):

13. Als ik een stad bezoek gebruik ik de stadsbewegwijzering om de weg te vinden.
14. Als ik een stad bezoek gebruik ik digitale middelen om de weg te vinden.
15. Als ik een stad bezoek gebruik ik landmarks om de weg te vinden.

5.2 Bijlage 2: verwijsstrategie

Voor alle primaire en secundaire bestemmingen is een verwijsstrategie bepaald.

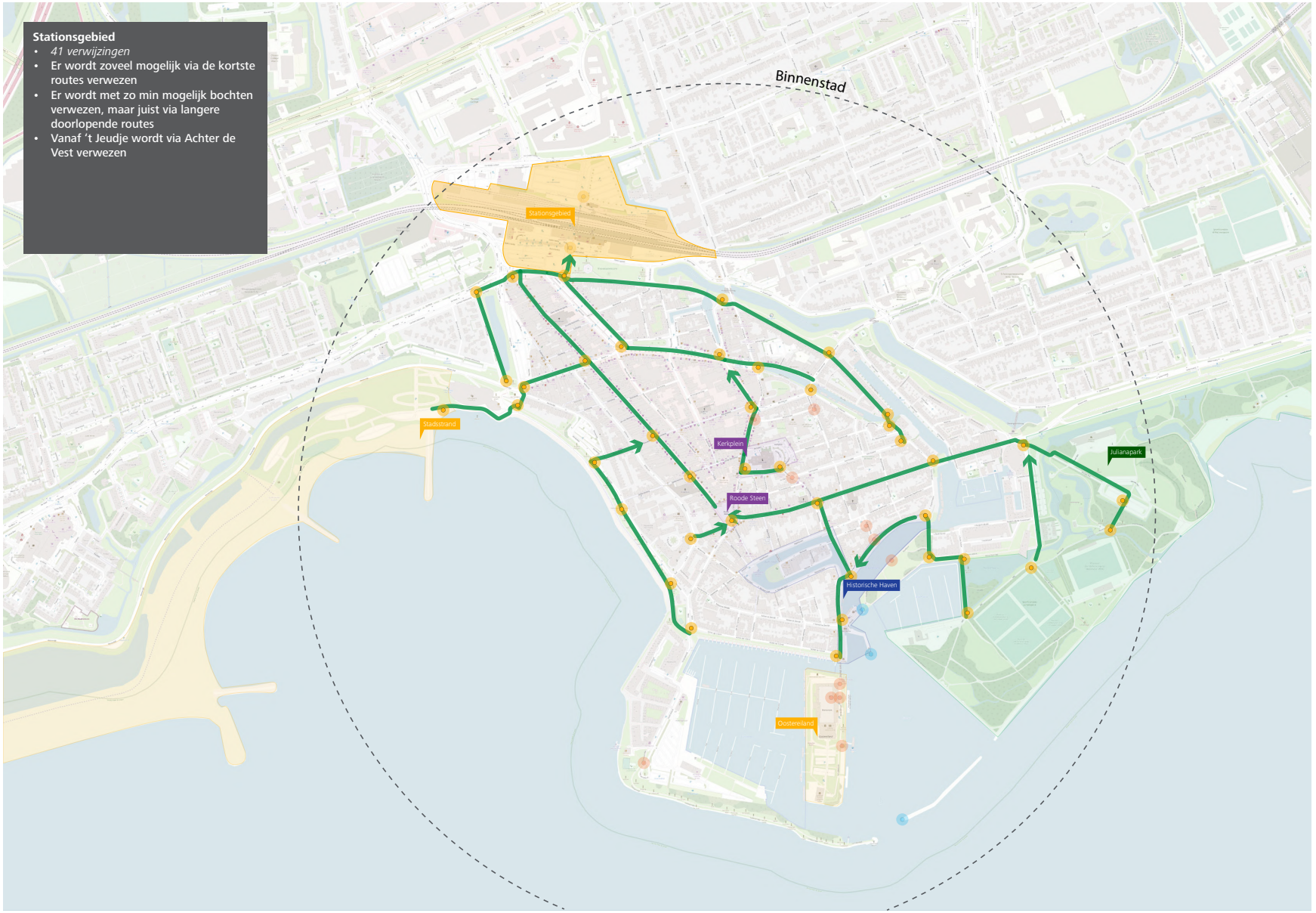
Primaire bestemmingen worden **overal verwezen**.

Secundaire bestemmingen worden **vanaf specifieke locaties** en **in de directe omgeving verwezen**. Wanneer relevant worden secundaire bestemmingen ook verwezen **vanaf specifieke locaties in de stad**.

U bent hier aanduidingen tonen waar een handwegwijzer staat in de stad. Wat er op de 'u bent hier' staat wordt gebaseerd op locatie, omliggende straten en bestemmingen, en relevantie voor de gebruiker van het systeem.

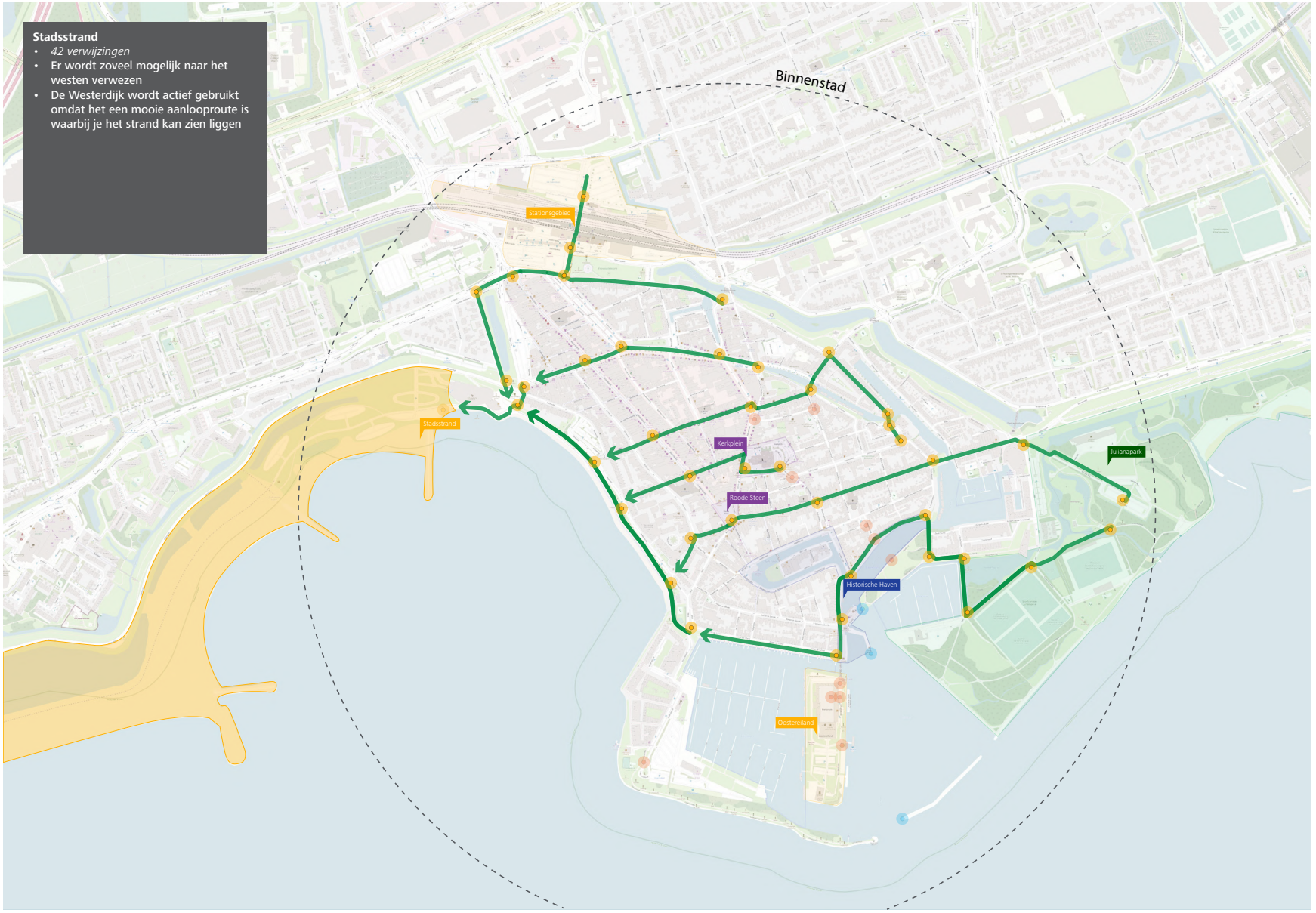
Op de volgende pagina's is de verwijsstrategie uiteengezet, waarbij per bestemming wordt benoemd hoeveel verwijzingen er voorkomen, en welke regels er gelden voor verwijzingen naar deze bestemming.

Verwijsstrategie: Stationsgebied

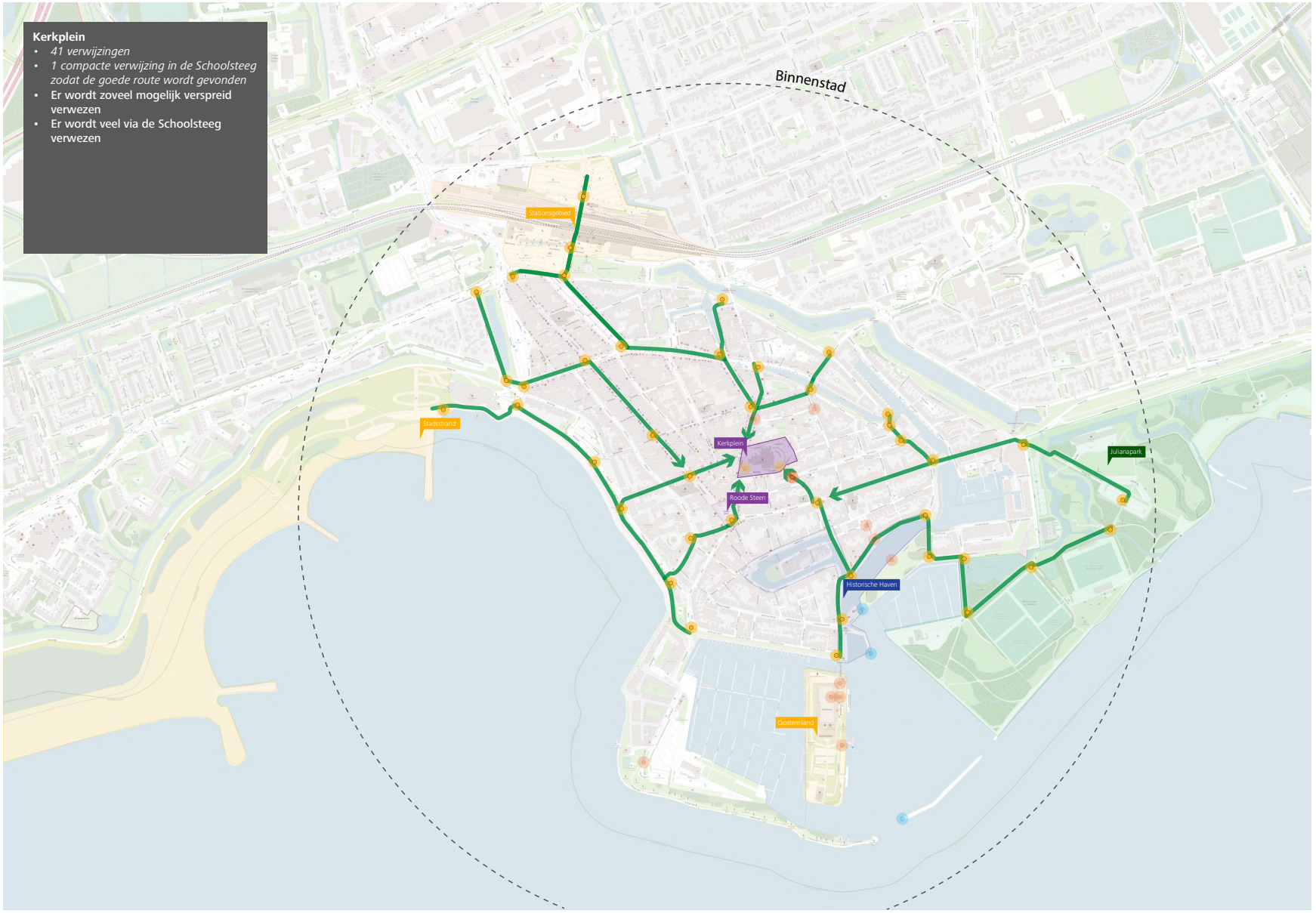
CONCEPT

Verwijsstrategie: Stadsstrand

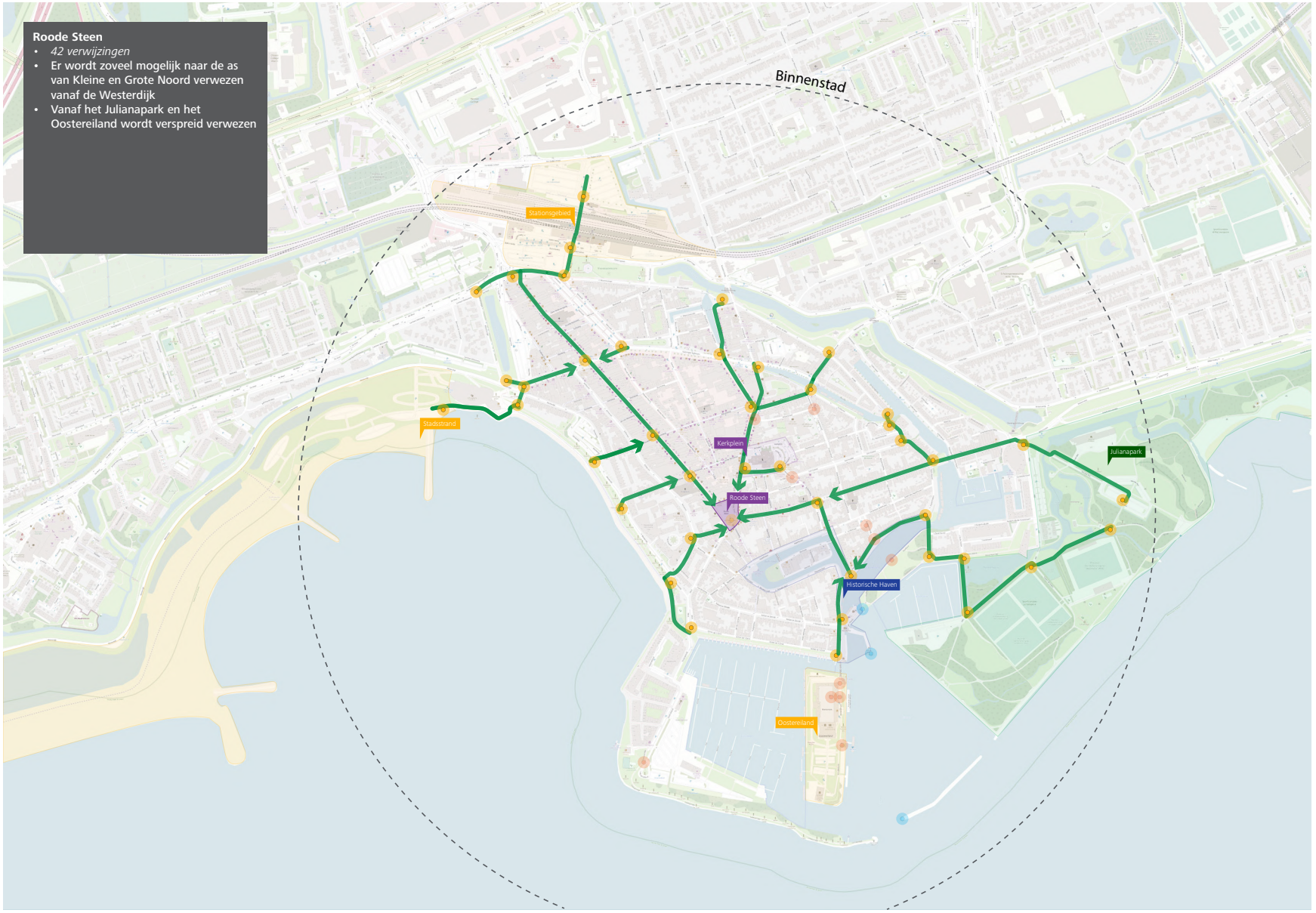
CONCEPT

Verwijsstrategie: Kerkplein

CONCEPT

Verwijsstrategie: Roode Steen

CONCEPT

Verwijsstrategie: Historische Haven

CONCEPT

Verwijsstrategie: Oostereiland

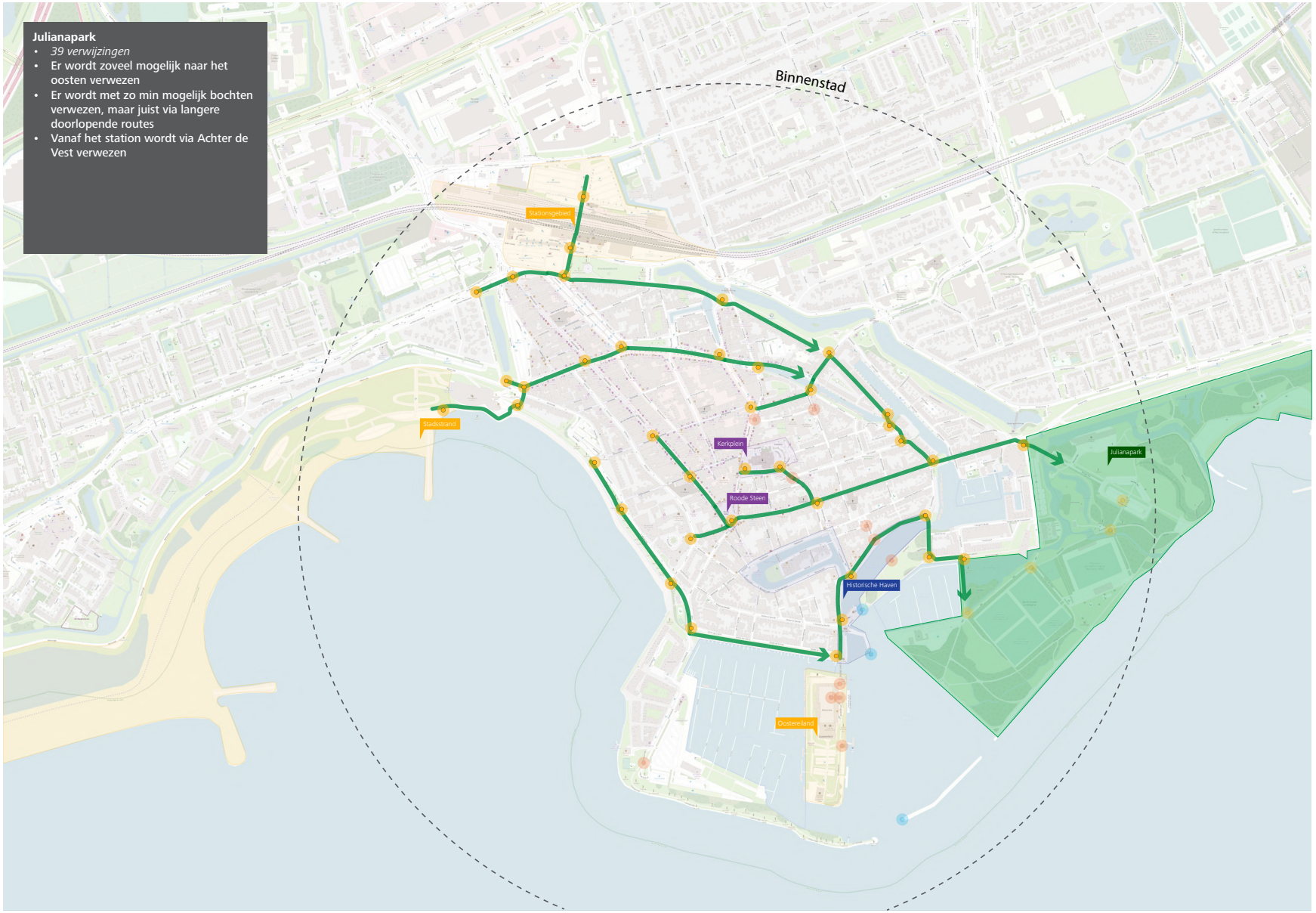
Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

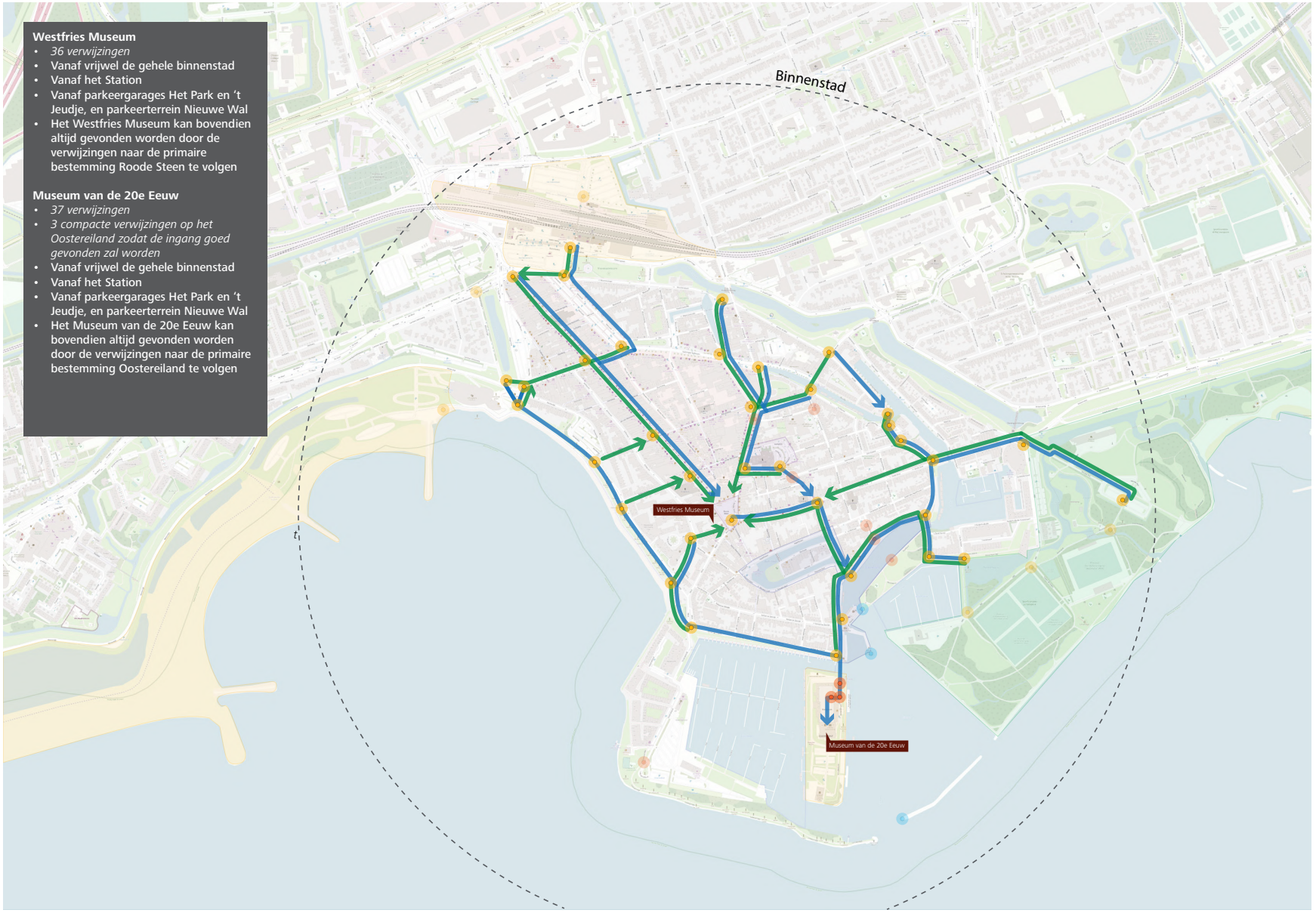
CONCEPT

Verwijsstrategie: Julianapark

CONCEPT

Verwijsstrategie: Westfries Museum, Museum van de 20e Eeuw

Westfries Museum
- *36 verwijzingen*
- Vanaf vrijwel de gehele binnenstad
- Vanaf het Station
- Vanaf parkeergarages Het Park en 't Jeudje, en parkeerterrein Nieuwe Wal
- Het Westfries Museum kan bovendien altijd gevonden worden door de verwijzingen naar de primaire bestemming Roode Steen te volgen

Museum van de 20e Eeuw
- *37 verwijzingen*
- *3 compacte verwijzingen op het Oostereiland zodat de ingang goed gevonden zal worden*
- Vanaf vrijwel de gehele binnenstad
- Vanaf het Station
- Vanaf parkeergarages Het Park en 't Jeudje, en parkeerterrein Nieuwe Wal
- Het Museum van de 20e Eeuw kan bovendien altijd gevonden worden door de verwijzingen naar de primaire bestemming Oostereiland te volgen

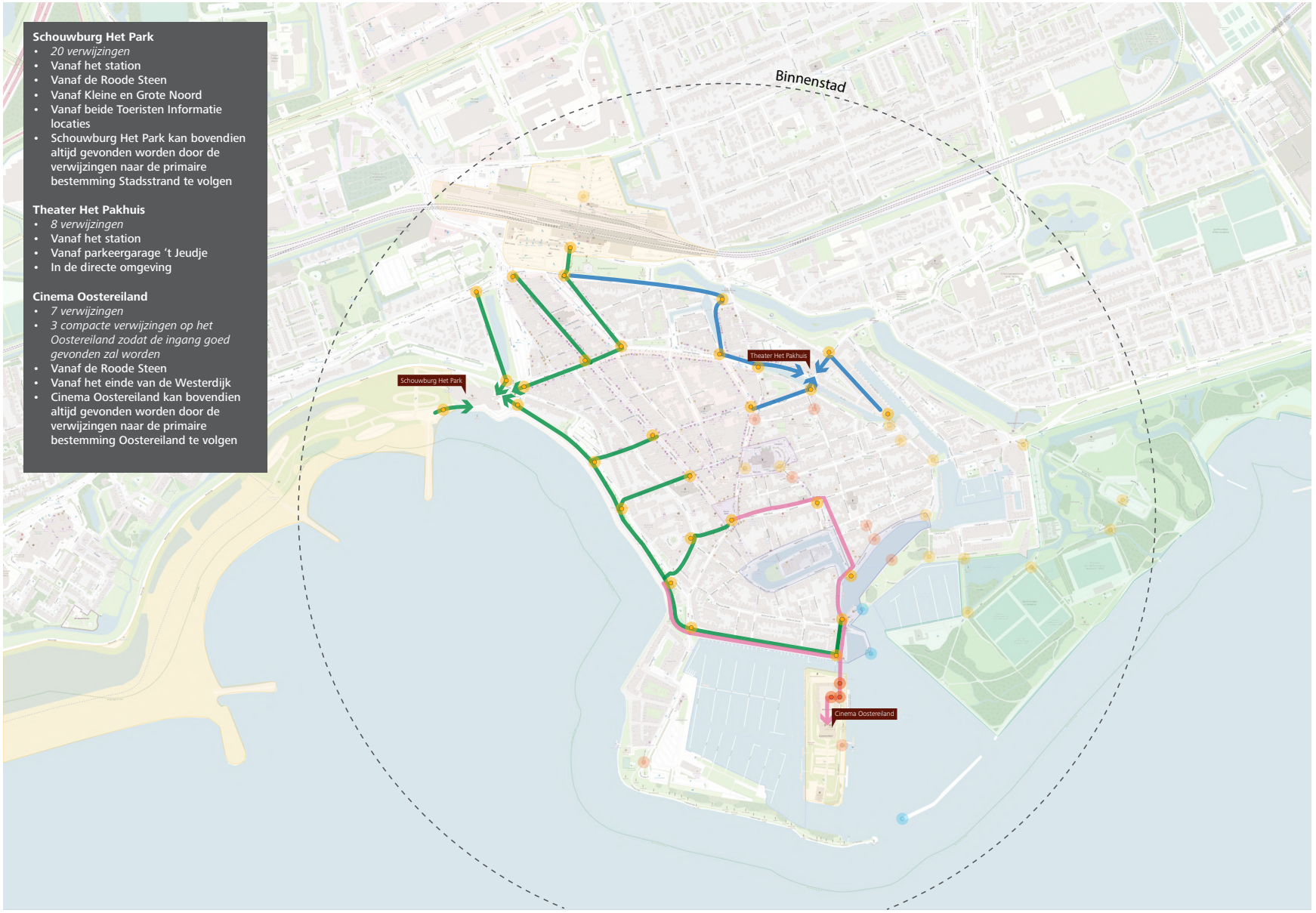
Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

Verwijsstrategie: Schouwburg Het Park, Theater Het Pakhuis, Cinema Oostereiland

Schouwburg Het Park
- *20 verwijzingen*
- Vanaf het station
- Vanaf de Roode Steen
- Vanaf Kleine en Grote Noord
- Vanaf beide Toeristen Informatie locaties
- Schouwburg Het Park kan bovendien altijd gevonden worden door de verwijzingen naar de primaire bestemming Stadsstrand te volgen

Theater Het Pakhuis
- *8 verwijzingen*
- Vanaf het station
- Vanaf parkeergarage 't Jeudje
- In de directe omgeving

Cinema Oostereiland
- *7 verwijzingen*
- *3 compacte verwijzingen op het Oostereiland zodat de ingang goed gevonden zal worden*
- Vanaf de Roode Steen
- Vanaf het einde van de Westerdijk
- Cinema Oostereiland kan bovendien altijd gevonden worden door de verwijzingen naar de primaire bestemming Oostereiland te volgen

Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

Verwijsstrategie: Museumstoomtram, Museumhuis Bonck, Centrum Varend Erfgoed

Museumstoomtram
- *8 verwijzingen*
- Vanaf de noord- en zuidkant van het station en vanaf de rand van het Stationsgebied
- Vanaf parkeergarage 't Jeudje
- De Museumstoomtram kan bovendien altijd gevonden worden door de verwijzingen naar de primaire bestemming Stationsgebied te volgen

Museumhuis Bonck
- *17 verwijzingen*
- Vanaf parkeerterrein Nieuwe Wal en parkeergarage 't Jeudje
- Vanaf de Roode Steen
- Vanaf Toeristen Informatie Oostereiland

Centrum Varend Erfgoed
- *5 verwijzingen*
- *2 compacte verwijzingen op het Oostereiland zodat de ingang goed gevonden zal worden*
- Vanaf het centrale punt in de Historische Haven
- Vanaf het einde van de Westerdijk

Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

Verwijsstrategie: Koepelkerk, Oosterkerk, Houten Hoofd, Havenlicht

Koepelkerk
- *8 verwijzingen*
- Vanaf het begin van Grote Noord
- Vanaf het Kerkplein en vanaf de Westerdijk
- Vanaf de Proostensteeg via de Roode Steen, daar kan je de zijkant van de kerk zien

Oosterkerk
- *6 verwijzingen*
- Vanaf het begin van Grote Oost
- Vanaf het Kerkplein en de Roode Steen
- Vanaf het centrale punt in de Historische Haven

Houten Hoofd
- *3 verwijzingen*
- Vanaf het centrale punt in de Historische Haven
- Vanaf Toeristen Informatie Oostereiland

Havenlicht
- *2 verwijzingen*
- *1 compacte verwijzing op Visserseiland ter bevestiging*
- Vanaf Toeristen Informatie Oostereiland

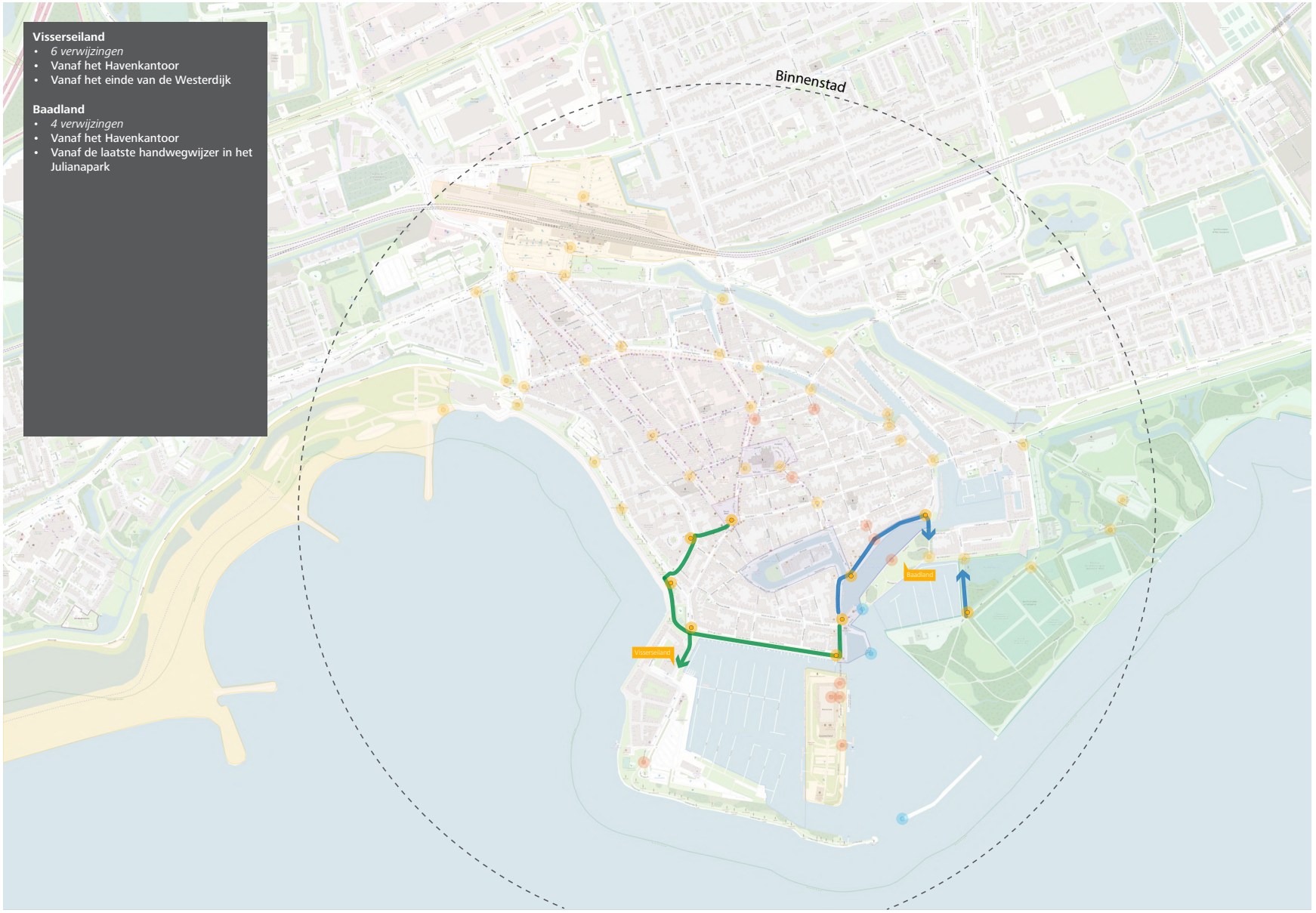
Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

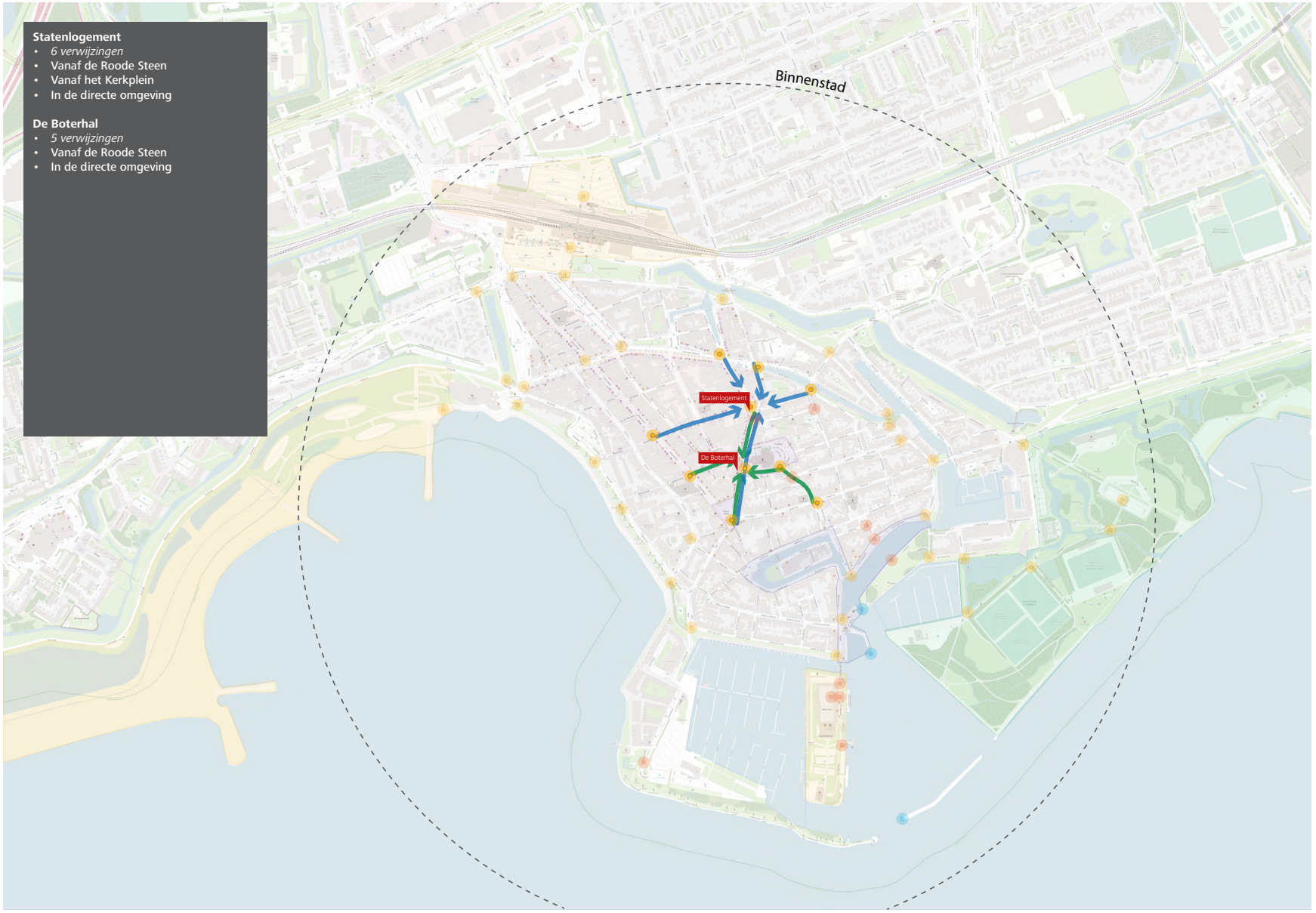
CONCEPT

Verwijsstrategie: Visserseiland, Baadland

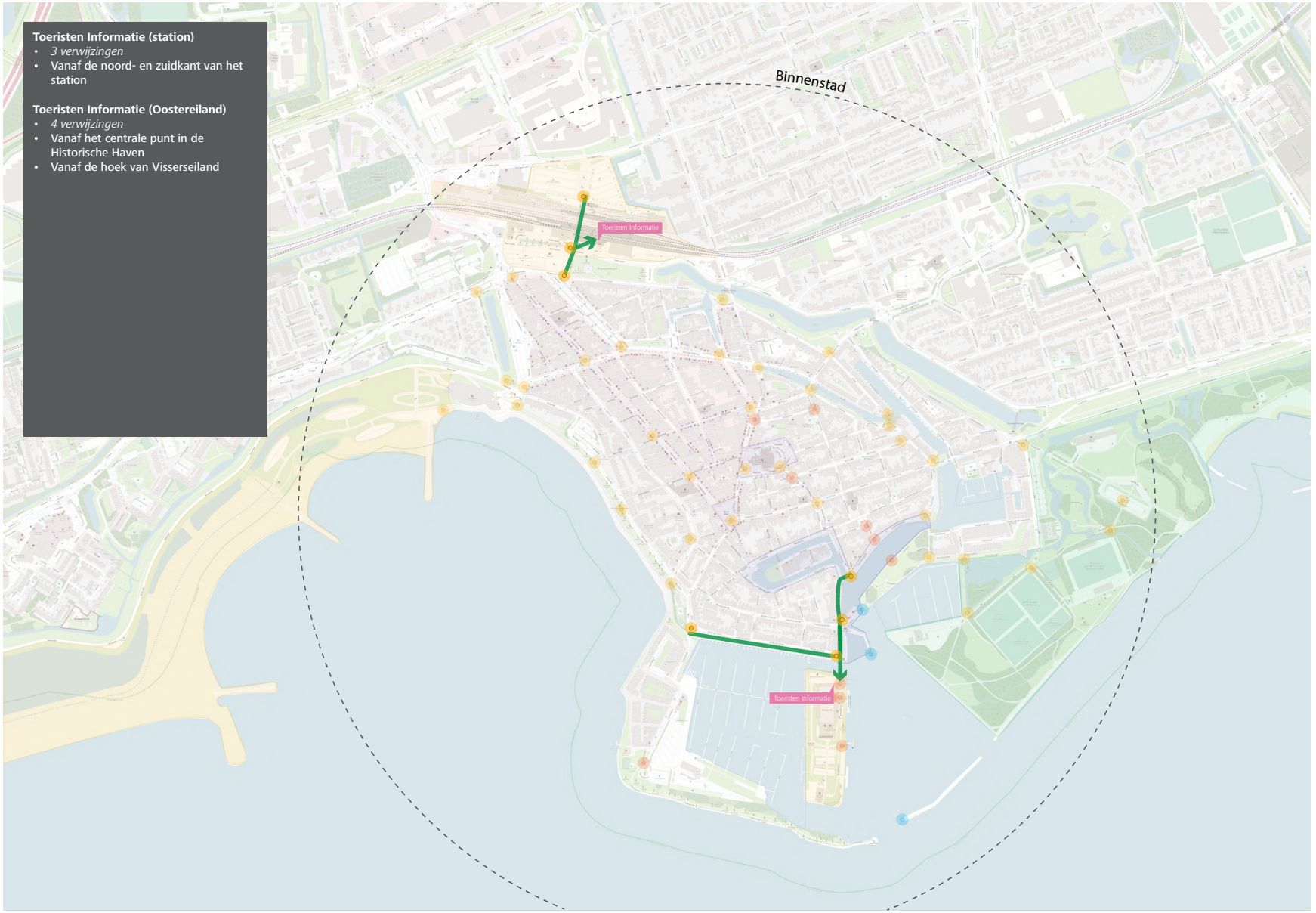
CONCEPT

Verwijsstrategie: Statenlogement, De Boterhal

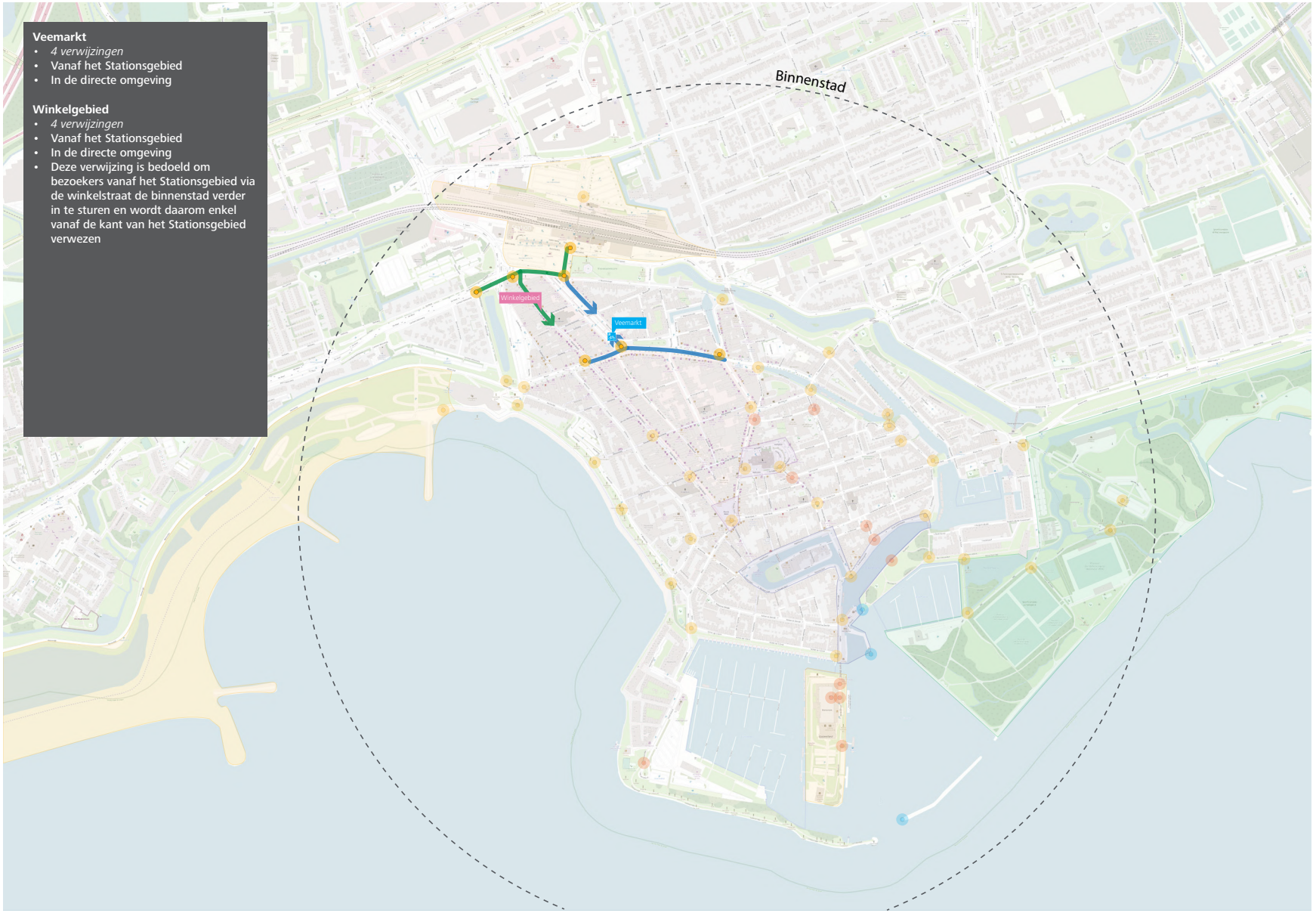
CONCEPT

Verwijsstrategie: Toeristen Informatie

CONCEPT

Verwijsstrategie: Veemarkt, Winkelgebied

Veemarkt
- *4 verwijzingen*
- Vanaf het Stationsgebied
- In de directe omgeving

Winkelgebied
- *4 verwijzingen*
- Vanaf het Stationsgebied
- In de directe omgeving
- Deze verwijzing is bedoeld om bezoekers vanaf het Stationsgebied via de winkelstraat de binnenstad verder in te sturen en wordt daarom enkel vanaf de kant van het Stationsgebied verwezen

Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

Verwijsstrategie: overige bestemmingen

Dijklander Ziekenhuis
- *2 verwijzingen*
- Vanaf de noord- en zuidkant van het station
- Dijklander Ziekenhuis kan bovendien altijd gevonden worden door de verwijzingen naar de primaire bestemming Stationsgebied te volgen

Vereniging Oud Hoorn
- *8 verwijzingen*
- Vanaf het station
- Vanaf parkeergarage 't Jeudje
- In de directe omgeving

Bibliotheek
- *2 verwijzingen*
- *2 compacte verwijzingen aan weerszijden van de Wisselstraat zodat de ingang goed gevonden zal worden*
- Vanaf de Pakhuisbrug via de Gravenstraat naar de Wisselstraat
- Vanaf de Nieuwsteeg naar de Wisselstraat

Havenkantoor
- *5 verwijzingen*
- *2 compacte verwijzingen (Baadland en bij de Mallegomstraat)*
- Vanaf de Binnenluiendijk
- Vanaf het Oostereiland

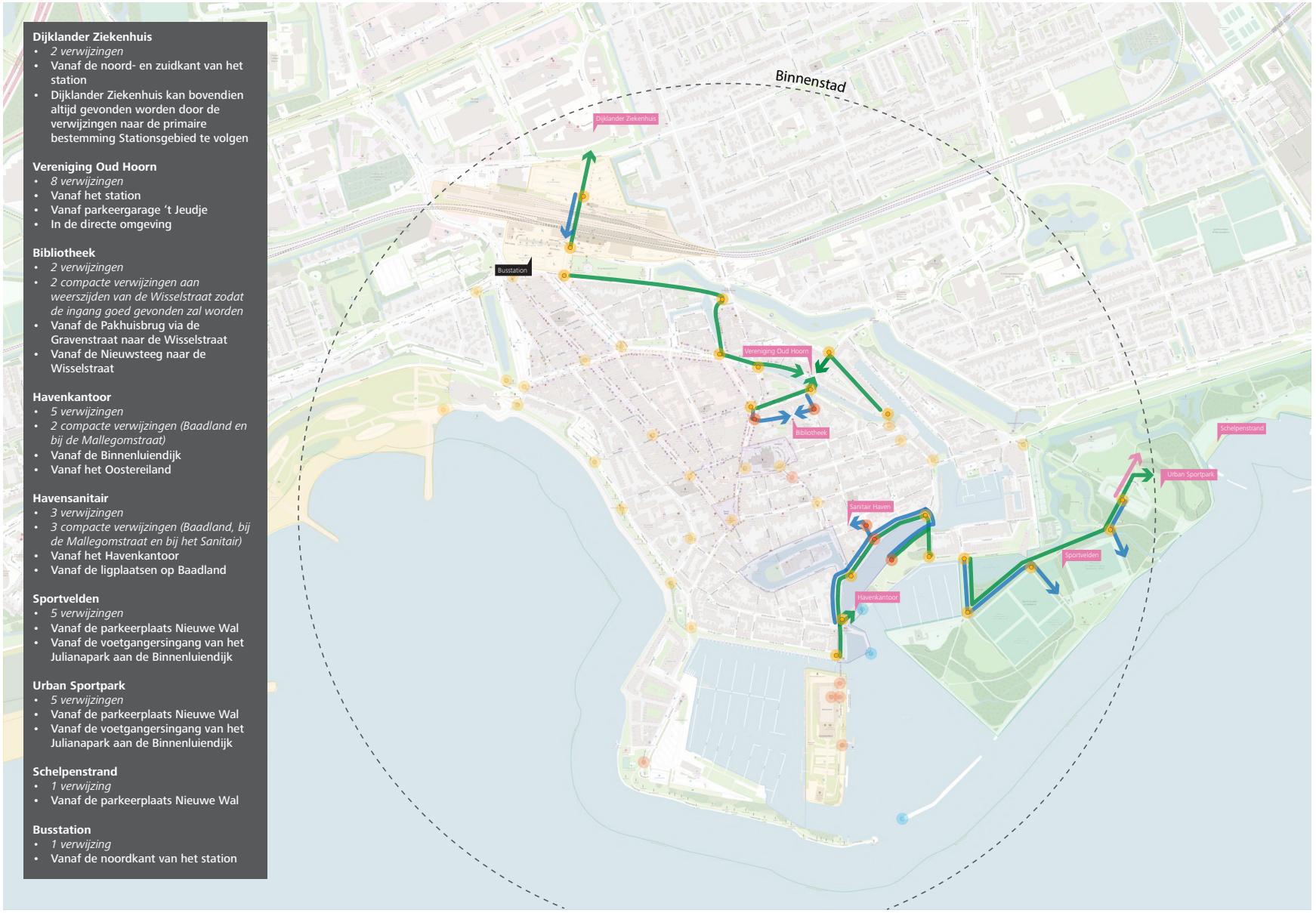
Havensanitair
- *3 verwijzingen*
- *3 compacte verwijzingen (Baadland, bij de Mallegomstraat en bij het Sanitair)*
- Vanaf het Havenkantoor
- Vanaf de ligplaatsen op Baadland

Sportvelden
- *5 verwijzingen*
- Vanaf de parkeerplaats Nieuwe Wal
- Vanaf de voetgangersingang van het Julianapark aan de Binnenluiendijk

Urban Sportpark
- *5 verwijzingen*
- Vanaf de parkeerplaats Nieuwe Wal
- Vanaf de voetgangersingang van het Julianapark aan de Binnenluiendijk

Schelpenstrand
- *1 verwijzing*
- Vanaf de parkeerplaats Nieuwe Wal

Busstation
- *1 verwijzing*
- Vanaf de noordkant van het station

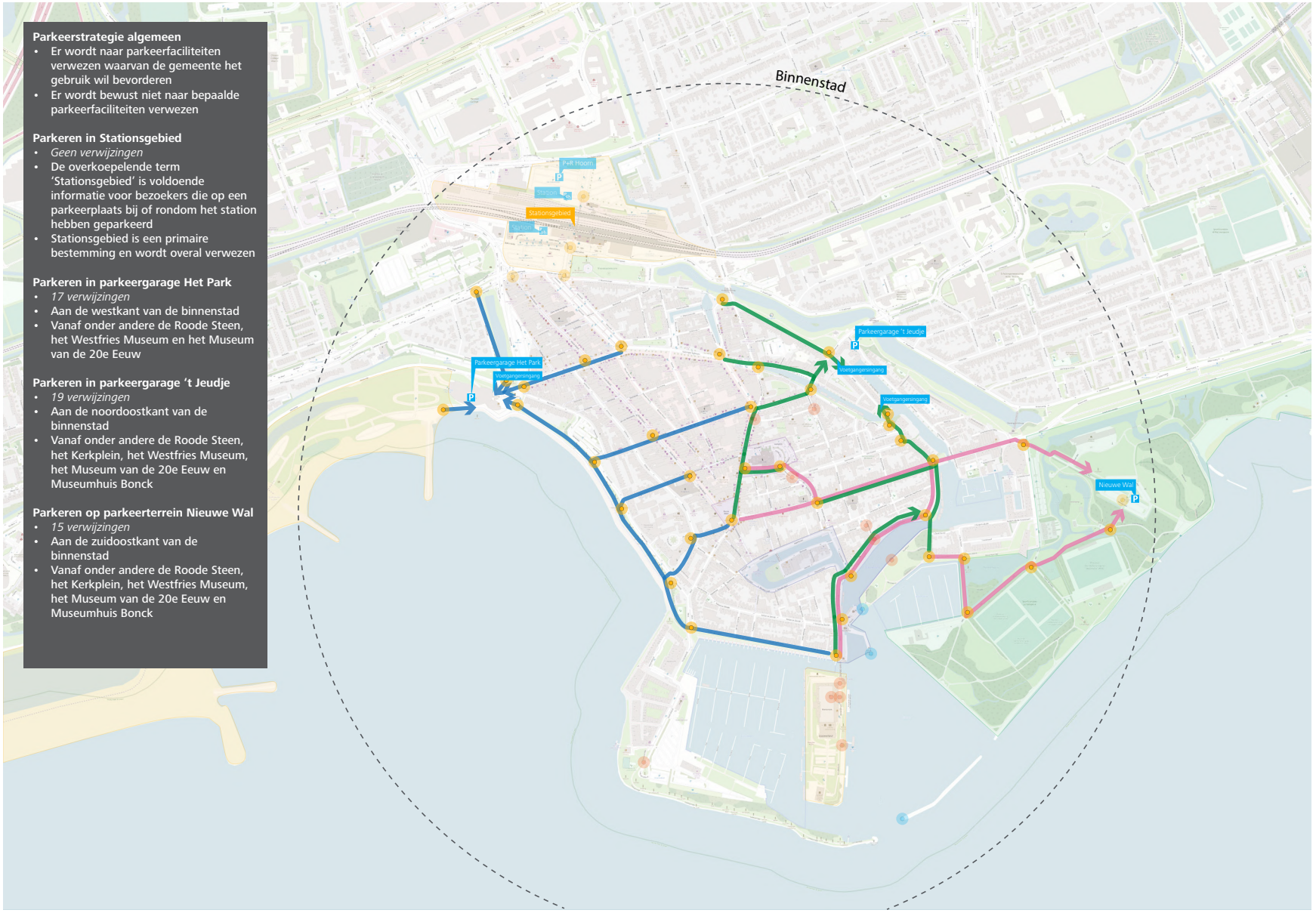
Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

Verwijsstrategie: Parkeergarage 't Jeudje & Het Park, Parkeren Nieuwe Wal

Parkeerstrategie algemeen
- Er wordt naar parkeerfaciliteiten verwezen waarvan de gemeente het gebruik wil bevorderen
- Er wordt bewust niet naar bepaalde parkeerfaciliteiten verwezen

Parkeren in Stationsgebied
- *Geen verwijzingen*
- De overkoepelende term 'Stationsgebied' is voldoende informatie voor bezoekers die op een parkeerplaats bij of rondom het station hebben geparkeerd
- Stationsgebied is een primaire bestemming en wordt overal verwezen

Parkeren in parkeergarage Het Park
- *17 verwijzingen*
- Aan de westkant van de binnenstad
- Vanaf onder andere de Roode Steen, het Westfries Museum en het Museum van de 20e Eeuw

Parkeren in parkeergarage 't Jeudje
- *19 verwijzingen*
- Aan de noordoostkant van de binnenstad
- Vanaf onder andere de Roode Steen, het Kerkplein, het Westfries Museum, het Museum van de 20e Eeuw en Museumhuis Bonck

Parkeren op parkeerterrein Nieuwe Wal
- *15 verwijzingen*
- Aan de zuidoostkant van de binnenstad
- Vanaf onder andere de Roode Steen, het Kerkplein, het Westfries Museum, het Museum van de 20e Eeuw en Museumhuis Bonck

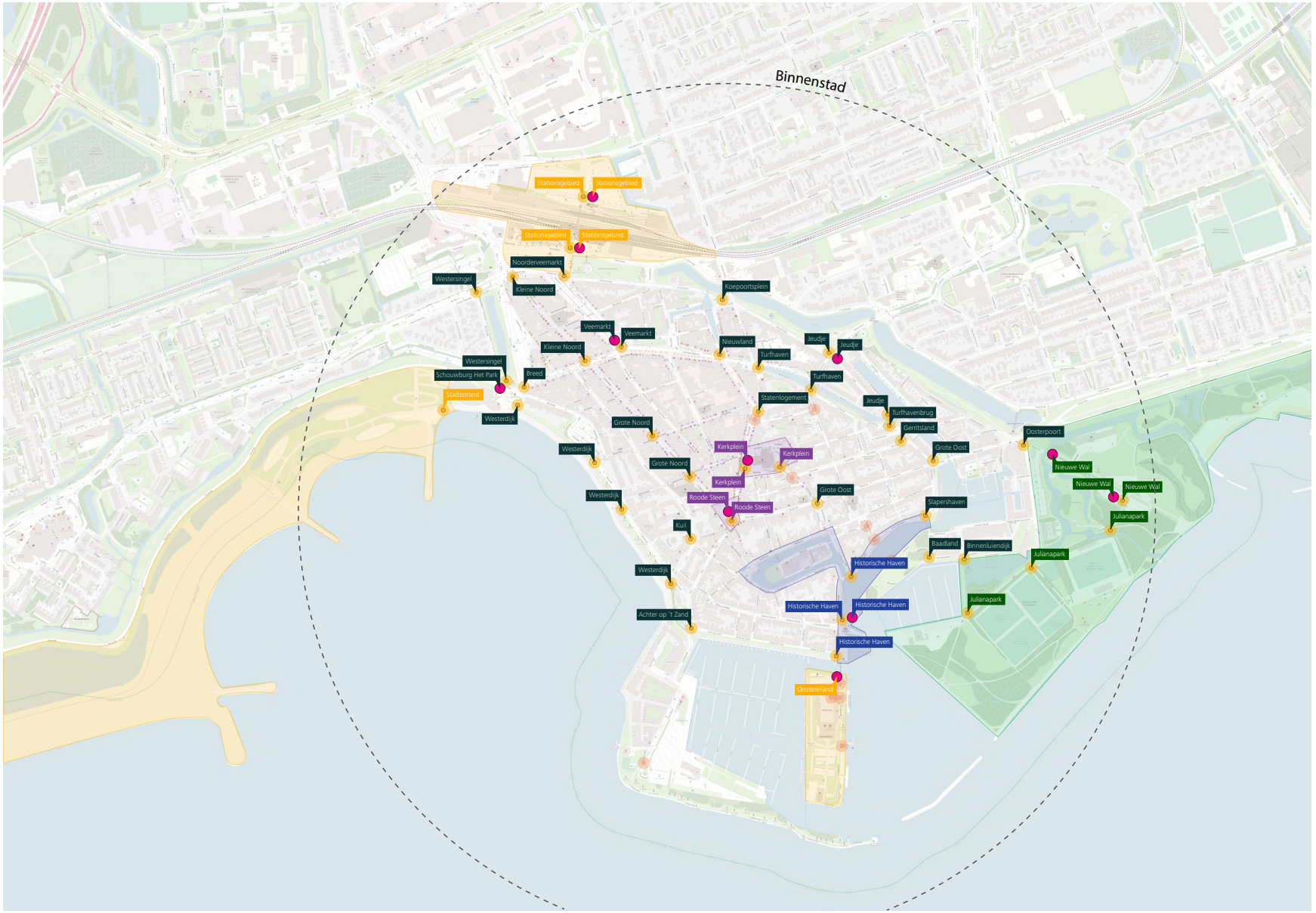
Bestemmingen
- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Flows
- Binnenstadcirkel
- Voorgestelde route

Nieuwe bewegwijzering
- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

Verwijsstrategie: 'u bent hier' aanduidingen

Bestemmingen

- Eiland/gebied
- Park/tuin/hofje
- Haven
- Plein
- Culturele bestemming
- Bezienswaardigheden
- Overige bestemmingen
- Parkeren - auto
- Parkeren - fiets
- Bushalte
- Shuttlehalte Museum
- Watertaxihalte

Nieuwe bewegwijzering

- Totaaloverzicht
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Scheepsborden
- Lokaal overzicht

CONCEPT

5.3 Bijlage 3: locatiestrategie

Voor alle elementen is een locatiestrategie bepaald.

Totaaloverzichten worden geplaatst bij aankomst- en vertreklocaties en in grotere verblijfsgebieden.

De basislaag wordt geplaatst op alle belangrijke beslispunten, op belangrijke pleinen en kruispunten en op locaties waar twijfel kan ontstaan over routes of bestemmingen.

Lokale overzichten worden geplaatst in de meer fijnmazige delen van de stad.

Op de volgende pagina's is de locatiestrategie uiteengezet, waarbij per informatielaag wordt benoemd hoeveel elementen er komen en hoeveel oude elementen komen te vervallen. Ook wordt er informatie gegeven over de plaatsing per specifiek object.

Locatiestrategie: basislaag - aantallen

CONCEPT

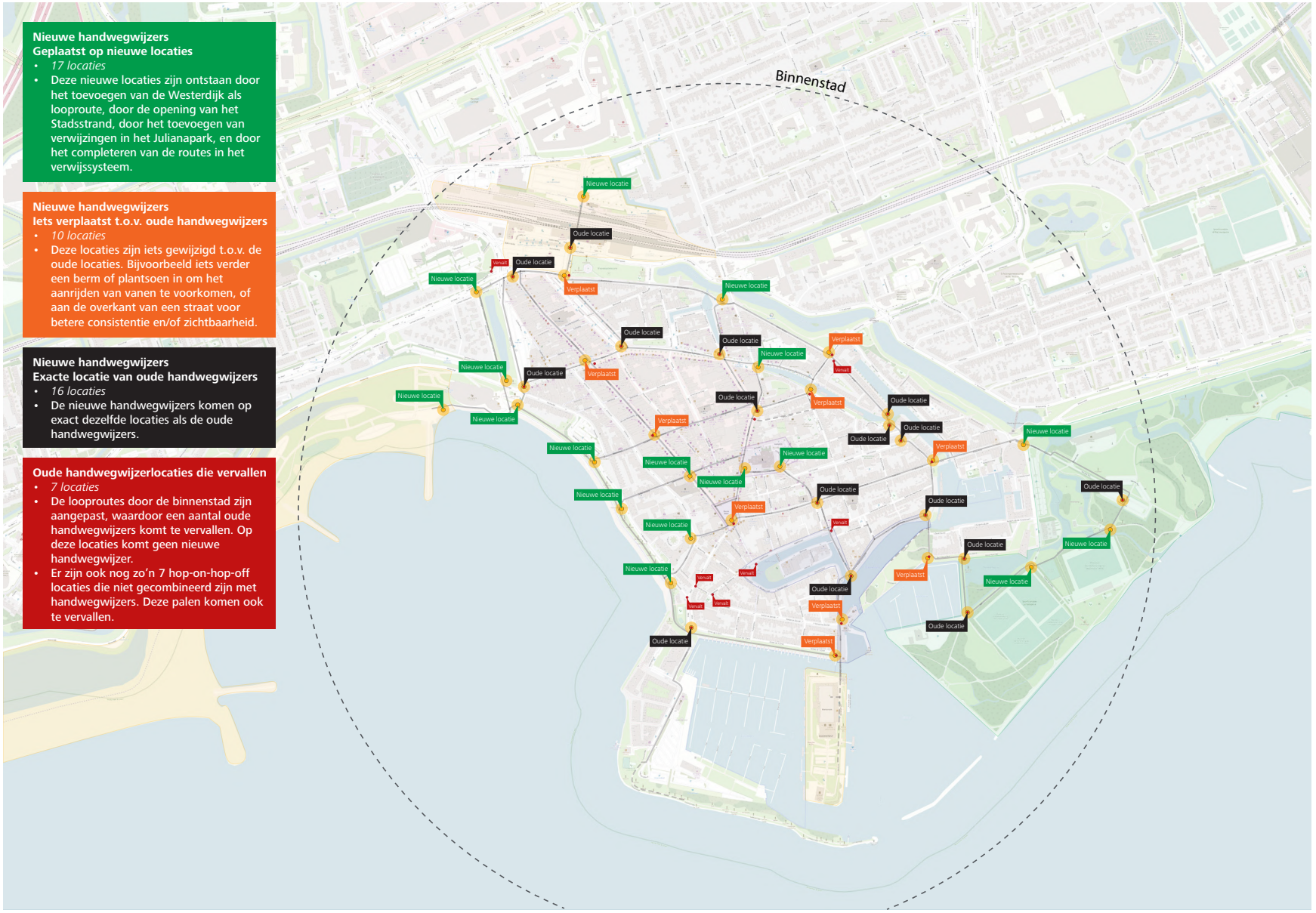
Locatiestrategie: basislaag - info plaatsing

Nieuwe handwegwijzers
Geplaatst op nieuwe locaties
- *17 locaties*
- Deze nieuwe locaties zijn ontstaan door het toevoegen van de Westerdijk als looproute, door de opening van het Stadsstrand, door het toevoegen van verwijzingen in het Julianapark, en door het completeren van de routes in het verwijssysteem.

Nieuwe handwegwijzers
Iets verplaatst t.o.v. oude handwegwijzers
- *10 locaties*
- Deze locaties zijn iets gewijzigd t.o.v. de oude locaties. Bijvoorbeeld iets verder een berm of plantsoen in om het aanrijden van vanen te voorkomen, of aan de overkant van een straat voor betere consistentie en/of zichtbaarheid.

Nieuwe handwegwijzers
Exacte locatie van oude handwegwijzers
- *16 locaties*
- De nieuwe handwegwijzers komen op exact dezelfde locaties als de oude handwegwijzers.

Oude handwegwijzerlocaties die vervallen
- *7 locaties*
- De looproutes door de binnenstad zijn aangepast, waardoor een aantal oude handwegwijzers komt te vervallen. Op deze locaties komt geen nieuwe handwegwijzer.
- Er zijn ook nog zo'n 7 hop-on-hop-off locaties die niet gecombineerd zijn met handwegwijzers. Deze palen komen ook te vervallen.

Flows
- Looproute

Huidige elementen
- Handwegwijzer
- Plattegrondbord

Nieuwe bewegwijzering
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Totaaloverzicht
- Lokaal overzicht
- Vaarverwijzingen

CONCEPT

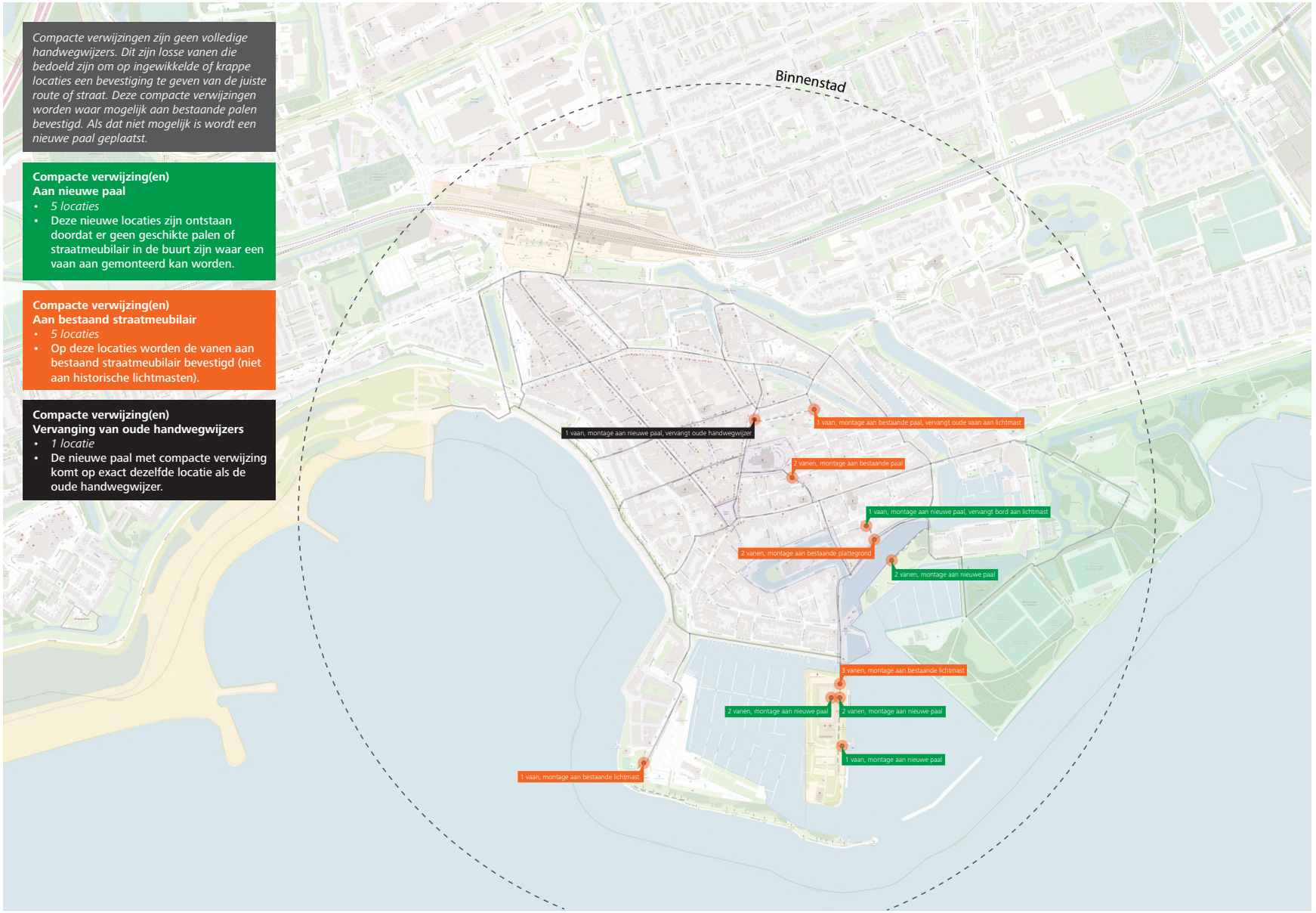
Locatiestrategie: basislaag - info plaatsing compacte verwijzingen

Compacte verwijzingen zijn geen volledige handwegwijzers. Dit zijn losse vanen die bedoeld zijn om op ingewikkelde of krappe locaties een bevestiging te geven van de juiste route of straat. Deze compacte verwijzingen worden waar mogelijk aan bestaande palen bevestigd. Als dat niet mogelijk is wordt een nieuwe paal geplaatst.

Compacte verwijzing(en)
Aan nieuwe paal
- *5 locaties*
- Deze nieuwe locaties zijn ontstaan doordat er geen geschikte palen of straatmeubilair in de buurt zijn waar een vaan aan gemonteerd kan worden.

Compacte verwijzing(en)
Aan bestaand straatmeubilair
- *5 locaties*
- Op deze locaties worden de vanen aan bestaand straatmeubilair bevestigd (niet aan historische lichtmasten).

Compacte verwijzing(en)
Vervanging van oude handwegwijzers
- *1 locatie*
- De nieuwe paal met compacte verwijzing komt op exact dezelfde locatie als de oude handwegwijzer.

Flows
- Looproute

Huidige elementen
- Handwegwijzer
- Plattegrondbord

Nieuwe bewegwijzering
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Totaaloverzicht
- Lokaal overzicht
- Vaarverwijzingen

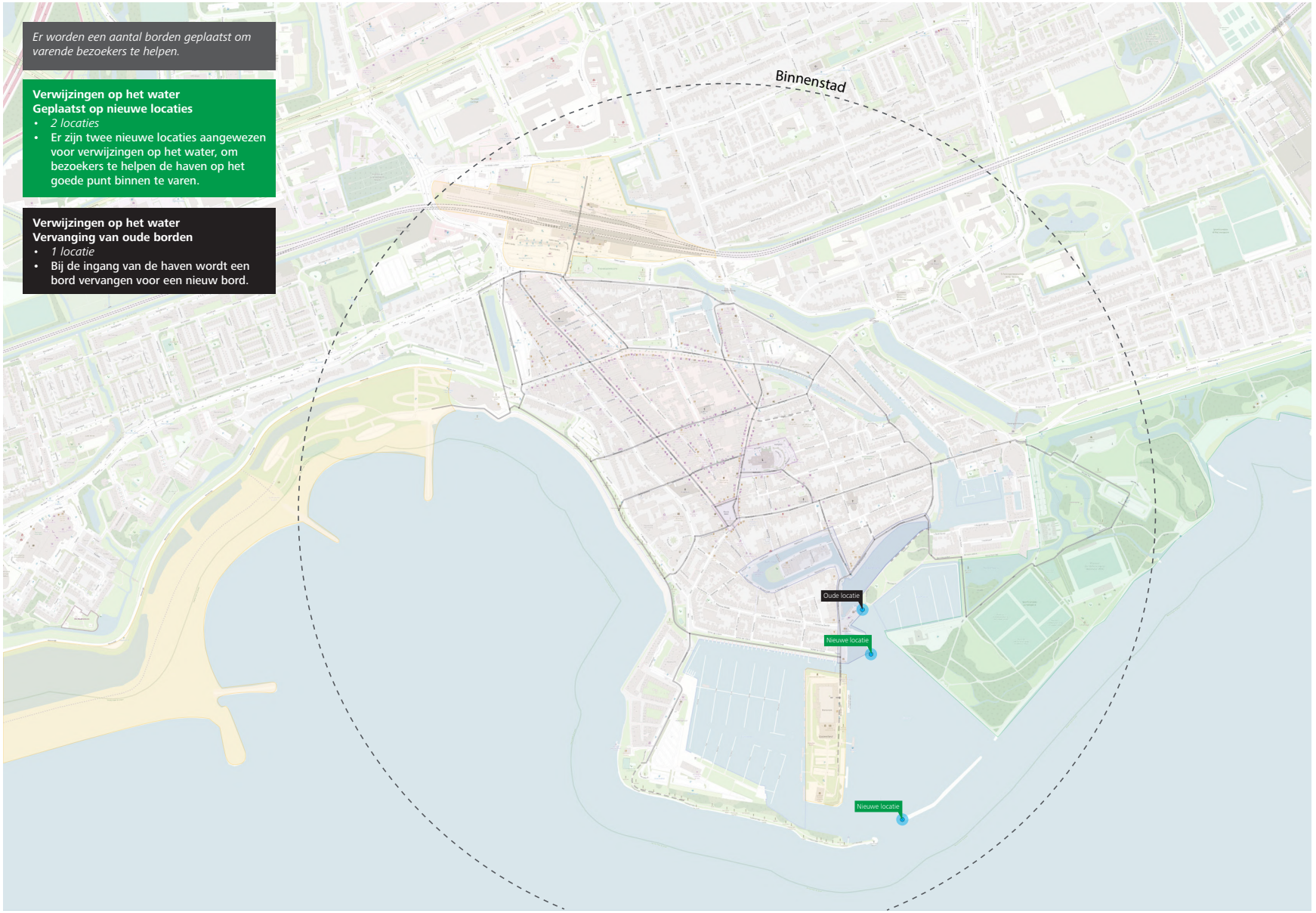
CONCEPT

Locatiestrategie: basislaag - info plaatsing vaarverwijzingen

Er worden een aantal borden geplaatst om varende bezoekers te helpen.

Verwijzingen op het water
Geplaatst op nieuwe locaties
- *2 locaties*
- Er zijn twee nieuwe locaties aangewezen voor verwijzingen op het water, om bezoekers te helpen de haven op het goede punt binnen te varen.

Verwijzingen op het water
Vervanging van oude borden
- *1 locatie*
- Bij de ingang van de haven wordt een bord vervangen voor een nieuw bord.

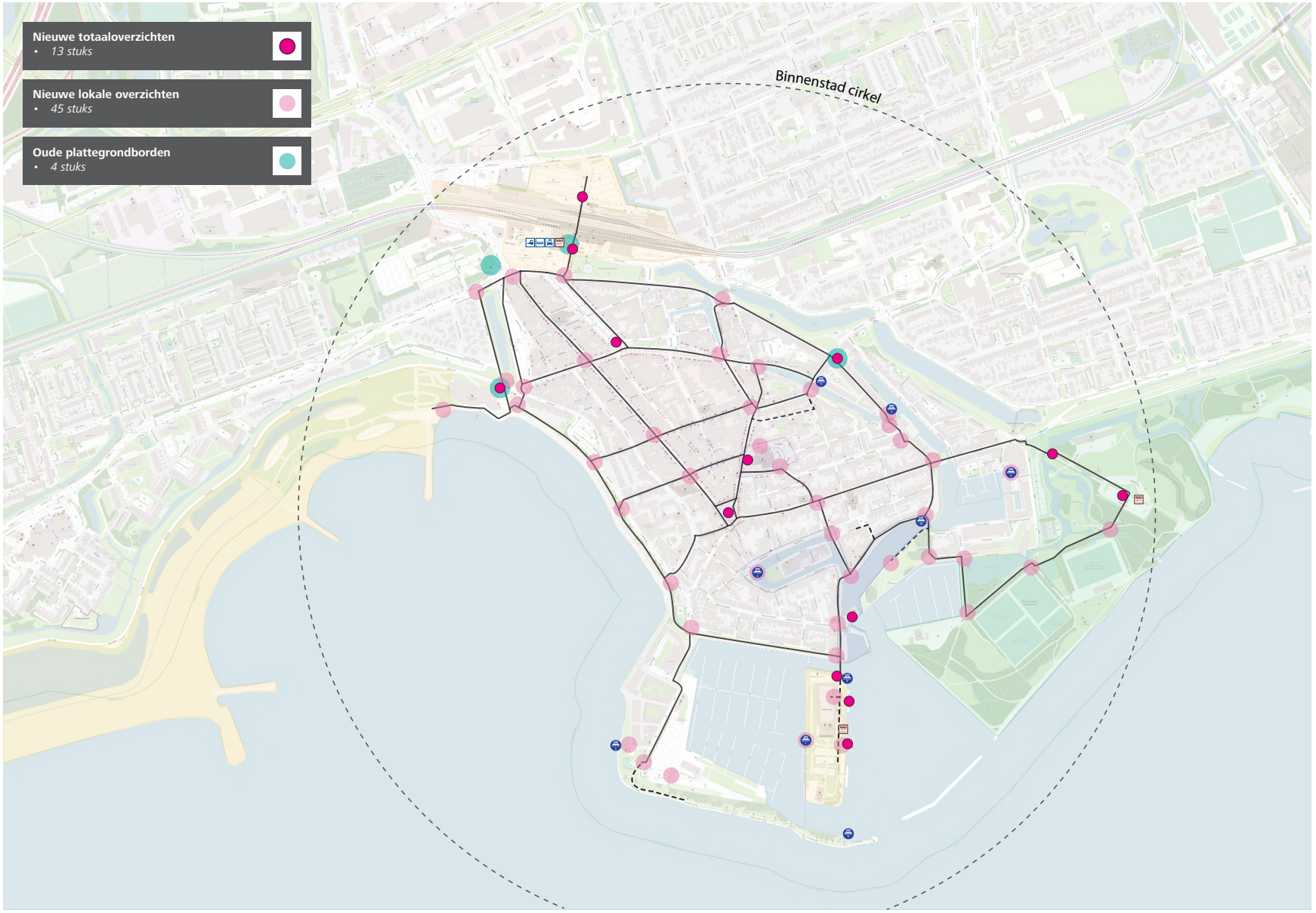
Flows
- Looproute

Huidige elementen
- Handwegwijzer
- Plattegrondbord

Nieuwe bewegwijzering
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Totaaloverzicht
- Lokaal overzicht
- Vaarverwijzingen

CONCEPT

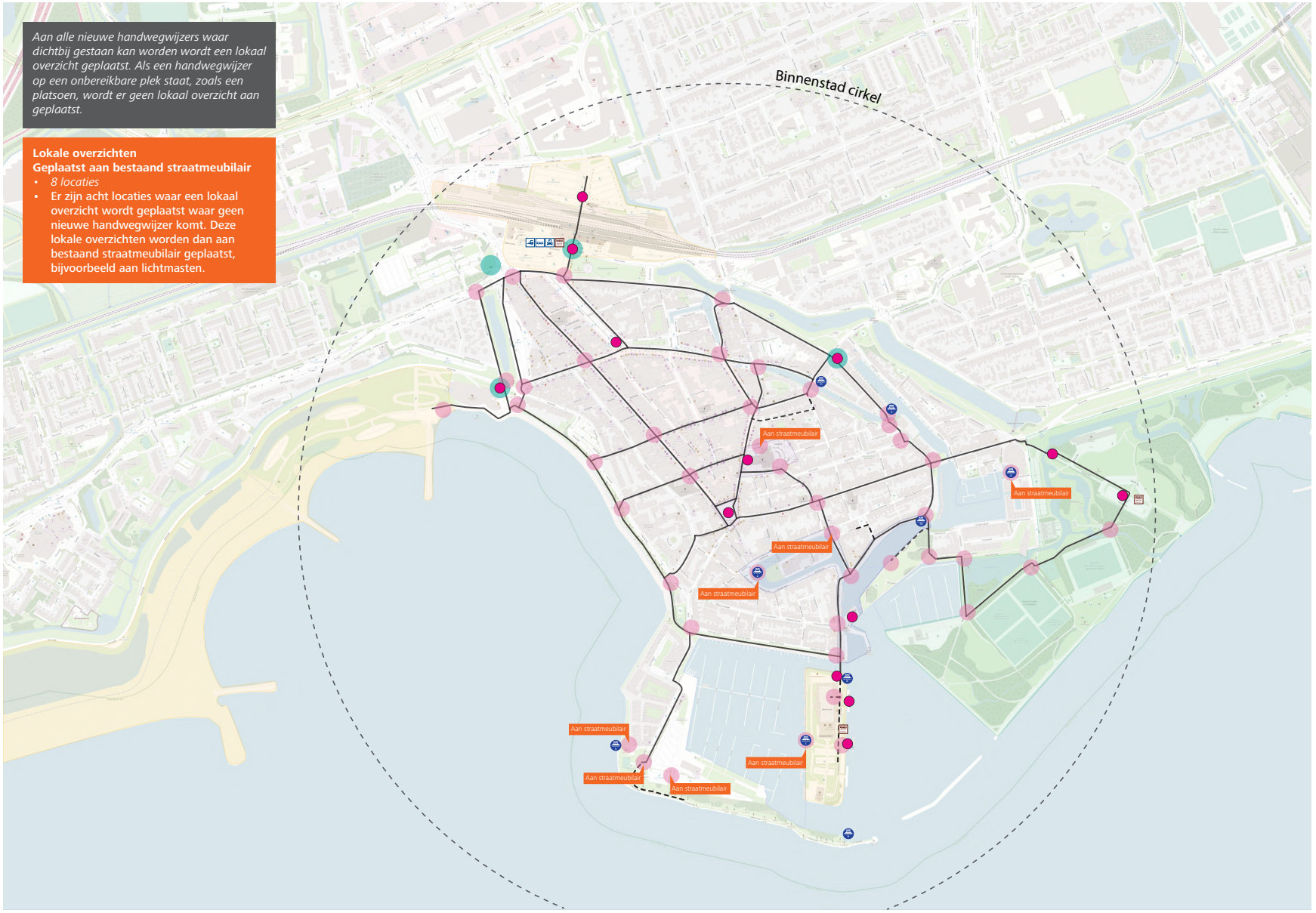
Locatiestrategie: overzichten - aantallen

Locatiestrategie: overzichten - info plaatsing

Aan alle nieuwe handwegwijzers waar dichtbij gestaan kan worden wordt een lokaal overzicht geplaatst. Als een handwegwijzer op een onbereikbare plek staat, zoals een platsoen, wordt er geen lokaal overzicht aan geplaatst.

Lokale overzichten
Geplaatst aan bestaand straatmeubilair
- *8 locaties*
- Er zijn acht locaties waar een lokaal overzicht wordt geplaatst waar geen nieuwe handwegwijzer komt. Deze lokale overzichten worden dan aan bestaand straatmeubilair geplaatst, bijvoorbeeld aan lichtmasten.

Flows
- Looproute

Huidige elementen
- Handwegwijzer
- Plattegrondbord

Nieuwe bewegwijzering
- Basislaag
- Compacte verwijzingen
- Totaaloverzicht
- Lokaal overzicht
- Vaarverwijzingen

CONCEPT

MIJKSENAAR

Amsterdam
Anne Frankstraat 31
1018 DM Amsterdam
+31 20 691 47 29
office@mijksenaar.com

New York
106 W 32nd Street
New York, NY 10001
+1 917 924 3322
office@mijksenaar.com

Foto: Yauheni Bialiuha, Unsplash